

مصلاي تهران؛ قلب فرهنگي خاورميانه

بوی دانش و دانایی به خود گرفته است. دوستان کتاب، با هر سلیقه‌ای به بزرگترین اجتماع ناشران در خاورمیانه آمده‌اند. درنگی بر این مفهوم، مصداق عینی و بیانگر شعور ملتی موحد و عظیم است که تردیدی در یگانگی تاریخ و فرهنگ آنان در گستره هستی نیست.

در حالی بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران نخستین روزهایش را سپری می‌کند که استقبال مشتاقان کتاب از نمایشگاه چشمگیر بوده است. اطراف مصلاي امام خمینی (ره) تهران به سبب حضور قلب فرهنگی پایتخت - و به تعبیری وسیعتر کشورمان ایران - عطر و

کتابخانه

شنبه ۱۹ اردیبهشت ۱۳۸۸
۱۴ جمادی الاول ۱۴۳۰ می ۲۰۰۹
شماره ۱۸۰، پیاپی ۸۳۱
صفحه ۲۰۰، تومان

ISSN:1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۲، طبقه چهارم
تلفن: ۶۶۹۶۶۱۵۱-۴
سازمان آگهی‌ها: ۲۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایرانچاپ

www.ketabehafteh.ir

حضور پر شور ناشران خارجی در نمایشگاه

معاون اجرایی بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با اشاره به ارتقای سطح کیفیت و خدمات در نمایشگاه امسال، استقبال پر شور ناشران خارجی و افزایش تعداد عناوین کتاب‌های این بخش را به عنوان ویژگی بارز بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران برشمرد. حمید قبادی افزود: هر سال این استقبال افزایش می‌یابد و در نمایشگاه بیست و دوم، بالاترین استقبال را تجربه کرده‌ایم. وی افزود: نکته بعدی، استقبال بسیار خوب ناشران خارجی است. هر سال این استقبال افزایش می‌یابد و در نمایشگاه بیست و دوم، بالاترین استقبال را تجربه کرده‌ایم؛ به گونه‌ای که به دلیل همین استقبال حداکثری، با مساله کمبود جادار بخش ناشران خارجی مواجهیم.

«»
مطالعه: نخستین درس برای خوب نوشتن

۱۲

«»
پیش فرض‌ها منتقدان و آثار برتر

۶

«»
افزایش علاقه به آثار انقلاب و دفاع مقدس

۵

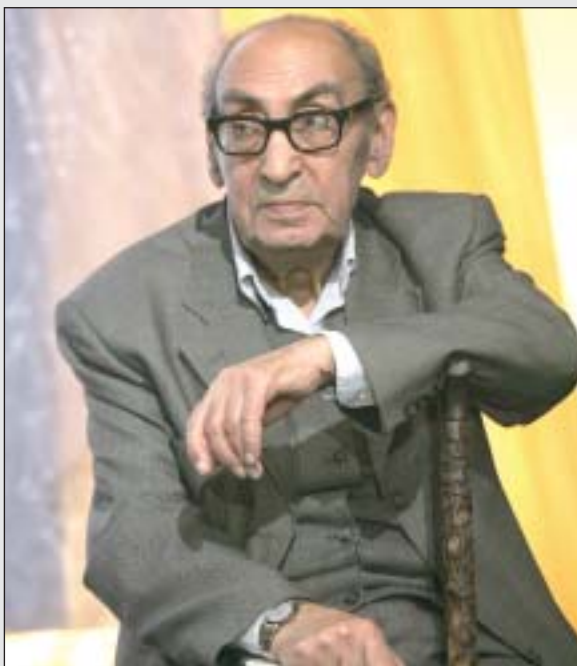
گفت و گویی منتشر نشده با رضا سیدحسینی

کتاب خواندن مثل دو میدان برای فرهنگ است

رضا سیدحسینی کتاب‌های بسیاری را ترجمه و منتشر کرده بود که از جمله آنها می‌توان به ترجمه آثار آندره مالرو، مارگریت دوراس، یاشار کمال، ناظم حکمت، ژان پل سارتر، آندره ژید، آلبر کامو، توماس مان، ماکسیم گورکی، بالزاک، جک لندن، چارلی چاپلین و... اشاره کرد. «روای عشق» از ماکسیم گورکی، «لایم لایت» اثر چارلی چاپلین، «طاعون» آلبر کامو، «آخرین اشعار ناظم حکمت»، «ضد خاطرات» و «امید» آندره مالرو، «در دفاع از روشنفکران» ژان پل سارتر و «آبرو باخته» جک لندن، از جمله آثار این مترجم هستند.

او چند سال قبل به اعضای پروژه فرهنگ شش جلدی آثار ترجمه ملحق شد و توانست در کنار افرادی چون احمد سمیعی گیلانی، اسماعیل سعادت و سیدعلی آل‌داوود این پروژه را به پایان برساند.

وی همچنین در پروژه فرهنگ آثار ایرانی - اسلامی نیز که همانند پروژه فرهنگ آثار از سوی انتشارات سروش منتشر می‌شد، همکاری داشت. گفت و گوی کتاب هفته با وی کمی پیش از درگذشت مرحوم سیدحسینی انجام شده است.

مظفرالدین شاه در نمایشگاه کتاب

«سفرنامه دوم مظفرالدین شاه به فرنگ» از جمله سفرنامه‌هایی است که نخستین بار در سال ۱۳۲۰ توسط «عکاس باشی دربار» با نام «سفرنامه مبارک شاهنشاهی» گردآوری شد و هم‌اکنون نشر شهر آن را برای دومین بار با مقدمه و حواشی دکتر «احمد خاتمی» منتشر کرده است. عضو هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی بابیان این مطلب به (اینا) گفت: سفرنامه دوم مظفرالدین شاه به فرنگ نخستین بار در سال ۱۳۲۰ توسط «عکاس باشی دربار» با نام «سفرنامه مبارک شاهنشاهی» در ۱۰۰ نسخه گردآوری شده است. «احمد خاتمی» به شیوه نگارش این سفرنامه اشاره کرد و افزود: شیوه نگارش این متن اگر چه ساده و بی‌تکلف است اما شیوه‌ای خاص دارد و ویژگی‌های منحصر به فردی را به تصویر می‌کشد. وی گفت: نخستین سفرنامه دوره قاجار مربوط است به میرزا صالح شیرازی که خاطرات میرزا نایب السلطنه و حوادث سفر پنج ساله خود (۱۳۲۵-۱۳۲۰) را به انگلستان در آن نگاشته است. این کتاب به کوشش نشر شهر منتشر شده و در دسترس علاقه‌مندان به تاریخ و فرهنگ ایران قرار دارد.

کتاب، مقوله بسیار مهمی است. البته من به کارهای هنری، تصویری، تلویزیونی، سینما یا از این قبیل چیزها، خیلی اعتقاد دارم؛ اما کتاب نقش مخصوصی دارد.

جای کتاب را هیچ چیزی پر نمی کند. کتاب را باید ترویج کرد... مردم باید به کتاب خوانی عادت کنند و کتاب وارد زندگی بشود.

مصاحبه با خبرنگار صدا و سیما
پس از بازدید از نمایشگاه بین المللی کتاب
۱۳۷۲/۲۶

نویسندگان و دستاران کتاب زیر سقف سرای اهل قلم

سلسله نشست های بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران از آغاز تا پایان نمایشگاه، در چهار بخش سرای اصلی اهل قلم، سرای اهل قلم کارنامه نشر، غرفه برگزیدگان جشنواره های فرهنگی و سرای اهل قلم کودک و نوجوان برگزار می شود. این نشست ها با تفکیک موضوعی هر حوزه، همه روزه در ساعات مختلف با حضور کارشناسان فرهنگی و بازدیدکنندگان نمایشگاه و علاقه مندان مباحث مربوط به کتاب در مکان های مختلف نمایشگاه برپا می شوند.

احسان عباسلو مسئول سرای اصلی اهل قلم درباره برنامه هایی که امسال برای این سرا تدارک دیده شده است، گفت: «نشست های امسال سرای اهل قلم در عین تنوع موضوع، از نظر تعداد نیز بیشتر از سال های قبل است مثلاً در سال گذشته در هر روز پنج نشست برگزار می شد اما امسال هر روز شاهد برگزاری ۶ نشست هستیم»

عباسلو با اشاره به اختصاص بخشی از نشست های امسال سرای اصلی اهل قلم به سازمان «اکو» اظهار داشت: «شرکت کنندگان در طول برگزاری نمایشگاه در برنامه های سرای اهل قلم هر روز با ویژگی های قومی و فرهنگی یکی از کشورهای عضو اکو آشنا می شوند.»

عباسلو لحاظ کردن مناسبت ها در انتخاب موضوعات نشست های این سرا را از دیگر ویژگی های برنامه های امسال عنوان کرد و یادآور شد: «بزرگداشت استاد مطهری، ایام شهادت حضرت زهرا (س)، پاسداشت مرحوم طاهره صفارزاده، پاسداشت شیخ بهایی - با توجه به این که امسال از طرف یونسکو سال شیخ بهایی اعلام شده - نشست هایی درباره ۳۰ سالگی انقلاب چه در حوزه ادبیات و چه دیگر حوزه ها نظیر شعر و فلسفه و... از جمله برنامه های مناسبتی امسال در سرای اهل قلم است.»

برگزیدگان جوایز کتاب فصل، کتاب سال، جایزه پروین اعتصامی، جایزه جلال آل احمد، جایزه نقد و جایزه گام اول از جمله میهمانان شرکت کننده در این نشست ها هستند که در حوزه های موضوعی متنوع از جمله ادبیات، فلسفه، تاریخ پزشکی، ریاضی و سایر حوزه ها سخنرانی می کنند.

سرای اهل قلم کودک و نوجوان نیز با برگزاری ۱۱ نشست تخصصی از ابتدای نمایشگاه تا پایان آن، پذیرای علاقه مندان مباحث مربوط به این حوزه است.

این سرا همه روزه با برگزاری سه نشست از ساعت ۱۱ تا ۱۹/۱۵ میزبان کارشناسان و دستاران حوزه کتاب کودک و نوجوان است.

رئیس جمهور در افتتاحیه بیست و دومین نمایشگاه کتاب تهران:

نمایشگاه کتاب تهران می تواند کانون توجه جهانیان باشد

افزایش خوبی داشته و آمار آن افتخار آفرین است، نگاهی به فعالیت های کتابخانه ملی و مراجعه ۱۵۰ هزار نفر در سال ۸۴ و مراجعه روزانه پنج هزار نفر در سال ۸۷ نشانگر رشد علاقه مردم به فرهنگ است.»

رئیس جمهور خاطر نشان کرد: «علاقه به کتابخوانی باید از کودکی و دوران دبستان در افراد نهادینه شود. محتوای آثار موجب انس با کتاب می شود و تجربه نشان می دهد بهترین روش برقراری ارتباط با کتاب، آثار داستانی است.»

وی افزود: «در این میان عموم مردم نیز باید با حمایت از آثاری که منتشر می شوند و خرید کتاب با موضوع دلخواه خود به صورت یکی از خرید های روزمره زندگی، در امر تولید و نشر کتاب و توسعه کتابخوانی نقش داشته باشند، اختصاص ۱۰ درصد از درآمد زندگی روزانه به کتاب موجب رونق این حوزه می شود.»

احمدی نژاد ایران را کانون تولید و نشر فرهنگ و تمدن در جهان از زمان های کهن معرفی کرد و گفت: «در سال های گذشته نمایشگاه کتاب تهران به علت

کثرت مراجعه مردم موجب نگرانی و ترافیک در شهر می شد که در سه سال اخیر با تدبیر دست اندرکاران وزارت ارشاد و همکاری مدیریت شهری با وجود دوبرابر شدن حجم کاری و تعداد مراجعه کنندگان، شاهد موفقیت کاری آن در مصالای تهران هستیم.»

احمدی نژاد در پایان سخنان خود اظهار داشت: «امیدواریم نمایشگاه بین المللی کتاب تهران در آینده ای نزدیک به کانون توجه اهالی فرهنگ جهان تبدیل شود.»

معاون اجرایی نمایشگاه کتاب:

مسئولان نمایشگاه برای آسودگی مردم مشکلات را به جان می خردند

می خرد و سختی ها را تحمل می کند تا مردم در نهایت آسودگی به نمایشگاه بیایند»، تصریح کرد: «اگر از همه مردم سوال کنید که رسیدن به نمایشگاه در محل فعلی بهتر است یا در محل سابق آن، قطعاً به شما جواب منطقی می دهند، چون طبیعی است که شهروندی که با وسایط نقلیه عمومی با کمترین هزینه و به راحتی به مصلا می رسد گزینه موجود را انتخاب می کند.»

مشاور معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی افزود: «وظیفه وزارت ارشاد ساختن نمایشگاه و احداث آن نیست؛ چنانچه مصلا امام خمینی (ره) و محل سابق برگزاری نمایشگاه نیز متعلق به ارشاد نیستند. بلکه ما بهترین را از میان امکانات موجود انتخاب می کنیم. نهادهای مسوول باید به سرعت دست به کار شوند و در عین حال که ما از امکانات موجود بهره می بریم، آنها هم تلاش و مساعدت کنند تا از نمایشگاهی استاندارد و کاملاً مطلوب با زیرساخت های مناسب مخصوصاً در حوزه تردد راحت مردم بهره مند شویم.»

قبادی در پایان گفت: «تا زمان ساخت چنین

حمید قبادی، معاون اجرایی بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران گفت: «حوزه اجرایی برگزاری نمایشگاه همه مشکلات را به جان می خرد و سختی ها را تحمل می کند تا مردم در نهایت آسودگی به نمایشگاه بیایند.»

وی در گفت و گو با کتاب هفته بیان داشت: «مصلا امام خمینی (ره) در حال حاضر بهترین انتخاب برای برگزاری نمایشگاه کتاب تهران است؛ اما به این معنی نیست که تنها و آخرین گزینه به شمار می آید. مصلا امام خمینی (ره) در شرایط فعلی و با توجه به امکانات موجود شهری، گزینه مناسبی است و ما نتایج بسیار مثبتی از برگزاری نمایشگاه کتاب در این مکان به دست آورده ایم.»

وی افزود: «برخی اشکالات و معیبهایی نیز در این محل به چشم می خورد ولی در عین حال مزایای متعددی نیز دارد که ما را امیدوار می کند تا این محل را به عنوان بهترین گزینه برگزاری نمایشگاه معرفی کنیم.»

قبادی با بیان این مطلب که به «حوزه اجرایی برگزاری نمایشگاه همه این مشکلات را به جان

نمایشگاهی باید وضعیت موجود را بهینه کرده و تلاش کنیم امکانات مصلا تا حد امکان ماندگار و نهادینه شوند.»

بررسی دوباره برخی کتاب ها، غیر مغرضانه است

مدیر کل اداره کتاب
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی:

دارند که البته ما در این شرایط، ایرادهای کم اهمیت را نادیده می گیریم. در این میان سوابق نشان می دهد تعداد کتاب هایی که مجوزشان باطل شده است، به تعداد انگشتان یک دست هم نمی رسد.»

رضضانی با اشاره به این مطلب که در زمینه بررسی مجدد برخی کتاب ها هیچ قصد و غرضی نسبت به ناشر و نویسنده وجود ندارد، گفت: «برخی برخوردها با این مسئله کارشناسی نیست و بیشتر بوی سیاسی کاری می دهد.»

وی در پایان گفت: «نمایشگاه کتاب فضایی فراگیر و بین المللی است و از همه دنیا مراجعه کننده دارد بنابراین، عرضه برخی کتاب ها در آن مقدور نیست، چون ارائه آنها ممکن است حتی به روابط ما با سایر کشورها نیز لطمه بزند؛ البته این ضرورت را خود ناشران هم می دانند و نسبت به آن آگاهی کامل دارند.»

اصلاحات مواجهه شده و تغییراتی در آنها ایجاد و مجوز انتشار مجدد برایشان صادر می شود البته در موارد بسیار معدودی نیز ممکن است مجوز انتشار مجدد نگیرند.» رضضانی با بیان این مطلب که «در دورانی، برخی، کتاب ها بدون بررسی، مجوز دریافت کرده اند» تصریح کرد: «این گونه کتاب ها در دوره ای مجوز گرفته اند که اعتقاد به ممیزی وجود نداشت و در عین حال تاریخ ورود اثر به اداره کتاب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تاریخ خروج آن یکسان است که چنین عواملی نشان می دهند این آثار به طور کلی بررسی نشده اند.»

مدیر کمیته نظارت و ارزشیابی بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، گفت: «درباره کتاب هایی که در این دوره مجوز گرفته اند نیز امکان بررسی مجدد، منتفی نیست. گاهی اوقات این دسته از کتاب ها بررسی دقیقی نداشته اند و به اصلاحات نیاز

محمدعلی رضضانی فرانی، مدیر کل اداره کتاب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، جنجال های اخیر درباره بررسی مجدد برخی کتاب ها را غیر کارشناسی توصیف کرد و گفت: «در این زمینه، هیچ قصد و غرضی نسبت به ناشر و نویسنده وجود ندارد.» وی افزود: «عرضه برخی کتاب ها در نمایشگاه مقدور نیست، چون ارائه آنها ممکن است حتی به روابط ما با سایر کشورها لطمه بزند و این ضرورت را خود ناشران هم می دانند.»

محمدعلی رضضانی فرانی در گفت و گو با خبرنگار کتاب ایران (اینا)، اظهار داشت: «بعضی از کتاب هایی که مجوز دارند، بنا به دلایلی دوباره بررسی می شوند که از دلایل این عملکرد، می توان به شکایت و گزارش های مردمی یا مراجع ذی صلاح اشاره کرد.» وی ادامه داد: «این آثار در بررسی مجدد، گاهی با

سید حسینی استادی مورد اعتماد بود

غلامعلی حداد عادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی، سه شنبه گذشته در مراسم گرامیداشت خاطره رضا سید حسینی، مترجم فقید، او را «ترک پارسی گو» بی لقب داد که به باور او «بخشنده عمر» بود.

مراسم سومین روز درگذشت سید حسینی ۱۵ اردیبهشت در عمارت تاریخی صفی علیشاه برگزار شد.

در این مراسم علاوه بر حداد عادل، احمد سمیعی گیلانی، عضو پیوسته فرهنگستان زبان، منصور حقیقت پور، استاندار اردبیل، موسی اسوار، رئیس شورای عالی ویرایش، شهرام اقبال زاده، نماینده انجمن کتاب کودک و نوجوان و قاسمعلی فراست، نویسنده به سخنرانی پرداختند.

حداد عادل در بخش دیگری از سخنان خود در این مراسم گفت: «حاطه سید حسینی به چند زبان و ترجمه ها و تالیفات متعددش از او چهره ای حقیقتا ماندگار ساخت. او استادی مورد اعتماد و مرجع اهل ادب و به واقع یک دانشمند امین، عمیق و دقیق بود.

سمیعی گیلانی هم در این مراسم سید حسینی را مترجم و مولف «عالی قدر» و انسانی زلال، معتقد و نیکو سرشت توصیف کرد.

سید حسینی روز جمعه ۱۰ اردیبهشت، پس از تحمل یک دوره طولانی بیماری در بیمارستان ایرانه تهران درگذشت. او در اولین همایش تقدیر از چهره های ماندگار به عنوان چهره ماندگار در عرصه ترجمه معرفی شده بود.

پیام تسلیت وزیر ارشاد به مناسبت درگذشت رضا سید حسینی

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با صدور پیامی درگذشت مترجم فقید، رضا سید حسینی را تسلیت گفت. به نقل از روابط عمومی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، در بخشی از پیام محمد حسین صفار هرنادی آمده است: درگذشت مترجم کشورمان مرحوم رضا سید حسینی که بخش زیادی از حیات علمی خویش را صرف ترجمه آثار ارزشمند به زبان فارسی نمود ضایعه ای گران در میان اهالی فرهنگ به حساب می آید. این پیام می افزاید: بی شک ایشان با ترجمه به موقع آثار مختلف به زبان فارسی گشایش فراوانی در ارتباط مخاطبان خود با نویسندگان مشهور فراهم آورد. در قسمت پایانی این پیام آمده است: اینجانب درگذشت این چهره ماندگار فرهنگی را تسلیت عرض می کنم و برای خانواده ایشان از درگاه خداوند منان صبر مسئلت می نمایم.

ماهواره امید در نمایشگاه کتاب دیده شد

سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی به مدار زمین پرتاب شد و چندی پیش در ۱۵ اردیبهشت امسال ماموریت ۸۲ روزه اش با موفقیت به پایان رسید. اکنون سکوی پرتاب این ماهواره ایرانی که به گفته دکتر محمود احمدی نژاد، رئیس جمهور، به صورت نمادین برای گسترش صلح، عدالت و یکتاپرستی در جهان ساخته و به جو زمین پرتاب شده و موشکی که آن را به فضا پرتاب کرده است، در معرض دید هزاران بازدید کننده بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران قرار دارد. نمایشگاه کتاب تهران تا ۲۶ اردیبهشت در مصلای بزرگ امام خمینی (ره) میزبان علاقه مندان به کتاب و کتاب خوانی است.

سکو و موشکی که سال گذشته ماهواره ایرانی امید را به مدار زمین پرتاب کرد، به صورت نمادین در نمایشگاه کتاب تهران نصب شده و در صحن مصلای امام خمینی (ره)، در معرض دید بازدید کنندگان کتاب است. موشک ماهواره بری که ماهواره امید را به فضا پرتاب کرده و سکوی پرتاب اولین ماهواره ایرانی، توسط وزارت دفاع و پشتیبانی ملی در صحن مصلای امام خمینی (ره) نصب شده است. ماهواره امید، نخستین ماهواره ایرانی است که تمامی مراحل ساخت، تجهیز و پرتاب آن توسط دانشمندان سازمان فضایی کشور و در ایران انجام شده است. این ماهواره با اهداف علمی و تحقیقاتی، بامداد ۱۵ بهمن ۱۳۸۷ و در سی امین

رئیس جمهور: خاطراتم را منتشر می کنم

گفت: «همه شاعران، مورد علاقه من هستند و از حافظ و سعدی و سنایی گرفته تا صائب و شهریار و نیز شاعران معاصر را دوست دارم و اشعار آنها را مطالعه می کنم.»

رئیس جمهوری همچنین در پاسخ به پرسش خبرنگاری درباره توسعه فعالیت های فرهنگی گفت: «رشد آمار نشر کتاب ها نشانه بالارفتن نقش فرهنگ در جامعه است و نشان می دهد مردم بیش از گذشته به کتابخوانی توجه نشان می دهند.»

احمدی نژاد، آمارهای توسعه و افزایش فعالیت های فرهنگی در ایران را افتخار آفرین دانست.

دکتر احمدی نژاد همچنین در بخش دیگری از سخنان خود افزود: «زمان تدریس در دانشگاه گاهی از صبح تا شب مطالعه می کردم.»

رئیس جمهوری در آیین گشایش بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران در پاسخ به پرسش خبرنگار اینستاگرام گفت: «اگر فرصت کنم، خاطراتم از چهار سال ریاست جمهوری را منتشر خواهم کرد.» وی همچنین تاکید کرد با وجود مشغله بسیار، تلاش می کند ساعتی در شبانه روز را به مطالعه بگذراند و مطالعه اشعار شاعران متاخر و معاصر نیز از علاقه مندی های رئیس جمهوری است. دکتر محمود احمدی نژاد در گفت و گو با خبرنگاری کتاب ایران (ایبنا) گفت: آخرین کتابی که مطالعه کردم، کتاب «الرسال و الملوك» است و با وجود مشغله فراوان کاری، هر زمان فرصت کنم، کتاب می خوانم.» وی با اشاره به شعرخوانی خود در شهر شیراز

نحوه خدمات رسانی شرکت واحد برای نمایشگاه

بر اساس اطلاعیه شرکت واحد اتوبوسرانی، این شرکت از ۱۶ تا ۲۶ اردیبهشت ماه، همه روزه از ساعت ۹ تا ۲۱ میادین و پایانه های انقلاب اسلامی، صنعت، راه آهن و پایانه های آزادی و خاوران به سمت محل برگزاری نمایشگاه واقع در مصلای امام خمینی (ره) و بالعکس و با نرخ کرایه دو هزار ریال از طریق اتوبوس های رایلی، خدمات خود را ارائه خواهد کرد. همچنین اتوبوس های شرکت واحد، بازدید کنندگان را به مبادی اولیه منتقل می کنند که این اتوبوس ها در پارکینگ ضلع جنوبی مصلی مستقر هستند.

در «ایبنا» بخوانید

با مراجعه به سایت خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا)، به نشانی اینترنتی (www.ibna.ir)، به این مطالب دسترسی خواهید داشت. این مطالب در ستون کناری صفحه اول پایگاه اینترنتی این خبرگزاری قابل دسترسی است. همچنین، امکان «جستجو» و «جستجوی پیشرفته» در وب سایت «ایبنا» به شما امکان دست یابی به مطالب بیشتر یا یافتن مطالب زیر را می دهد.

تازه ترین فهرست کتاب های

خریداری شده توسط وزارت ارشاد

فهرست کامل کتاب های خریداری شده توسط هیات خرید کتاب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دو جلسه اخیر این هیات (جلسه های ۳۴۲، ۳۴۳ و ۳۴۴) با فرمت پی دی اف، قابل دسترسی است. در این فهرست ها، نام کتاب هایی که هیات خرید کتاب تصمیم به خریداری آن ها گرفته به همراه نام پدید آورندگان کتاب، ناشر، قیمت کتاب و تعداد مجلدهایی که این هیات خرید آن را تصویب کرده، ذکر شده اند. همواره، فهرست آخرین کتاب هایی که هیات خرید کتاب به خرید آن ها تصمیم می گیرد، از طریق «ایبنا» منتشر می شود.

جدیدترین کتاب هایی که به بازار می آیند

«ایبنا»، فهرست کامل کتاب هایی که به تازگی مراحل اداری انتشار را سپری کرده و مجوز اداره کتاب وزارت ارشاد را اخذ کرده اند، ارائه می کند. در آخرین فهرست منتشر شده که مربوط به کتاب های مجوز گرفته در تا نیمه فروردین امسال است نام اثر، نویسنده، گردآورنده در صورتی که مجموعه شعر باشند، نام شاعر و در صورتی که از زبان دیگری ترجمه شده باشند، نام مترجم آنها، همراه نام ناشری که در صدد چاپ آن کتاب است، قابل دسترسی است.

یادداشت هایی از کوثری، کزازی و گلبن

بخش «یادداشت» روز خبرگزاری کتاب که هر روز مطلب جدیدی را با محوریت کتاب، ادبیات و مسائل مربوط به چاپ و نشر منتشر می کند، هفته گذشته یادداشت هایی از عبدالله کوثری، مترجم، میرجلال الدین کزازی، پژوهشگر و مدرس دانشگاه، محمد گلبن، کتاب شناس و پژوهشگر مطبوعات، یوسف عالی عباس آباد، پژوهشگر و مصحح ادبی، محمدعلی علومی، داستان نویس و طنزپرداز و محمد هاشم اکبریانی، شاعر و روزنامه نگار منتشر کرد.

یوسف عالی عباس آباد، درباره تصحیح دکتر محمد معین از فرهنگ «برهان قاطع» نوشته است، گلبن در سالروز تولد محمد معین درباره وی قلم زده و کوثری به اصل «کپی رایت» و رابطه اش با حوزه نشر در ایران پرداخته است. کزازی هم از معین نوشته و از طبع شعر او و فعالیت هایش در زمینه زبان شناسی گفته است. اکبریانی که در کنار شاعری، دستی هم در روزنامه نگاری دارد، عنوان یادداشت خود را گذاشته: «غفلت شاعران سرگردان» و به شعر در جامعه امروز ایران پرداخته است. علومی هم از مهدی ثانی و آثار نمایشی او نوشته و شرحی از زندگی این هنرمند را آورده است. یادداشت های روزانه «ایبنا» در ستون کناری صفحه اول وب سایت این خبرگزاری منتشر می شود. برای دسترسی به یادداشت های پیشین هم می توان به بخش «یادداشت روز» این وب سایت مراجعه کرد.

عکس هایی از آماده سازی

و آیین افتتاحیه نمایشگاه کتاب

واحد عکس خبرگزاری کتاب ایران، در هفته گذشته، پنج گزارش تصویری در وب سایت این خبرگزاری منتشر کرد. عکاسان «ایبنا» بزرگداشت فرهادناظرزاده کرمانی، مراحل پایانی آماده سازی نمایشگاه کتاب و بازدید وزیر ارشاد از روزهای پایانی این فعالیت ها، مراسم تشییع پیکر رضا سید حسینی، مترجم فقید، نشست خبری بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران و آیین افتتاحیه نمایشگاه کتاب را با زبان تصویر گزارش کرده اند.

بازدید کنندگان نمایشگاه در مرقد امام خمینی (ره) پذیرایی می شوند

مرقد امام خمینی (ره) در ایام برگزاری بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، روزانه پذیرای بازدید کنندگان نمایشگاه خواهد بود.

سیداحمد موسوی، مدیر کمیته رفاهی نمایشگاه ضمن اعلام خبر مذکور، گفت: «زائرسرای مرقد مظهر امام خمینی (ره) روزانه پذیرای ۶۰۰ نفر میهمان شهرستانی مرد و ۶۰۰ نفر میهمان شهرستانی زن است.»

وی افزود: «این افراد پس از استراحت در زائرسرای می توانند از طریق متروی شهر تهران وارد مصلای شده و از نمایشگاه بازدید کنند.»

موسوی تصریح کرد: «همچنین افرادی که موفق به بازدید کامل از نمایشگاه کتاب تهران نشوند، می توانند شب را در زائرسرای سپری کرده و روز بعد به بازدید خود ادامه دهند.»

مدیر کمیته رفاهی نمایشگاه از آماده باش هلال احمر منطقه ۷ در خیابان ترکمنستان و خیابان ویلا برای کمک رسانی احتمالی به بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران خبر داد.

بهترین ها از نگاه بازدیدکنندگان

بازدید کنندگان نمایشگاه کتاب با تکمیل فرم هایی، بهترین ناشر، نویسنده و مترجم را انتخاب می کنند.

مدیر خانه شهرداران جوان، با توزیع فرم هایی بین مخاطبان نمایشگاه کتاب، ناشران، نویسندگان و مترجمان برتر بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران انتخاب خواهند شد.

امسال در این فرم ها علاوه بر نظر خواهی، موضوع کتاب بعدی نویسندگان برای سال آینده نیز مورد سؤال قرار می گیرد تا مخاطبان با توجه به شخصیت و بیوگرافی نویسنده، موضوع کتاب های بعدی آنها را پیشنهاد دهند.

با تلفن، از برنامه های نمایشگاه مطلع شوید

علاقه مندان به باز دید از بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، برای کسب اطلاع از محل استقرار غرفه ها، زمان بازدید از نمایشگاه و سایر اطلاعات جانبی، می توانند با تماس تلفنی اطلاعات مورد نظر خود را کسب کنند.

مدیر روابط عمومی نمایشگاه با اعلام این خبر افزود: «علاقه مندان به بازدید از بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران می توانند بر ایگاهی از محل استقرار غرفه ها، زمان بازدید و سایر اطلاعات نمایشگاه با شماره های ۸۸۴۹۶۰۰۶ تا ۸۸۴۹۶۰۰۱ تماس بگیرند.»

فهرست کتاب های خارجی نمایشگاه در اینترنت

مدیرعامل انجمن فرهنگی ناشران بین المللی از انتشار فهرست بیش از ۶۰ هزار عنوان کتاب خارجی بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران در سایت این انجمن خبر داد. وی گفت: «هم اکنون اطلاعات ۶۰ هزار و ۸۲۰ عنوان کتاب بخش ارزشی و ریالی نمایشگاه از یکصد ناشر معتبر جهان، در سایت انجمن فرهنگی ناشران بین المللی به نشانی www.anjomannasharan.com قابل دسترسی است.»

از سوی مؤسسه خانه کتاب برگزار می شود

مسابقه عکاسی حرفه ای و عکاسی با تلفن همراه در نمایشگاه کتاب

باید با رزولوشن ۳۰۰ dpi ارسال شوند. نتایج نهایی مسابقه «کتاب از نگاه شیشه ای» ۲۲ خرداد اعلام خواهد شد و نفرات اول تا سوم این مسابقه به ترتیب پنج، سه و دو سکه بهار آزادی جایزه خواهند گرفت.

شرکت کنندگان این مسابقه باید آثار خود را به نشانی خیابان انقلاب، بین فلسطین و صبا جنوبی ساختمان شماره ۱۱۱۷ مؤسسه خانه کتاب، طبقه دوم، بخش روابط عمومی ارسال کنند.

بخش امور جنبی نمایشگاه کتاب تهران در زیرزمین شیبستان واقع است و به صورت رایگان کار انتقال عکس ها از موبایل به روی لوح های فشرده در این بخش انجام می شود.

نفر اول مسابقه یک ربع سکه بهار آزادی دریافت می کند و به نفرات دوم و سوم اشتراک سالانه یکی از نشریات تخصصی خانه کتاب اعطا می شود.

عرصه های فرهنگی، هنری، اجتماعی، اقتصادی، آموزشی، سیاسی و ورزشی را به دبیرخانه مسابقه ارسال کنند.

هر عکاس می تواند پنج عکس و دو مجموعه عکس به این مسابقه ارسال کند. قطع عکس های ارسالی نیز باید حداقل ۳۰ x ۲۰ باشد و آثار دیجیتال

مسابقه عکاسی حرفه ای با عنوان «کتاب از نگاه شیشه ای» و عکاسی با تلفن همراه برای بازدید کنندگان همزمان با بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران آغاز شد.

علاقه مندان به شرکت در مسابقه «کتاب از نگاه شیشه ای» تا ۱۳ خرداد فرصت دارند آثار خود را به دبیرخانه خانه کتاب ارسال کنند.

همچنین حاضران در نمایشگاه می توانند در مسابقه دیگری، عکس هایی را که با تلفن همراه از این نمایشگاه می گیرند به امور جنبی نمایشگاه تحویل دهند. بازدید کنندگان می توانند به وسیله دوربین های تلفن همراه خود از سوژه های کتابی نمایشگاه عکاسی کنند.

در مسابقه «کتاب از نگاه شیشه ای» که از سوی مؤسسه خانه کتاب برگزار می شود، عکاسان می توانند آثاری با موضوع نقش و حضور کتاب در

تازه های کتاب ماه فلسفه و کودک و نوجوان

سرگرمی های نویسنده؛ دیپاچه ای بر نقش و نمود کودک در متون عرفانی و صوفیانه سده پنجم هجری، چهار دلیل برای دوست داشتن خروس کلاه مخملی؛ کودکان سوررئالیست اند، از نمایش تا کتاب؛ حلقه گمشده نشر، رابطه نویسنده و تصویر گر و... از جمله عناوین این شماره از کتاب ماه کودک و نوجوان هستند.

نشریات تخصصی کتاب ماه با قیمت ۱۲۰۰ تومان همراه با لوح فشرده فهرست کتاب های منتشر شده همان ماه، در استان تهران و اغلب استان های کشور از طریق باجه های مطبوعات و نمایندگی های بخش کتاب ماه عرضه می شوند.

در کتاب ماه کودک و نوجوان نیز در شماره های ۱۳۶ و ۱۳۷ (بهمن و اسفند ۸۷) مطالب متنوعی در حوزه جریان شناسی ادبیات کودک و نوجوان، ادبیات داستانی، شعر، تصویرگری، هنر و... مورد بررسی قرار گرفته است.

برخی از عناوین صد و سی و ششمین شماره کتاب ماه کودک و نوجوان عبارتند از: جستاری در ادبیات کودک و نوجوان انقلاب اسلامی، آسیب شناسی مبنا در ادبیات کودک و نوجوان ایران قبل و پس از انقلاب؛ جامعه شناسی تئاتر کودک پس از انقلاب؛ تأملی در ادبیات داستانی کودک و نوجوان دفاع مقدس در دهه اول انقلاب اسلامی و... صد و سی و هفتمین شماره کتاب ماه کودک و نوجوان نیز با آثاری از روح الله مهدی پورعمرانی، ناهید مجتهدی، انسبه موسویان، مسعود مجاورری آگاه، سحر ترهنده، جمال الدین اکرمی، منوچهر اکبرلو و... موضوعات متنوعی را در پنج عنوان ادبیات داستانی، شعر، تصویرگری، هنر و گزارش و خبر ارائه داده است.

جدید ترین شماره های ماهنامه های تخصصی کتاب ماه فلسفه ویژه فلسفه و انقلاب اسلامی و کتاب ماه کودک و نوجوان روی پیشخوان روزنامه فروشی ها قرار گرفت. نوزدهمین شماره کتاب ماه فلسفه (فروردین ۱۳۸۸) بنا بر آنچه در سرمقاله این مجله آمده است دفتر دوم ویژه نامه «انقلاب اسلامی و فلسفه» است که به معرفی اجمالی شماری از شخصیت های برجسته دانشگاهی که در رشد و توسعه فلسفه در ایران تأثیر گذار بوده اند می پردازد.

شخصیت هایی که در این شماره به معرفی و شمه ای از حوزه تخصصی آنها پرداخته شده عبارتند از یحیی مهدوی بنیانگذار دکترای فلسفه در ایران؛ منوچهر بزرگمهر، نامی دیر آشنا در عرصه ترجمه آثار فلسفه غرب؛ محسن جهانگیری، پیشتاز در منطق صوری؛ عبدالجواد فلاطوری و آسیب شناسی فلسفه؛ کریم مجتهدی، متضلع در فلسفه غرب، رضا داوری اردکانی، فیلسوف فرهنگ؛ غلامحسین ابراهیمی دینانی، فیلسوف گفت و گو و...

انتشارات چنگ

۳۰ اتود در تکنیک پیانو : اپوس 849
کارل چرنی | مترجم : علی برلیانی

۴۰ اتود در تکنیک پیانو : اپوس 299
کارل چرنی | مترجم : علی برلیانی

تصویر با پیانو: تمرینات تکنیکی (جدد پنجم)
ادناهی برنام | به همت : علی برلیانی

ضربانگ: آموزش دف و تنبک و ضربانگ اودو
بهنام سامانی

لنگار : آموزش تنبک
فرید یداللهی

چرخ و فلک
هاتف دوستدار

آموزش سلفژ : ۴ جلدی
اتوره پوتسلی: ۱۱۵۴-۱۱۵۱ | به همت : علی برلیانی

۸۸۵۰۵۵۷۵

حراج ۵۰ مدل

قفسه چوبی کتاب

در ابعاد مختلف ، تمام طبقه و کم‌درد
از ۲۰ تومان تا ۱۵۰ تومان ، ایرانی و خارجی
در تعاونی دانشگاه تهران
۶۶۵۹۳۴۴۲ - ۶۶۵۹۱۶۷۲

ترجمه روان از

قرآن کریم

بزرگترین اثر ترجمه تفسیر بشری و صفائی
و ترجمه استاد لعلی لعلی
به قلم ناصر طبری منشائی

۱۳۷۲۵۲۳۳ - ۷۷۷۲۹۹۹

اوباما

وعده تغییر

انتشارات خرسندی

تلفن : ۵ و ۶۶۹۷۱۰۳۴

سالن A ناشران دانشگاهی - غرفه ۱۱۳

مرکز نشر کتابهای کمک آموزشی

دَهسرا

۲۰۰۰ سورهوسان

چاپ چهل و سوم

رفت - غ بگانی - مجمع کانون -
تلفن : ۴۷۱۰۴۷۱ - ۲۲ ۳۰۰۰۰۰۰۰
تلفنکس : ۴۷۱۰۴۷۱ - ۲۲ ۳۱۰۰۰۰۰۰
همراه : ۵۵ - ۵۰۱۱ - ۳۳۳۰۰۰۰۰
مستدق پستی : ۳۳۳۰۰۰۰۰۰ - ۳۳۳۰۰۰۰۰۰
www.Dehsara.com

از نخستین قصه‌ها، خاطرات یا شعرهایی که چند روز پس از پیروزی انقلاب اسلامی و آغاز جنگ تحمیلی نوشته شدند تا امروز که زمانی نزدیک به سه دهه از آن شروع گذشته، بیش از هزاران عنوان مجموعه داستان، رمان، خاطره و مجموعه شعر منتشر شده‌اند. در سال‌های پس از انقلاب و در هشت سال دفاع مقدس و بیشتر سال‌های پس از آن، آثار مکتوب متعدد نوشته شدند که ناشران دولتی، خصوصی و نیمه خصوصی با سلیقه‌های گوناگون آنها را چاپ کردند. برخی ناشران طی این سال‌ها بسته و گریخته و عده‌ای متمرکز، ذهن و انرژی‌شان را برای انتشار چنین آثاری صرف کردند اما اکنون پس از این همه سال، ناشرانی فعال به‌طور تخصصی کتاب‌های حوزه دفاع مقدس و انقلاب اسلامی را منتشر می‌کنند که این فعالان نشر نیز دیگر مثل سال‌های دور، انگشت شمار نیستند. این ناشران -خصوصی و دولتی- و فعالیشان، آن قدر به چشم می‌آید و تاثیرگذار هست که بتوان در نمایشگاه‌هایی چون بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، سالی مجزا برای اجتماع ده روزه آنها در نظر گرفت.

نتیجه تعامل نویسنده، مخاطب و ناشر

افزایش علاقه به آثار انقلاب و دفاع مقدس

گفت‌وگوی دست‌اندرکاران کتاب، اعم از نمایندگان رسانه‌ها و ناشران مرکز نشین با ناشران استانی و شهرستانی نمایشگاه که کتاب‌های قابل توجهی در این زمینه‌ها دارند، واکنش شیرینی به تلاش یک سال گذشته آنان است.

تجربه نشان داده است که ناشران دور از تهران، برای رسیدن به کیفیت آثار مطرح تولیدشده در پایتخت، گاه زحمتی را متحمل می‌شوند که فراتر از حد تصور است و البته به نتایجی هم رسیده‌اند که مرکز نشینان را به تعجب واداشته است. نویسندگان و ناشران کتاب‌های دفاع مقدس در استان آذربایجان شرقی نمونه‌ای از این تجربه‌اند که بر اساس علاقه ویژه به سردار مهدی باکری فرمانده لشکر ۳۱ عاشورا، و توجه خاص به نقش وی در سال‌های دفاع مقدس، به کیفیت، کمیت و آراستگی قابل توجهی در کتاب‌های خود دست یافته‌اند.

در سال‌های منجر به پیروزی انقلاب اسلامی و سپس دفاع مقدس، پیشانی حرکت در این مسیرها، مبارزه و مقاومت بود و حال، نمایندگان و علاقه‌مندان تاریخ و ادبیات آن سال‌ها، جبهه کتاب را برگزیده‌اند، به گونه‌ای که به هیچ وجه با ورود این حوزه‌ها به رسانه‌ها و عرصه‌های هنر قابل مقایسه نیست. این انتخاب، اثبات امانت‌داری کتاب است.

گفت‌وگو و راهنمایی شفاهی مخاطب، اتفاق‌هایی را رقم می‌زند که گاهی باورناپذیرند؛ مثل آشتی با کتاب بعد از سال‌های دوری و بی میلی نسبت به آن یا آشنایی با دفاع مقدس با عبور از تصورات کلیشه‌ای. در حوزه‌های انقلاب اسلامی و دفاع مقدس،

نیز می‌توان استفاده کرد. تعداد و درصد فراگیری آثار این حوزه به قدری است که بسیاری، مترادف ادبیات و تاریخ انقلاب اسلامی را ادبیات و تاریخ دفاع مقدس می‌دانند.

ناشران تخصصی دفاع مقدس بسیارند و از آنها سوره مهر (دفتر ادبیات و هنر مقاومت)، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس و کنگره‌های سرداران شهید، کمیت و کیفیت بیشتری را به نام خود ثبت کرده‌اند. سازمان‌ها و نهادهای نظامی (ارتش و سپاه) نیز در این مجموعه‌ها قرار می‌گیرند و با زیرمجموعه‌های فراوان، کتاب‌های بسیاری منتشر کرده‌اند. همچنین ناشران دولتی یا خصوصی زیادی در شبکه نشر کشور، به مناسبت فراگیری آثار دفاع مقدس در جامعه، به سوی کتاب‌های این حوزه آمده‌اند و هریک در حد توان خود، یادگارهایی به جا گذاشته‌اند. اگر دست‌اندرکاران نمایشگاه کتاب بتوانند از تعداد عناوین و نسخه‌های کتاب‌های دفاع مقدس وارد شده به نمایشگاه و به فروش رسیده تا پایان آن، آمار تهیه کنند، رقم‌ها سخن خواهند گفت و جایگاه این آثار را در مجموعه بزرگ نمایشگاه کتاب مشخص خواهند کرد.

در سال‌های اخیر و بر اساس برنامه‌ریزی در تبلیغ کتاب‌های دفاع مقدس در رسانه‌ها و ابتکارهای ناشران، فروش این آثار دوچندان شده است. انتشارات سوره مهر در این زمینه نتیجه‌ای به دست آورده که سال‌ها منتظر آن بود و البته دوام آورد تا به این حاصل رسید. بسیاری از کتاب‌های دفاع مقدس این ناشر به چاپ‌های مجدد و پنجم به بالا رسیده‌اند و از جمله آنها، کتاب «دا» -خاطرات سیده زهرا حسینی از روزهای مقاومت در برابر اشغال خرمشهر در سال ۱۳۵۹- از چاپ چهارم گذشته است.

دعوت مخاطبان پاسخ گرفته است و اینک حفظ آنان مهم است و باید دید ناشران در این زمینه چه تجربه‌ای را در پیش می‌گیرند.

نمایشگاه سالانه کتاب فرصت مناسبی برای حفظ مشتریان و مخاطبان کتاب است. گروهی از آنان به ناشران کتاب‌های مورد علاقه خود مراجعه می‌کنند و اگر سروسامان و پیشرفتی ببینند، حتما پادشان می‌ماند به فروشگاه آن ناشران یا سال بعد در همین نمایشگاه به غرفه آنها مراجعه کنند. گروه دیگری از بازدیدکنندگان، به نمایشگاه می‌آیند و از سالن‌ها می‌گذرند تا شاید کتابی با اثری نظرشان را جلب کند. در اینجا، همان ابزار

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران افراد زیادی از اقصی نقاط این سرزمین را جذب رسانه مکتوب و ماندگار کتاب می‌کند، چنان که بسیاری از اهل فرهنگ و کتاب در تهران از این فرصت استفاده می‌کنند و حاصل فعالیت ناشران استان‌ها و شهرهای دیگر ایران را از نزدیک می‌بینند.

راه‌نمای نمایشگاه کتاب تهران نشان می‌دهد که این رویداد بزرگ فرهنگی بر اساس موضوع و گرایش و تجربه سالیان برگزاری، تقسیم شده است. نام هر سالن یا مجموعه سالن‌ها، مفهوم موضوعی دارد؛ مثل سالن کودک و نوجوان. اما موضوع‌هایی هم هستند که تجربه جداسازی آنها، هنوز عملی نشده که دلایل خاص خود را دارد. در مجموعه موجود نمایشگاه، کتاب‌های با موضوع‌های انقلاب اسلامی و دفاع مقدس چنین‌اند و معمولاً غرفه‌های ناشران آنها در سالن‌های ناشران عمومی جای دارند.

انقلاب اسلامی از مرز سی سالگی عبور کرده است و بر اساس این مناسبت و فعالیت‌های ویژه‌ای که سال گذشته به این منظور صورت گرفت، کتاب‌های این حوزه در نمایشگاه امسال پرشمار و قابل توجهند.

عمده کتاب‌های انقلاب در قالب خاطرات و مرور اسناد شکل گرفته‌اند. از خبرهایی که تاکنون منتشر شده، چنین به دست می‌آید که «مرکز اسناد انقلاب اسلامی» در زمینه کتاب‌های خاطرات انقلاب و همچنین تحلیل‌های تاریخی وقایع منجر به پیروزی انقلاب پیشرو است. «مرکز بررسی اسناد تاریخی» نیز با مجموعه کتاب‌های «به روایت اسناد ساواک» نشانه مهمی را به نام خود ثبت کرده است.

اسناد ساواک در کتاب‌های این مرکز، بر اساس نسبت با موضوع‌ها و صحت، انتخاب شده‌اند و در همین سال‌های اخیر که به مرور در بازار نشر جا باز کرده‌اند، نظر محققان و پژوهشگران را جلب کرده‌اند.

بعد از این دو، دفتر ادبیات انقلاب اسلامی حوزه هنری با کتاب‌های خاطرات و روزشمار، آرام پیش آمده است. اگر چه در سال‌های پیش از فعالیت مراکز اسناد انقلاب و بررسی اسناد تاریخی پیشرو بود و خیز بلندی برای تولید کتاب در زمینه ادبیات و تاریخ انقلاب برداشت. این دفتر در سال‌های نخستین فعالیت و نیمه دوم دهه ۱۳۷۰ رمان‌هایی در زمینه انقلاب اسلامی منتشر کرد. زمانی که توجه به ادبیات انقلاب محدود بود و مثل امروز، جشنواره داستان انقلاب فعال نبود.

جز اینها، بسیاری از ناشران آثاری در زمینه تاریخ و ادبیات انقلاب اسلامی منتشر کرده‌اند که از طریق فهرست‌های موضوعی در نمایشگاه یا مراجعه مستقیم به غرفه‌ها، در دسترس‌اند و البته این پیشنهاد می‌تواند عملی شود که همه آثار این موضوع در سالن مجزایی به نمایش درآیند یا فهرست آنها در سطح وسیع نمایشگاه منتشر شود. جلب توجه مخاطبان و بازدیدکنندگان، نخستین مرحله آشنایی با کتاب‌های انقلاب است. بعد از این، وظیفه ناشران است که با انتشار راهنمای این آثار و همچنین گفت‌وگو درباره آنها با بازدیدکنندگان، مبلغ این کتاب‌ها شوند.

گفت‌وگوی فروشندگان و خریدار کتاب درباره یک اثر، از سال‌های دور تاکنون و در سراسر جهان، موثرترین عامل در ترویج کتاب و کتابخوانی بوده است. همچنان که آنان که کتابی را می‌خوانند و می‌پسندند، وقتی از آن صحبت می‌کنند مخاطبان بسیاری را تحت تاثیر قرار می‌دهند. از همین شیوه در تبلیغ کتاب‌های دفاع مقدس

قرآن منظوم

نظر اساتید محترم حوزه و دانشگاه در رابطه با ترجمه منظوم قرآن مجید توسط استاد محترم حسن راحتی میزبانی که در مؤسسه فرهنگی هنری و انتشاراتی ضریح اکتاب به چاپ رسیده است.

جناب آقای دکتر محمد علی غلامی (رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل مؤسسه فرهنگی هنری و انتشاراتی ضریح اکتاب)

... اینجانب با مروری بر جای‌جای این دیوان مقدس، و تطبیق آن با متن قرآن بر دقت و ظرافت و صحت آن گواهی می‌دهم ...

آقای دکتر محمد علی غلامی (استاد دانشگاه فردوسی)

... ایشان در ترجمه قرآن حق مطلب را ادا کرده و خطاهایی که دیگران مرتکب شده‌اند، ایشان مرتکب نشده، بلکه در ترجمه منظوم خود لطافت کلام ربانی را به خوبی کشف کرده است. برای مثال چند نمونه ذکر می‌شود ...

جناب آقای دکتر رضا شرف‌زاده (استاد دانشگاه فردوسی)

... قسمت‌هایی از آن را مطالعه کردم و دیدم بسیار دقیق و در انتقال مفاهیم قرآن، تا سرحد امکان کوشیده‌اند که جای تقدیر و تشکر است ...

شایان توجه است که چون این ترجمه در بحر منقارب و هم وزن اشعار فردوسی سروده شده، ترجمه زیبایی از قرآن کریم به شمار می‌آید.

آقای دکتر حسن حاجی‌پوری (رئیس دانشگاه اوقات و معارف اسلامی، دانشگاه فردوسی)

... زحمات بی‌دریغ ایشان در ایجاد این اثر نفیس و نهایت دقت ایشان در انتقال مفاهیم ولای قرآن در خور بسی تحسین و تقدیر است.

بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران - شبستان، راهروی ۱۸ غرفه ۴۰

عشاق، خیابان امام خمینی (ره)، جنب ستان آموزش و پرورش خراسان رضوی، تله: ۰۵۱۱۲۲۱۰۰۴۵ | فکس: ۰۵۱۱۲۲۱۲۲۲۲ | تله: ۰۵۱۱۲۲۱۲۲۲۲

بردیا بزرگر

در شرایطی که بخش اعظم فعالیت‌های نمایشگاهی در ایران متوجه فروش است، مسولان فرهنگی و بانیان و برنامه‌ریزان نمایشگاه در پی یافتن راهکاری هستند که بتوان با کمک آن‌ها از شدت فضای تجاری کاست و بر کمیت و کیفیت کار فرهنگی در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران افزود. یکی از راهکارهایی که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از طریق موسسه «خانه کتاب» آن‌را در نمایشگاه پی‌گیری می‌کند، برگزاری جلسات بررسی، تحلیل و نقد کتاب است که در «سرای اهل قلم»، برگزار می‌شود. امسال نیز چون سال‌های گذشته، سرای اصلی در طبقه اول شبستان، سرای اهل قلم کودک و نوجوان واقع در زیر زمین شبستان، بال غربی و شرقی قرار دارند. فعالیت‌های بخش جنبی نمایشگاه بین‌المللی کتاب نیز بر عهده خانه کتاب است و نزدیک به ۲۰۰ نشست در کل کمیته جنبی و سراهای اهل قلم و نشست‌های ویژه برگزارندگان جشنواره‌های فرهنگی برگزار می‌شود. این نشست‌ها از ۱۰ و ۳۰ دقیقه تا ۱۹ در سراهای یاد شده برگزار می‌شود. اما در مطلب زیر به منظور معرفی برنامه‌های سرای اهل قلم پای صحبت تعدادی از سخنرانان و منتقدان میهمان این جلسات نشستیم تا از محور مباحث ایشان آگاه شویم.

پیش‌فرض‌ها، منتقدان و آثار برتر

منظری جدید در نقد آثار برگزیده جشنواره‌های فرهنگی

فیروز زنونزی جلالی:

دستغیب، خورشیدی در سایه

کوزه «عبدالعلی دستغیب» در ۱۶ آبان ۱۳۱۰ در فیروزآباد شیراز متولد شد. پدرش رئیس اداره فرهنگ فیروزآباد بود. در سال ۱۳۲۰ با انتصاب پدرش به ریاست اداره فرهنگ جهرم، به آنجا نقل مکان کرد. در ۱۳۲۷ به شیراز بازگشت و وارد

دانشسرای مقدماتی شد. پس از آن در کازرون و نورآباد ممسنی در دوره دبستان و دبیرستان مشغول به کار شد. دستغیب در سال ۱۳۳۷ وارد دانشسرای عالی شد و پس از گذراندن دوره سه ساله دانشسرای عالی، به تدریس، ادبیات، جامعه‌شناسی و نقد ادبی در مدارس عالی و دانش سراهای شیراز و تهران پرداخت. وی در سال ۱۳۵۹ به درخواست خود بازنشسته شد. گرچه حوزه تکاپوگری‌های دستغیب «تحقیق و پژوهش ادبی، تاریخی»، «نگارش شعر و داستان کوتاه» بوده است، اما بیش از هر چیز او را به عنوان یک منتقد ادبی می‌شناسیم. چرا که علاوه بر تعداد فراوان مقالات ادبی انتقادی این استاد ادبیات، آثار فراوانی از ۴۵ کتاب او به موضوع نقد اختصاص دارد. او نگارنده مجموعه کتاب‌های نقدی است که در آن‌ها به آثار بزرگ‌ترین شاعران و نویسندگان معاصر با دیدی انتقادی نگریسته شده است. خانه کتاب نیز به پاس چندین دهه فعالیت فکری و فرهنگی دستغیب، نشست با عنوان «منتقد پیشکسوت» را برگزار خواهد کرد که در آن، آثار و تفکر عبدالعلی دستغیب مورد تحلیل و بررسی قرار خواهد گرفت. آنچه در پی می‌آید گفتگویی درباره این برنامه با یکی از سخنرانان آن، فیروز زنونزی جلالی است. این نشست، از ساعت ۱۶ تا ۱۸ دوشنبه ۲۱ اردیبهشت ماه در محل نشست‌های برگزیدگان آثار جشنواره‌های فرهنگی در شبستان مصلای امام خمینی (ره) تهران، برگزار می‌شود.

چه رویکردی در بررسی آثار عبدالعلی دستغیب اتخاذ خواهید کرد؟

استاد عبدالعلی دستغیب یکی از فعال‌ترین منتقدان تاریخ ادبیات معاصر است که متأسفانه آنچنان که باید و شاید شناخته نشده است و من فکر می‌کنم با توجه این سابقه طولانی و اهمیت آثار ایشان، حتی مطلب در مورد شخصیت فکری و فرهنگی او بیان نشده است؛ از این رو من تلاش خواهم کرد که در صحبت‌هایم در مورد ایشان با معرفی آثارشان، وجوه و دلایل اهمیت آن‌ها را نیز نشان دهم.

لطفاً می‌توانید به برخی از این دلایل اشاره کنید.
استاد دستغیب تمام تحركات نویسندگان ما را در زمینه داستان زیر نظر دارند. ایشان بیشتر آثاری را که چاپ می‌شود مطالعه می‌کنند و بر برخی از آن‌ها نقد می‌نویسند. این پی‌گیری سبب شده است که دستغیب تسلطی مثال‌زدنی نسبت به تاریخ ادبیات معاصر و جهت‌گیری‌های آن داشته باشند. به علاوه، نوع برخورد استاد با مقوله نقد ادبی در زمانه خود کم‌نظیر بود و می‌توان گفت که ایشان در زمینه نقد فنی داستان از پیشگامانند. از دیگر مواردی که باید در مورد فعالیت‌های دستغیب به آن اشاره کرد، شارح بودن ایشان است. به این معنا که استاد دستغیب از شارحان و بازگوکنندگان

نظریه ادبی در ایران بوده‌اند.

آیا ایشان به مرزهای تولید یک نظریه ادبی بومی رسیده‌اند؟

به نظر من چنین انتظاری از یک منتقد ادبی چندان درست نیست. در حوزه ادبی، ادبیات بر نظریه مقدم است. به این معنا که ابتدا هنر، در قالب داستان یا شعر شکل می‌گیرد و پس از آن نظریه ادبی و نقد ادبی، ناظر بر محصول ادبی، خلق می‌شود. بنابراین، پیش از انتظار از منتقد ادبی برای بنا کردن نقدی بومی، باید انتظار خلق داستان بومی داشت.

پس به نظر شما هنرمندان ما نتوانسته‌اند آثار قابل توجهی مبتنی بر فرهنگ بومی ایران خلق کنند؟

در این زمینه باید توجه کنید که مثلاً رمان از بیخ و بن غربی است؛ اما نویسندگان آمریکای جنوبی، مانند مارکز، نشان داده‌اند که می‌توان این ژانر ادبی

ماجرای رمان وی نیز در این شهر می‌گذرد. او از سال چهل و هفت داستان‌نویسی را آغاز کرد و سپس به نمایش نامه‌نویسی برای تئاتر و تلویزیون پرداخت. در سال ۱۳۵۶ نیز برای ادامه تحصیل به دانشگاه هنرهای دراماتیک رفت و کار نوشتن نمایش نامه را در آن جا ادامه داد. شروع نگارش اولیه رمان «اندکی سایه» به سال ۱۳۶۷ برمی‌گردد. بیگدلی در سال ۱۳۸۳ تصمیم گرفت که رمان را بازنویسی کند... راضیه تجار به پرسش‌های کتاب هفته در مورد اثر بیگدلی پاسخ گفت.

محور بحث شما درباره «اندکی سایه» چیست؟

این رمان خصوصیات قابل توجهی دارد. در جلسه‌ای که در نمایشگاه برگزار می‌شود، به آنها خواهیم پرداخت. از جمله ویژگی‌های این اثر پرداختن به مباحث بسیار زیاد در حجم کم است. به این معنا که همه دغدغه‌های نویسنده با ایجاز بیان شده. به علاوه، این اثر از حیث

را بومی کرد. از این نکته نیز نباید گذشت که طی چنین فرآیندی به سادگی میسر نیست. البته فکر می‌کنم نویسندگان ایرانی در این زمینه حرکتی را آغاز کرده‌اند، اما می‌توان با اطمینان گفت که برای دگرگون کردن رمان و نظریه ادبی، در گام اول باید آن را به درستی شناخت و این جا ست که نقش بزرگانی مانند استاد عبدالعلی دستغیب بیش از پیش آشکار می‌شود؛ زیرا این نویسنده بزرگ، ما را با تمام ظرایف و دقایق رمان و نقد غربی آشنا کرده است.

آرای راضیه تجار درباره «اندکی سایه»

«راضیه تجار» از اعضای هیئت مدیره انجمن قلم ایران، جمعه ۲۵ اردیبهشت، از ساعت ۱۶ تا ۱۸ در محل نشست‌های برگزیدگان جشنواره‌های فرهنگی «اندکی سایه» نوشته احمد بیگدلی را بررسی و تحلیل خواهد کرد. بیگدلی در ۲۶ فروردین ۱۳۳۴ در شهر اهواز زاده شد. رمان اندکی سایه، نخستین رمان وی، در سال ۱۳۸۵، جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران و همچنین جایزه ششمین دوره کتاب سال شهید غنی پور را کسب کرد. بیگدلی در سال‌های جوانی ساکن شهر «آغاچاری» بود که

زبان و ساختار هم قابل توجه است.

به نظر شما اندکی سایه واجد چه سازوکارهای فکری است؟

فکر می‌کنم یک آن، یک لحظه یا یک مکاشفه سال‌ها ذهن نویسنده را مشغول کرده و او بدون هیچ عجله‌ای تلاش کرده تا آن را وااشکافی کند. بیگدلی توانسته است مضمون و سازوکار فکری‌ای را که قصد بیان آن را داشته، طی سال‌ها، درونی و پس از یک روزه سکوت طولانی دیدگاهش را در قالب این رمان بیان کند. «اندکی سایه» داستان اعتصاب کارگران در آغاچاری و مسائل مربوط به ملی شدن صنعت نفت را بیان کرده است.

در بسیاری از رمان‌های اجتماعی، وقتی نویسنده به مسائل سیاسی می‌پردازد و با مشکلات اجتماعی درگیر می‌شود، از دنیای درونی شخصیت‌ها و ویژگی‌های آن‌ها غفلت می‌کند. آیا «اندکی سایه» دچار این وضعیت نشده است؟

فکر می‌کنم احمد بیگدلی در این زمینه موفق بوده است؛ چرا که شما با خواندن اثر با شخصیت‌ها همذات‌پنداری می‌کنید. مشخص است هنگامی یک اثر توانایی همذات‌پنداری را پدید می‌آورد که شخصیت‌ها تمام و کمال و با ریزترین ویژگی‌های درونی و برونی‌شان تصویر شده باشند. به این ترتیب، ایجاد حس همذات‌پنداری در اثر، نشان‌دهنده قدرت

شخصیت‌پردازی آن است.

محمد رضا ترکی

و نقد «بیانو»، در سرای اهل قلم

«بیانو» عنوان دومین مجموعه شعر مریم جعفری آذرمانی است که در ادامه خط سیری که تاکنون پیموده، در حیطه غزل نو به چاپ رسیده است. در این کتاب، مریم جعفری تلاش کرده تا پیشنهادهای جدیدی را در

حیطه غزل مطرح و اجراهای تازه‌تری در حیطه فرم و مضمون ارائه کند. علاوه بر غزل‌های مندرج در کتاب، در انتها یک مثنوی، یک مخمس (که به نوعی تضمین یادگر خوانی غزلی از مولاناست) و نیز یک ترکیب‌بند نیز قرار گرفته که به نوبه خود تجربه‌های نوینی در قالب‌های کلاسیک محسوب می‌شوند. امام‌محمد رضا ترکی از منتقدان ادبی بنام کشورمان و نویسنده «پرسه در عرصه کلمات در...» پنجشنبه ۲۴ اردیبهشت از ساعت ۱۶ تا ۱۸ در محل برگزاری نشست‌های آثار برگزیده جشنواره‌های فرهنگی، واقع در شبستان مصلای، راجع به آثار مریم جعفری صحبت خواهد کرد.

آثار مریم جعفری را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

جعفری شاعری است که با وجود جوانی، آثار بسیار وزنی را در حوزه شعر ارایه کرده است. این یک نظر شخصی نیست؛ من با بسیاری از استادان و شاعران برجسته، در مورد کار جعفری صحبت کرده‌ام و جالب اینکه شعر او مورد عنایت اکثر فعالان جدی حوزه نشر واقع شده است. شاعر مجموعه بیانو و ... شاعری بسیار با استعداد و یکی از پدیده‌های ادبی ماست.

کار جعفری به‌طور مشخص تر دارای چه ویژگی‌هایی است که او را از دیگر هم‌نسلانش متمایز می‌کند؟

توانایی او بر انواع وزن‌های فارسی و قوالب کلاسیک شعر ایرانی مثال‌زدنی است. کمتر کسی از مبان شاعران جوان ما قالب‌هایی چون «مخمس» را می‌شناسد و توانایی سرودن اشعاری قوی را در این قوالب دارد. از دیگر خصوصیات مریم جعفری، تخیل شگفت‌انگیز او است که هر خواننده‌ای را متأثر می‌کند. این ویژگی‌ها باعث شده شاعر مورد بحث ما از سوی همه دست‌اندرکاران حوزه شعر و ادبیات مورد توجه واقع شود و برای او جایزه «پروین اعتصامی» را نیز به همراه آورد.

عبدالعلی دستغیب و نقد «فصل آخر»

گیتا گرکانی، متولد ۱۳۳۷، لیسانس ادبیات دراماتیک و نمایشنامه‌نویسی از دانشکده هنرهای دراماتیک است. او از سال ۱۳۵۴ در زمینه‌های شعر، داستان و مقاله در مجلات و روزنامه‌ها فعالیت‌های پرآکنده ادبی داشت و پس از

وقفه‌ای طولانی، کار خود را مجدداً با شورای کتاب کودک، آغاز کرد. مهم‌ترین فعالیت‌های کنونی او، ترجمه، داستان‌نویسی و تحقیق است. فصل‌ها و شگفتی‌ها، حلزون‌ها و پروانه‌ها و گوژپشت نیرمند، از جمله آثار گیتا گرکانی‌اند. اما مهم‌ترین اثر نویسنده

مذکور که برای او جایزه پروین اعتصامی را به ارمان آورد، «فصل آخر» است که در دو شنبه ۲۱ اردیبهشت از ساعت ۱۴ تا ۱۶ در محل نشست های برگزیدگان جشنواره های فرهنگی در شبستان مصلای به و سیله عبدالعلی دستغیب تقدی می شود. این منتقد پیشکسوت، پیشاپیش از دیدگاه های خود نسبت به رمان فصل آخر سخن می گوید.

فصل آخر چه رویکردی نسبت به مقوله زن دارد؟
به زعم من، این رمان به لحاظ محتوایی، دیدگاهی پیشامدرنی دارد که در آن دانای کل روایت گرتصویری وقایع است. بیان این رمان مانند بیان رمان های قرن دوازدهم است. در ایران، کلیدر نوع حماسی و همسایه ها و سالاری نوع سیاسی- اجتماعی، از همین نوع رمان های پیشامدرن است. بنابر این نوع نگاه به مقوله زن نیز در این اثر پیشامدرنی است؛ به طوری که زنان فصل آخر عموماً بسیار منفعل اند. حتی ما در ادبیات کلاسیک خودمان، آثار بسیاری داریم که از حیث طرح داستانی، مشابه فصل آخرند. این اثر تنها یک نمونه جدیدتر از ماجراهای عاشقانه «یوسف و زلیخا» و «خسرو و شیرین» و این دست عاشقانه هاست.

این داستان های عاشقانه در فصل آخر چه تغییراتی کرده اند؟

نخست آنکه، طرح داستانی به وضعیتی دیگر منتقل شده و پس از آن، در فصل آخر شخصیت ها کاملاً دقیق و با ظرافت ترسیم می شوند؛ مثلاً شخصیت عمه خانم که بی هیچ کم و کاستی پرداخت شده است.

در رمان فصل آخر، زمان، مکان و موقعیت در پیوندی منطقی با یکدیگر قرار ندارند. خلق چنین وضعیتی تا چه حد به پدید آمدن حس زیباشناسانه کمک کرده است؟

البته مشخص نبودن تاریخ وقایع در این اثر، از نکات منفی آن است و اگر هم عامدانه بوده، کمکی به بالا بردن کیفیت هنری رمان نکرده است. به طور کلی، این اثر در برخی از بخش ها بسیار نازل می شود و بیانی انشاء وار پیدا می کند و در بعضی از مقاطع، بسیار

استادانه روایت را به پیش می راند.
آیا توضیح اجمالی طرح در ابتدای کتاب را می توان از مصادیق فاصله گذاری دانست؟
به هر حال، این پیش آگاهی نسبت به طرح داستان، از شدت همذات پنداری می کاهد و این امر خواه، ناخواه فاصله گذاری را با خود به همراه می آورد.

معاون فرهنگی خانه کتاب: نقد اولویت برنامه های جنبی نمایشگاه

کمتر کسی است که در حوزه های فرهنگی و ادبی فعال بوده باشد و نام میر جلال الدین کزازی را نشنیده باشد. دکتر کزازی در دانشکده ادبیات فارسی و علوم انسانی دانشگاه تهران دوره های گوناگون آموزشی را سپری کرد و سال ۱۳۷۰ به اخذ درجه دکتری در این رشته نایل آمد. یکی از دانشمندی های کزازی در سال های فعالیتش که آن را با نوشتن آثاری مانند زیبایی شناسی سخن پارسی و در دریای دری نشان داده، ایجاد نقد ادبی در حوزه زبان فارسی و در نتیجه پدید آمدن نظام منتقدانه ای بومی نشان است. از دیگر سو یکی از برنامه هایی که سرای اهل قلم آن را در بر گزار خواهد کرد، گفتگویی با عنوان «مباحث نقد است که طی آن علی اوجبی و سایر محمدی نگاه های کزازی را درباره نقد جویایمی شوند. علی اوجبی معاون فرهنگی خانه کتاب و مولف آثاری چون «مولانا» به عنوان یکی از مهمانان مباحث نقد نکاتی را در باره این جلسه با کتاب هفته مطرح کرده است.

چرا در برنامه های مترکم نمایشگاه کتاب، موضوع نقد ادبی برای شما اولویت برخوردار شد و جلسه ای به طور مشخص به این موضوع اختصاص داده اید؟
خانه کتاب در پی آن است که کتابی دقیق و جامع در مورد نقد را به چاپ رساند. این تصمیم در جریان داوری های جوایز کتاب شکل گرفت؛ همانطور که

می دانید خانه کتاب بانی برگزاری چندین جایزه بزرگ ملی مانند، جایزه کتاب سال، جایزه پروین اعتصامی و جایزه جلال آل احمد است. در جریان داوری های این جوایز به یک نظام مدون نقد احتیاج بود. از دیگر سو جای اثری که معیارها و مولفه های نقد ادبی را بر مبنای فرهنگ ادبی ایرانی- اسلامی تدوین کرده باشد خالی بود. به این ترتیب، تصمیم گرفتیم تا با برگزاری جلساتی، دریچه ای به سوی نقد و اصول، قواعد و آداب آن باز کنیم و در صورت امکان همین مباحث را پس از تصحیح و توشیح به صورت مقالاتی در قالب یک کتاب منتشر کنیم.

آیا یک نشست برای بررسی موضوع نقد کتاب کافی است؟

البته با یک جلسه نمی توان تمام ابعاد نقد ادبی را و اشکافی کرد. در برنامه های نمایشگاه نیز بیش از یک جلسه به موضوع نقد اختصاص داده شده است؛ هر چند که عنوان این مباحث به ظاهر با نقد در ارتباط نیست، اما موضوع نشست های مذکور از ابعاد نقد ادبی است. اساساً بسیاری از جلسات به نقد آثار برگزیده در سال اخیر می پردازند؛ به این ترتیب، می توان از گفت و گوهای این نشست ها در کتابی که به آن اشاره شد، استفاده کرد.

احمد شاکری: نظریه ادبی غرب با فرهنگ ما متناقض است

نقد ادبیات منطبق با حقیقت عنوان یکی از آثار کامران پارسی نژاد در حوزه نقد و نظریه ادبی است. این کتاب که مجموعه ای از مقالات پارسی نژاد است به جریان های به روز ادبیات جهان و معرفی و تحلیل آن ها می پردازد. عمده ترین بخش این کتاب پژوهشی ۵۰۰ صفحه ای با عنوان جریان شناسی ادبیات داستانی در غرب است. نقد ادبیات منطبق با حقیقت به وسیله

احمد شاکری که آثاری چون «تاملاتی در باب اقتباس ادبی زادر کارنامه خود دارد، مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

آقای شاکری! با توجه به این که کتاب به صورت مجموعه مقالاتی از نویسنده است، آیا انسجام کتاب خدشه دار نشده است؟

تا حدودی این اتفاق رخ داده است. پارسی نژاد موضوعات متفاوتی را در مقالات مختلف طرح کرده و تقسیم بندی های موضوعی کتاب از یک منظر خاص و به اعتبار دیدگاه مشخصی صورت نگرفته است. به تعبیری دیگر، کتاب روش علمی مشخص و پیوسته ای ندارد و غرض واحدی را دنبال نمی کند.

با توجه به کمبود آثار تالیفی در زمینه نقد ادبی آیا نقد ادبیات، منطبق با حقیقت توانسته است، بخشی از خلا موجود را در این زمینه جبران کند؟

متأسفانه بسیاری از کتاب هایی که آن ها را به عنوان آثار تالیفی می شناسیم، در واقع ترجمه آثار مختلف است. آثاری مانند «نقد ادبیات منطبق با حقیقت» در بهترین وضعیت ترجمه فکر دیگران درباره نقد ادبی است. به نظر همه آثار ترجمه ای، چه آن ها که مشخصاً ترجمه هستند و چه آن ها که ترجمه فکر غربی هستند، آسیب هاشان به ادبیات ما بیش از سود هاشان بوده است.

به نظر شما این آثار چه آسیب هایی را متوجه ادبیات ما کرده است؟

نمی توان از این قضیه چشم پوشید که نظریه ادبی غرب بر مبانی فکری غرب استوار است که این مبانی با اساس فکری و اعتقادات دینی ما مغایرت دارد. به این ترتیب ما نمی توانیم چشم بسته نظریات ادبی غرب را بپذیریم. شخصیت های غیر اخلاقی، نگاه سیاه و عدم تناسب ساختار و محتوا از عوارضی است که در آثار نویسندگان ایرانی به خاطر رویکرد آن ها ما به ادبیات ترجمه به وجود آمده. البته مطالعه نقد ادبیات، منطبق با حقیقت فوایدی هم دارد. یکی از مهمترین فواید این کتاب بررسی و شناخت عناصر داستان است.

مؤسسه امام صادق (ع)
ناشر آثار آیت ا... العظمی جعفر سبحانی
نمایشگاه بین المللی کتاب - شبستان - راهروی ۱۰ - غرفه ۲۱
قم - میدان شهدا - انتشارات توحید
۰۲۵۱ - ۷۷۴۵۴۵۷ و ۰۹۱۴۱۵۱۹۲۷۱

بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران
سازمان آگهی های کتاب هفته، کتاب ماه، سایت ایبنا
شبستان - سرای اهل قلم

دنیای کتاب منتشر کرد:

۳۳۰۰ تومانی	قانع خابور زین نژاد	۲۰۰۰ تومانی	آیلینا حیدر سید نسبی	۳۰۰۰ تومانی	یلوی لیل محمد علی علی	۳۰۰۰ تومانی	قیه ما قیه جلال الدین محمد باقر
۱۲۵۰۰ تومانی	سام نلکه خابور کریمی	۷۵۰۰ تومانی	آبران در زمان نادر علی احمد جلالی	۳۰۰۰ تومانی	مردی از جنوب سبکتین سائر	۳۰۰۰ تومانی	مفالات شمسی حسن تبریزی
۳۰۰۰۰ تومانی	جیران زنگری صومری نصر الدین شاه لطف الله تری	۲۵۰۰ تومانی	نادر پسر شمشیر نورالدین	۳۰۰۰ تومانی	سایه آسیا خابور زین نژاد	۱۵۰۰۰ تومانی	منقلب المارقین حسن باقری
۷۵۰۰ تومانی	نبرد من ابراهیم حشر	۳۵۰۰ تومانی	نادر فاتح دهلوی صمنی زنده کریمی	۳۰۰۰ تومانی	دلایران میر گرد خابور زین نژاد	۲۵۰۰ تومانی	اوستا ابراهیم پوربید
۵۰۰۰ تومانی	آریو برون ناصر جسی	۲۵۰۰ تومانی	نیردهای بزرگ نادرشاه خلان حسن منیر	۲۵۰۰ تومانی	قدرت دریابغا خابور زین نژاد	۵۰۰۰ تومانی	مجموعه قوانین زرتشت دکتر موسی جوان
۱۵۰۰۰ تومانی	حسن صباح خابور زین نژاد	۱۵۰۰۰ تومانی	نادرنامه دوسوی	۳۵۰۰ تومانی	شبهای پارسا گلد خابور زین نژاد	۳۰۰۰ تومانی	خرده اوستا ابراهیم پوربید
۱۲۵۰۰ تومانی	شاهزاده عقوبت نیرمنش	۳۵۰۰ تومانی	عشق و انتقام ابراهیم مفرسی	۳۰۰۰ تومانی	سه مرد رشید خابور زین نژاد	۵۰۰۰ تومانی	تفسیر اوستا دکتر موسی جوان
۳۰۰۰ تومانی	گشت المصحوب عبوری	۲۵۰۰ تومانی	نادرشاه احمد کسروی	۱۵۰۰۰ تومانی	دلبران شوش خابور زین نژاد	۳۰۰۰ تومانی	سرودهای زرتشت ابراهیم پوربید
۲۸۰۰۰ تومانی	قصه های صمد بهرنگی احمد بهرنگی	۳۰۰۰ تومانی	اسکندر مقدونی زنده خابور زین نژاد	۳۰۰۰ تومانی	زندگی و جهانگردی کورش کبیر شهبازی	۱۰۰۰۰ تومانی	نهج البلاغه شهید رشتی
۱۱۰۰۰ تومانی	ماهور ابراهیم زین لندی	۲۰۰۰ تومانی	ایمپور لنگ زنده خابور زین نژاد	۳۵۰۰ تومانی	غروب ایران علی جعفر کلام	۳۵۰۰ تومانی	صحیفه سجاده به نام سجاده
۱۱۰۰۰ تومانی	پوسه عفره خابور زین نژاد	۳۰۰۰ تومانی	اسرار دخیمة شاهپور زین لندی	۳۵۰۰ تومانی	تا کوته های عالم گیری کلام علی	۳۵۰۰ تومانی	تاریخ پانصد ساله خوزستان احمد کسروی
۳۵۰۰ تومانی	طب الرضا جواد فاضل	۲۲۵۰۰ تومانی	خورشید تیسفون (۳ جلد) زین لندی	۳۰۰۰ تومانی	عود ارواح گریل دان	۱۸۰۰۰ تومانی	تاریخ ایران از آغاز تا اسلام کریمس- دکتر محمد معین
۳۵۰۰ تومانی	طب امام علی (ع) حداد حسن جعفری	۱۸۵۰۰ تومانی	به سوی روم (۲ جلد) زین لندی	۳۰۰۰ تومانی	گفتگو با مردگان کلام حنا	۱۲۵۰۰ تومانی	تاریخ جهانگشای جویبی محمد عبیدی
۱۲۵۰۰ تومانی	زندگانی حافظ و شایخ نبات حیدر سرمدانی	۸۸۰۰ تومانی	عشق و شمشیر سیروس بهمن	۳۰۰۰ تومانی	کتاب ارواح دکتر فرشته	۱۵۰۰۰ تومانی	تاریخ سلسله های محلی دکتر میراندی
۳۰۰۰ تومانی	ملیجک حسن لعل	۳۰۰۰ تومانی	شبهای تهران سیروس بهمن	۳۵۰۰ تومانی	خارج شدن روح از بدن سلیمان	۷۵۰۰ تومانی	تاریخ تمدن اسلام کوسلیوین
۳۳۰۰ تومانی	زلتان یوسفی محمد علی علی	۳۰۰۰ تومانی	آیلا (۱۸ جلد) جلال صمد لاهی	۲۲۰۰ تومانی	اسان موجود ناشناخته کتیس کرل	۳۵۰۰ تومانی	تاریخ جهان گشای نادری میر مهدی اسرندی
۳۵۰۰ تومانی	زندگانی حضرت علی (ع) جواد فاضل	۳۰۰۰ تومانی	تعبیر خواب حشر کرل	۱۲۵۰۰ تومانی	تاریخ ایوان بلستان سیرا میراندی	۳۵۰۰ تومانی	تاریخ ایران در زمان نادرشاه علی احمد کسروی
۱۵۰۰ تومانی	زندگانی امام حسن (ع) جواد فاضل	۲۷۵۰۰ تومانی	ده نفر فراموش (۵ جلد) حسن سیرور	۳۵۰۰ تومانی	تاریخ منظم ناصری (۳ جلد) احمد کسروی	۳۵۰۰ تومانی	تاریخ هروند وحید مفرسی
۱۸۰۰ تومانی	زندگانی امام سجاد (ع) جواد فاضل	۲۰۰۰ تومانی	قطعه ای خان زنده حسن سیرور	۳۰۰۰ تومانی	پنیر مراگی برد سیرور جاسور	۳۰۰۰ تومانی	تاریخ ایران در سده نخستین دکتر سیرا میراندی
۱۸۰۰ تومانی	زندگانی امام محمد باقر (ع) جواد فاضل	۳۰۰۰ تومانی	گریم خان زنده صمد کتیا ارد	۳۰۰۰ تومانی	پر دانش	۱۵۰۰۰ تومانی	شبهای پرسپولیس علی جانی
۱۵۰۰ تومانی	زندگانی امام صادق (ع) جواد فاضل	۳۵۰۰ تومانی	افسانه دینی مصر باستان دکتر موسی جوان	۳۳۵۰۰ تومانی	هزار و یک شب (۳ جلد) طوسی تبریزی	۳۵۰۰ تومانی	فرزنده سوزنوش خابور زین نژاد
۳۰۰۰ تومانی	زندگانی حضرت مهدی (عج) جواد فاضل	۳۰۰۰ تومانی	چنگیزخان رشید باسی	۳۵۰۰ تومانی	هزار و یک شب (۵ جلد) طوسی تبریزی	۳۵۰۰ تومانی	سیرت کورش کبیر وحید مفراندی
۳۵۰۰ تومانی	مصیبت نامه سیر اندیشی	۳۵۰۰ تومانی	آنها که ابراهیم پوربید	۳۰۰۰ تومانی	دیوان غزلیات صغیر اصلهائی سیر اندیشی	۳۵۰۰ تومانی	کورش حکمران جهان باغکف
		۳۵۰۰ تومانی	قصص الانبیاء عبوری	۳۰۰۰ تومانی	اودیسه حیدر سید نسبی	۳۵۰۰ تومانی	لشکر کشی کورش وحید مفراندی

نمایشگاه بین المللی کتاب - شبستان عمومی - راهروی ۲۳ - غرفه ۱۲
۳۳۹۵۱۸۴۰ - ۳۳۹۵۲۵۷۵

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران علاوه بر این که فرصتی برای عرضه تازه‌های نشر ایران و بسیاری از کشورهای جهان است و زمینه را برای تعامل هر چه بیشتر و نزدیک‌تر ناشر، نویسنده و مخاطب با یکدیگر فراهم می‌کند، ویژگی‌های دیگری نیز دارد. از جمله این ویژگی‌ها می‌توان به برگزاری نشست‌های گوناگون در حاشیه این نمایشگاه اشاره کرد. تبادل نظر کارشناسان حوزه چاپ و نشر، نقد و بررسی آثار فاخر و میزگردهای تخصصی درباره یک موضوع بحث‌برانگیز و جذاب، از جمله پیامدهای برگزاری نشست‌های حاشیه‌ای نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران است. آنچه در این میان ضرورت دارد، افزایش بار علمی و غنای فرهنگی نمایشگاه، به سبب برپایی نشست‌های تخصصی و کارشناسی است؛ موضوعی که در معتبرترین نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب جهان از جمله نمایشگاه کتاب فرانکفورت هم از شاخص‌ها به حساب می‌آید.

گزارشی از نشست‌های تخصصی نمایشگاه بیست و دوم

۱۶۱ محفل تخصصی برای یار مهربان

کتابخانه‌های کشور، دبیر جلسه: دکتر حبیب‌الله عظیمی، شرکت‌کنندگان: اعضای کتابخانه ملی.

دوشنبه (۲۱ اردیبهشت)

غرفه برگزیدگان جشنواره‌های فرهنگی

۱۰ تا ۱۲: تماشای آفتاب (برگزیده کتاب سال)، استاد: محمدتقی اختیاری، گفت‌وگو کنندگان: محمود حکیمی، علی محمدرفیعی و علیرضا حافظی. ۱۴ تا ۱۶: فصل آخر، استاد: گیتا گرکانی، گفت‌وگو کنندگان: عباس پژمان و عبدالعلی دستغیب. ۱۶ تا ۱۸: منتقد پیشکسوت، استاد: عبدالعلی دستغیب، گفت‌وگو کنندگان: کامران پارس‌نژاد، فیروز زنوزی جلالی و احمد شاکری.

سرای اهل قلم

۱۱۳۰ تا ۱۲/۴۵: نقش تألیف و ترجمه در تولید علم با حضور دکتر الهی قمشه‌ای، دکتر سیروس پرهام و دکتر کامران فانی. ۱۲/۴۵ تا ۱۳/۴۵: نشست آکو.

۱۴ تا ۱۵/۳۰: فلسفه سیاسی امام خمینی (ره) با حضور دکتر منصور امیراحمدی، دکتر صدرا، دکتر اسدالله بادامچیان و دکتر عماد افروغ. ۱۵/۴۵ تا ۱۷: رونمایی از صحیفه ۲۲ جلدی امام خمینی (ره) به زبان عربی با حضور دکتر انصاری، دکتر حشمتی و دکتر خسروی. ۱۷/۱۵ تا ۱۹: جشنواره قرآنی.

سرای اهل قلم کودک و نوجوان

۱۵ تا ۱۶/۱۵: پیامدهای رویکرد تربیتی در ادبیات کودک و نوجوان با حضور علی رئوف و شهرام اقبال‌زاده.

۱۶/۳۰ تا ۱۷/۴۵: اهمیت بازنویسی و بازآفرینی در ادبیات کودک و نوجوان با حضور محمد جعفر فتواتی، محمدرضا یوسفی و جعفر توزنده‌جانی. ۱۷/۴۵ تا ۱۹/۴۵: ظرفیت‌های داستان کودک و مشکلات رفتاری کودکان با حضور سپیده خلیلی و سیدعلی کاشفی خوانساری.

کارنامه نشر

۱۴ تا ۱۵/۳۰: خدمات کتابخانه‌ای به بزرگسالان و نوسوادان، دبیر جلسه: دکتر سعیدغفاری، شرکت‌کنندگان: دکتر زهرا ابازری، دکتر زهره میرحسینی، دکتر حسن کیانی خوزستانی و عاطفه زارعی. ۱۶ تا ۱۷/۳۰: چشم‌انداز نشر الکترونیک در ایران، دبیر جلسه: زیتونی، شرکت‌کنندگان: دکتر یونس شکرخواه، عاملی و ضیایی پرور. ۱۸ تا ۱۹/۳۰: کتابشناسی ملی ایران؛ سند تولید کتاب در ایران، دبیر جلسه: دکتر نورالله مرادی، شرکت‌کنندگان: اعضای کتابخانه ملی

سه‌شنبه (۲۲ اردیبهشت)

غرفه برگزیدگان جشنواره‌های فرهنگی

۱۰ تا ۱۲: فضایل علی ابن ابیطالب و کتاب الولایه. ۱۴ تا ۱۶: تاریخ برمکیان (برگزیده کتاب فصل)، استاد: سید صادق سجادی، گفت‌وگو کنندگان: بهرامیان و سیدعلی آل داوود. ۱۶ تا ۱۸: گرگ‌ها از برف نمی‌ترسند (برگزیده

ابوالفضل خطیبی و بهروز ایمانی. ۱۶ تا ۱۸: ترجمه متون فلسفی (برگزیده نقد)، استاد: عباس فتوحی، گفت‌وگو کنندگان: نصرالله حکمت، محمدحسین ساکت و علی اوجبی.

سرای اهل قلم

۱۰ تا ۱۱/۴۵: ۳۰ سال خاطره‌نویسی و زندگی‌نامه انقلاب.

۱۱/۳۰ تا ۱۲/۴۵: ترجمه ادبیات معاصر به ویژه ادبیات پس از انقلاب اسلامی به دیگر زبان‌ها. ۱۲/۴۵ تا ۱۳/۴۵: آکو

۱۴ تا ۱۵/۳۰: سی سال ادبیات داستانی انقلاب با حضور فیروز زنوزی جلالی، راضیه تجار، حسین فتاحی و شهرام شفیعی.

۱۵/۴۵ تا ۱۷: مروری بر شعر انقلاب با حضور ضیاءالدین شفیعی و رضا اسماعیلی.

۱۷/۱۵ تا ۱۹: سی سال فلسفه انقلاب با حضور دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی، دکتر رضا داوری اردکانی و دکتر اعوانی.

سرای اهل قلم کودک و نوجوان

۱۵ تا ۱۶/۱۵: مرزهای وحشت در ادبیات کودک با حضور مصطفی خرامان و نسرين وکیلان. ۱۶/۳۰ تا ۱۷/۴۵: وضعیت شعر نوجوان در ایران با حضور جواد محقق، مهوش طهوری، شهرام رجب‌زاده و عباس‌ترین.

۱۸ تا ۱۹/۴۵: ادبیات نمایشی کودک و نوجوان پس از انقلاب اسلامی با حضور سید حسین فدایی حسین و عباس جهانگیریان.

کارنامه نشر

۱۴ تا ۱۵/۳۰: نقش منابع اطلاعات علمی در مدیریت شهری، دبیر جلسه: سیدکاظم حافظیان رضوی، شرکت‌کنندگان: دکتر موسی کامارودی، دکتر ناصر برک‌پور و دکتر مسعود غنی‌زاده.

۱۶ تا ۱۷/۳۰: ضرورت ساماندهی نسخ خطی قرآنی، دبیر جلسه: حمید نورشمسی، شرکت‌کنندگان: سید صادق اشکوری، حجت‌الاسلام ابهری و محمد وفادار. ۱۸ تا ۱۹/۳۰: وظیفه کتابخانه ملی ایران در قبال

پاسداران اهل قلم. ۱۲/۴۵ تا ۱۳/۴۵: نشست آکو. ۱۴ تا ۱۵/۳۰: رونمایی از کتاب اطلس شیعه‌شناسی. ۱۵/۴۵ تا ۱۷: مقام علامه سید ابوالحسنی حافظیان در عرفان اسلامی هند.

۱۷/۱۵ تا ۱۹: هزاره کلینی (رونمایی از ۲۶ جلد از آثار مرتبط با شیخ کلینی).

سرای اهل قلم کودک و نوجوان

۱۵ تا ۱۶/۱۵: کودک و نقد ادبی با حضور مهدی یوسفی، شهرام رجب‌زاده و مهدی حجوانی. ۱۶/۳۰ تا ۱۷/۴۵: وضعیت داستانی تالیفی کودک و نوجوان در ایران با حضور معصومه انصاریان، محمدرضا شمس و فرهاد حسن‌زاده.

۱۸ تا ۱۹/۱۵: تصویرگری چهره معصومین (ع) برای کودکان و نوجوانان با حضور علی محمد رفیعی و محمدعلی بنی‌اسدی.

کارنامه نشر

۱۴ تا ۱۵/۳۰: نهادینه‌سازی تفکر اولیه با کتاب، دبیر جلسه: لیلا مکتبی‌فرد، شرکت‌کنندگان: سعیدناجی و احمد اکبرپور. ۱۶ تا ۱۷/۳۰: ترویج خواندن در محیط مجازی، دبیر جلسه: فرزانه طاهری قندهاری، شرکت‌کنندگان: زهره قاینی، ملیحه پیشداد و فاطمه مرتضایی.

۱۸ تا ۱۹/۳۰: اطلاع‌رسانی و دسترسی به اسناد ملی، دبیر جلسه: دکتر فریبرز خسروی، شرکت‌کنندگان: مهندس فریبا فرزام، غلامرضا عزیز، هما قاضی، شیفته نیک‌نفس و نسرين نگاهیان.

یکشنبه (۲۰ اردیبهشت)

غرفه برگزیدگان جشنواره‌های فرهنگی ۱۰ تا ۱۲: مباحث نقد (برگزیده نقد)، استاد: میرجلال‌الدین کزازی، گفت‌وگو کنندگان: علی اوجبی و سایر محمیان. ۱۴ تا ۱۶: از اسطوره تا حماسه (برگزیده جایزه جلال)، استاد سجاد آیدنلو، گفت‌وگو کنندگان:

بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران از سازمان‌ها، اداره‌ها، وزارتخانه‌ها و نهادهای مختلف حضور پیدا کردند و به بحث و بررسی موضوعات و آثار گوناگون پرداختند که در این میان نقش سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران کاملاً برجسته بود.

کارشناسان کتابخانه ملی علاوه بر حضور در نشست‌های مختلف، همراه با کارشناسان حوزه‌های دیگر در برخی از نشست‌ها به صورت اختصاصی حضور یافتند.

«معیارهای کارشناسی در جمع‌آوری و حفاظت از مخطوطات»، «نقش کتابخانه ملی در جامعه اطلاعاتی»، «طرح حرم گامی به سوی کتابخانه ملی/ قومی (دیجیتال) در ایران»، «وظیفه کتابخانه ملی ایران در قبال کتابخانه‌های کشور»، «کتابشناسی ملی ایران؛ سند تولیدی کتاب در ایران» و «شابکا؛ ایجاد و ضرورت آن» از جمله این نشست‌ها به حساب می‌آیند.

دیگر ویژگی نشست‌های تخصصی نمایشگاه بیست و دوم، میزان فراگیری بالای آنهاست. در جریان این نشست‌ها موضوعات حوزه‌های دین، سیاست، علوم، اطلاع‌رسانی، فلسفه، ادبیات، دفاع مقدس و انقلاب اسلامی، بین‌الملل و ... مورد بحث و بررسی کارشناسانه قرار می‌گیرد.

همچنین می‌توان به بررسی عملکرد اجمالی سرای اهل قلم و فعالان حوزه چاپ و فرهنگ در این نشست‌ها اشاره کرد.

برنامه نشست‌های تخصصی بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران از امروز (شنبه ۱۹ اردیبهشت) تا روز پایانی نمایشگاه (بیست و ششم اردیبهشت) به این شرح است:

شنبه (۱۹ اردیبهشت)

غرفه برگزیدگان جشنواره‌های فرهنگی

۱۰ تا ۱۲: زیر گنبد کبود (برگزیده کتاب فصل)، استاد: سعید روح‌افزا، گفت‌وگو کنندگان: سیدعلی کاشفی خوانساری و حمید گروگان. ۱۴ تا ۱۶: کفشای پولکی (برگزیده جایزه پروین)، استاد: شکوه قاسم‌نیا، گفت‌وگو کنندگان: بابک نیک‌طلب، جعفر ابراهیمی و افشین علاء. ۱۶ تا ۱۸: آی زنگوله آی زنگوله (برگزیده جایزه پروین)، استاد: افسانه شعبان‌نژاد، گفت‌وگو کنندگان: شکوه قاسم‌نیا، افشین علاء و جعفر ابراهیمی.

سرای اهل قلم

۱۰ تا ۱۱/۱۵: زنان، حقوق و مسئولیت‌ها. ۱۳۰ تا ۱۲/۴۵: تجلیل از برگزیدگان همایش‌های

زرکلام و دکتر محسن صادقی.

■ شنبه (۲۶ اردیبهشت)

غرفه برگزیدگان جشنواره های فرهنگی

۱۰ تا ۱۲: بگذارید به تصویر خودم خوش باشم.
۱۴ تا ۱۶: فرهنگ ریاضی مدرسه (برگزیده کتاب فصل)، استاد: امیر صالحی طالقانی، گفت و گو کننده: محمود سالک، علیرضا مهدوی و محمد امانی.

سرای اهل قلم

۱۰ تا ۱۷/۱۵: نقد و معرفی کتاب خانم راضیه تجار با حضور احمد شاکری، منیژه جانقلی، علی الله سلیمی و راضیه تجار.
۱۷/۳۰ تا ۱۲/۴۵: نشست با صاحبان خاطرات کتاب های نیمه پنهان ماه و اینک شوکران.
۱۲/۴۵ تا ۱۳/۴۵: نشست اکو.

۱۴ تا ۱۵/۳۰: بررسی سیر تحولات محافل ترانه سرایی و چالش های پیش رو با حضور عبدالجبار کاکایی، افشین یداللهی، اهورا ایمان، محمدرضا حبیبی و مهدی موسوی.
۱۵/۴۵ تا ۱۷: شعر طنز (بزرگداشت منوچهر احترامی) با حضور اسماعیل امینی، ناصر فیض و ابوالفضل زرویی نصر آباد.
۱۷/۱۵ تا ۱۹: آسیب شناسی شعر جوان.

سرای اهل قلم کودک و نوجوان

۱۵ تا ۱۶/۱۵: موانع رشد فانتزی بومی با حضور محمدرضا قصاب، جعفری قناتی، محمدرضا نوایی لواسانی.
۱۶/۳۰ تا ۱۷/۴۵: وضعیت داستان های علمی تخیلی در ایران با حضور محمد قصاب، مهرداد توپسرکانی و نوایی لواسانی.

۱۸ تا ۱۹/۱۵: تفاوت های بنیادین شعر کودک و نوجوان با حضور جواد محقق و شکوه قاسم نیا.

کارنامه نشر

۱۴ تا ۱۵/۳۰: نقد و معرفی رسانه های نوین، دبیر جلسه: یزدی.
۱۶ تا ۱۷/۳۰: شایکا؛ فرایند ایجاد و ضرورت آن، دبیر جلسه: دکتر رضا خانی پور، شرکت کنندگان: اعضای کتابخانه ملی.

حسینعلی قبادی، گفت و گو کننده: دکتر احمد تیمم داری، دزفولیان، ایران زاده.
۱۶ تا ۱۸: اندکی سایه (برگزیده کتاب سال)، استاد: احمد بیگدلی، گفت و گو کننده: راضیه تجار، قاسمعلی فراست و فیروز زنوزی جلالی.

سرای اهل قلم

۱۰ تا ۱۷/۱۵: نقد و معرفی کتاب ساعت لعنتی با حضور عبدالعلی دستغیب، علی اکبر ولایی، علی الله سلیمی و فیروز زنوزی جلالی.
۱۷/۳۰ تا ۱۲/۴۵: اقتباس های قرآنی در خلق آثار مکتوب هنری با حضور محمد چرمشیر، نغمه ثمینی، علیرضا توانا و علی مؤذنی.
۱۲/۴۵ تا ۱۳/۴۵: نشست اکو.

۱۴ تا ۱۵/۳۰: بازیگری علمی با حضور رضا کیانیان و بهناز نادری.

۱۷/۴۵ تا ۱۷: استفاده از ظرفیت های فرهنگ در حوزه روابط بین الملل.

۱۷/۱۵ تا ۱۹: نقد و معرفی کتاب هنر و اخلاق ترجمه مشیت علایی با حضور دکتر حسن بلخاری، مشیت علایی، علیرضا اسماعیلی و مسعود قاسمیان.

سرای اهل قلم کودک و نوجوان

۱۵ تا ۱۶/۱۵: آسیب شناسی مطالعه کودکان با حضور مجوبه نجف خانی، معصومه انصاریان و هدیه شریفی.
۱۶/۳۰ تا ۱۷/۴۵: وضعیت داستان های فانتزی در ایران با حضور محمد قصاب، مهرداد توپسرکانی و کاتارینا ورزی.
۱۸ تا ۱۹/۱۵: اقتباس ادبی برای تئاتر و سینما با حضور مصطفی رحماندوست و منوچهر اکبرلو.

کارنامه نشر

۱۴ تا ۱۵/۳۰: الگوی مصرف فرهنگی، دبیر جلسه: دکتر غلامرضا فدایی عراقی، شرکت کنندگان: دکتر احمد به پژوه و دکتر ابوالقاسم نادری.
۱۶ تا ۱۷/۳۰: حضور در نمایشگاه های بین المللی کتاب و تاثیر آن بر نشر ایران، دبیر جلسه: داریوش مطلبی.

۱۸ تا ۱۹/۳۰: حق مولف در منابع دیجیتال، دبیر جلسه: داریوش مطلبی، شرکت کنندگان دکتر ستار

سید مهدی طاهری، شرکت کنندگان: دکتر محمد هادی یعقوب نژاد، عبدالرحیم سلیمانی و سیدتقی واردی.

۱۶ تا ۱۷/۳۰: نظام اطلاع رسانی کشاورزی، دبیر جلسه: دکتر عباس گیلوری، شرکت کنندگان: کاظم حافظیان رضوی، دکتر علی رادمهر، سیروس داوودزاده سالستانی.

۱۸ تا ۱۹/۳۰: جایگاه نمایه سازی، آرشیو مطبوعات در پیشینه خبری روزنامه نگاری و نویسندگی، دبیر جلسه: دکتر محمدرضا اخضریان کاشانی، شرکت کنندگان منصور واعظی، هومن خشاندیش، غلامرضا فدایی عراقی.

■ پنجشنبه (۲۴ اردیبهشت)

غرفه برگزیدگان جشنواره های فرهنگی

۱۰ تا ۱۲: کتاب های برگزیده حوزه داستان (برگزیده جایزه گام اول)، میهمانان: بهروز رضایی کهریز و مجید پورولی کلشتری، گفت و گو کننده: جواد محقق و مهدی کاموس.

۱۴ تا ۱۶: کتاب های برگزیده حوزه شعر (برگزیده جایزه گام اول)، میهمانان: کبری بابایی و شراره کامرانی، گفت و گو کننده: جواد محقق و جعفر ابراهیمی.

۱۶ تا ۱۸: بیان (برگزیده جایزه پروین)، میهمانان: مریم جعفری آذرمانی، گفت و گو کننده: علی معلم، محمدرضا ترکی، جواد محقق و تقی دخت.

سرای اهل قلم

۱۰ تا ۱۷/۱۵: بررسی گزارش روزنامه نگاران کاوشگر از غزه. ۱۷/۳۰ تا ۱۲/۴۵: قدرت نرم ملاحظیات اسلامی - ایرانی با حضور قدیر نصری، رضا کلهر و دکتر افتخاری.
۱۲/۴۵ تا ۱۳/۴۵: نشست اکو.

۱۴ تا ۱۵/۳۰: اتاق های گاز در جنگ جهانی دوم، واقعیت یا افسانه با حضور دکتر مجید صفاتاج، محمد تقی تقی پور و علیرضا سلطان شاهی.

۱۵/۳۰ تا ۱۷: آسیب شناسی تاریخ شفاهی ایران با حضور حجت الاسلام معادی خواه، دکتر امید شهرام نیا، حسین بهشتی پور، محمد جواد مظفر و دکتر محمد حسین منظور الاجداد.

۱۷/۱۵ تا ۱۹: معرفی کتاب چگونگی سازماندهی سازمان های صهیونیستی در جهان با حضور مهدی ترحمی، سلمان رضوی، علی فکری و پورحسن.

سرای اهل قلم کودک و نوجوان

۱۵ تا ۱۶/۱۵: طنز نویسی برای کودکان؛ ویژگی ها و دشواری ها با حضور جعفر تونزنده جانی، محمدرضا یوسفی و فرهاد حسن زاده.

۱۶/۳۰ تا ۱۷/۴۵: جایگاه تصویرگری در ادبیات طنز کودک و نوجوان با حضور محمد رفیع ضیایی، علی نامور و محمدعلی بنی اسدی.

۱۸ تا ۱۹/۱۵: بررسی جایگاه طنز ترجمه در ادبیات کودک و نوجوان با حضور رضی هیرمندی، شهرام اقبال زاده و احمد پوری.

کارنامه نشر

۱۴ تا ۱۵/۳۰: نقش خبیر گزاری کتاب در اطلاع رسانی فرهنگی، دبیر جلسه: یاسر سماوات، شرکت کنندگان: علی عمادی، فرزاد شیرزادی و محمدعلی علومی.

۱۶ تا ۱۷/۳۰: علم سنجی: نقد و نظر، دبیر جلسه: دکتر عبدالرضا نوروزی چاکلی، شرکت کنندگان: دکتر محمد حسن زاده، دکتر حمزه علی نور محمدی، دکتر سعید رضایی شریف آبادی و دکتر سعید اسدی.
۱۸ تا ۱۹/۳۰: نقد و بررسی عملکرد وبلاگ های کتابداری و اطلاع رسانی ایران، دبیر جلسه: امیررضا اصنافی، شرکت کنندگان: مریم پاکدامن، طاهره کرمی، عباس رجیبی و زهره نیکخواه.

■ جمعه (۲۵ اردیبهشت)

غرفه برگزیدگان جشنواره های فرهنگی

۱۰ تا ۱۲: به وقت البرز (برگزیده جایزه پروین)، استاد: مهرنوش قربانعلی، گفت و گو کننده: نقی دخت، نادمی، شکارسری.

۱۴ تا ۱۶: آیین آیین (برگزیده جایزه جلال)، استاد:

کتاب فصل)، استاد: محمدرضا بایرامی، گفت و گو کننده: حمید باباوند، حسین فتاحی.

سرای اهل قلم

۱۰ تا ۱۷/۱۵: جنبه های علمی و عرفانی شیخ بهایی با حضور دکتر صدوقی سها، دکتر مسعود کرامتی و جمشید نژاد.

۱۷/۳۰ تا ۱۲/۴۵: سی سال تاریخ نگاری با حضور موسی حقانی، حسین آبادیان و یحیی فوزی.
۱۲/۴۵ تا ۱۳/۴۵: نشست اکو.

۱۴ تا ۱۵/۳۰: پاسداشت دکتر طاهره صفارزاده با حضور سید احمد میر احسان، علی موسوی گرمارودی، علی محمد رفیعی و ضیاءالدین ترابی.
۱۵/۴۵ تا ۱۷: ارتش و دفاع مقدس.

۱۷/۱۵ تا ۱۹: جایگاه نقد فرهیخته در ایران با حضور دکتر ناظرزاده و دکتر همایون علی آبادی.

سرای اهل قلم کودک و نوجوان

۱۵ تا ۱۶/۱۵: موانع نویسندگی کودکان و نوجوانان با حضور جمال الدین اکرمی، فرهاد حسن زاده و لیلا رستگار.

۱۶/۳۰ تا ۱۷/۴۵: جایگاه ادبیات دینی و عرفانی در ادبیات کودک و نوجوان ایران با حضور علی محمد رفیعی، علیرضا حافظی و عرفان نظر آهاری.

۱۸ تا ۱۹/۱۵: نمایشنامه نویسی برای کودکان و نوجوانان با حضور منصور خلیج و اردشیر صالح پور.

کارنامه نشر

۱۴ تا ۱۵/۳۰: کتابخانه های باز مساجد، دبیر جلسه: ابوالفضل هاشمی، شرکت کنندگان: حجت الاسلام حمیدرضا ارباب سلیمانی، دکتر عباس حری، دکتر عباس گیلوری و سید مسعود حسینی گهر.

۱۶ تا ۱۹: تجلیل از سازمان های نشر سپاه، دبیر جلسه: سردار شریف، شرکت کنندگان: دکتر غلامعلی حداد عادل، سردار حجازی و دکتر پرویز.

■ چهارشنبه (۲۳ اردیبهشت)

غرفه برگزیدگان جشنواره های فرهنگی

۱۰ تا ۱۲: فلسفه اخلاق در تفکر غرب.
۱۴ تا ۱۶: فلسفه کتابداری (برگزیده کتاب سال و فصل)، استاد: فاطمه رها دوست، گفت و گو کننده: یزدان منصوریان، خسروی و حبیب الله عظیمی.
۱۶ تا ۱۸: ملاصدرا فیلسوف گفت و گو (برگزیده کتاب سال)، استاد: غلامحسین ابراهیمی دینانی، گفت و گو کننده: علی اوجبی، مجید حمید زاده و اکبر ثبوت.

سرای اهل قلم

۱۰ تا ۱۷/۱۵: نگاهی نو به مسائل ایران شناسی با حضور دکتر وثوقی، یوسفی فر و مزیدی.
۱۷/۳۰ تا ۱۲/۴۵: همایش راهکارهای توسعه نشر کتاب ایران در داخل و خارج با مشارکت ناشران با حضور آذرنگ، کامران فانی و شفیع سروستانی.
۱۲/۴۰ تا ۱۳/۴۵: نشست اکو.

۱۴ تا ۱۵/۳۰: اصلاح الگوی مصرف با توجه به اقتصاد اسلامی و مبانی صرفه جویی و تولید گرایی با حضور دکتر سید شکر، دکتر دقیقی اصل، دکتر عبدالمجید شیخی و دکتر محسن صمدی.

۱۵/۴۵ تا ۱۷: ایران شناسی و اسلام شناسی، رسالت کتابخانه ملی با حضور دکتر میترا سمیعی، دکتر سعید عریان، دکتر زاهدی و دکتر درودی.
۱۷/۱۵ تا ۱۹: نقد و معرفی کتاب فرهنگ آثار ایرانی و اسلامی با حضور سید علی آل داوود، احمد سمیعی گیلانی و علی فروزفر.

سرای اهل قلم کودک و نوجوان

۱۵ تا ۱۶/۱۵: اهداف کاربردی قصه های دین با حضور سید محمد سادات اخوی و غلامرضا اخوی.
۱۶/۳۰ تا ۱۷/۴۵: نقش نهاد های مدنی ادبیات کودک در تثبیت و ارتقای جایگاه ادبیات کودک با حضور محمود برآبادی، محسن هجری و شهرام اقبال زاده.

۱۸ تا ۱۹/۱۵: سینما و ادبیات کودک و نوجوان با حضور وحید نیکخواه آزاد و هوشنگ مرادی کرمانی.

کارنامه نشر

۱۴ تا ۱۵/۳۰: نقش اصلاحنامه در مدیریت اطلاعات در حوزه علوم قرآنی، دبیر جلسه:

نام سیدحسینی کیفیت اثر را تضمین می‌کرد

ابعاد شخصیتی و کاری استاد رضا سیدحسینی در دو بخش قابل ستایش است. نخست آنکه این مترجم و پژوهشگر بنام با دانش و احاطه خود به موضوع همواره نقشی

بی بدیل را در حوزه کاری خود ایفا می‌کرد و از سویی پشتکار مثال زدنی او سبب می‌شد تا راه رسیدن به مقصود هموارتر شود. در ادامه این بحث تلاش می‌کنم این دو نکته را کمی بیشتر واکاوی کنم.

بهترین خصیصه کاری سیدحسینی پشتکار و استواری وی در انجام کار بود، به این ترتیب که وقتی کاری را شروع می‌کرد با توجه به زمان و مشخصات کاری آن پروژه خاص، کارش را پیش می‌برد. نمونه کامل این شیوه کاری سیدحسینی را باید در مجموعه فرهنگ آثار جست که با توجه به کهولت سن و گسترده‌گی موضوع نشان دهنده تلاش بی حد و اندازه این پژوهشگر است. تعداد قابل توجه آثار منتشر شده از سیدحسینی در کنار دقت و عمقی که اغلب آثار او دارند، نشان می‌دهد که او دود چراغ بسیاری خورده و شب‌های زیادی را به کار بیدار بوده است. کار پژوهشی - تالیفی «مکتب‌های ادبی» نیز نشانی دیگر از هم‌اوست، اگر وی دست به چنین کاری نمی‌زد شاید تاکنون کتابی به چنین جامعیتی در زبان فارسی تالیف نمی‌شد. «مکتب‌های ادبی» نشان می‌دهد که دانش سیدحسینی تا چه حد بالا و عمیق بود، چرا که او دشوارترین نکات را به ساده‌ترین کلمات شرح داده است.

ترجمه‌های سیدحسینی برگ دیگری از توانایی‌های او است که نشان از تسلط وی به زبان دارد. وی نه تنها زبان فارسی را به خوبی یک نویسنده خلاق می‌دانست بلکه نسبت به زبان فرانسوی نیز شناخت خوبی داشت. همین نکته سبب شد تا ترجمه‌های او نه تنها نزدیکی فراوانی به اصل مطالب داشته باشند و به باوری درست تر وفادار به اصل باشند، که از زیبایی‌های صوری و معنوی زبان فارسی نیز بهره بگیرند. چنانچه اگر ادعا کنیم که نثر سیدحسینی در ترجمه‌هایش، نثری پاکیزه و غیر ترجمه‌ای است، سخنی به گزافه نگفته‌ایم. او چنان واژه‌ها را به دقت به خدمت می‌گرفت و چنان روایت و نثر روایی را با تصویرسازی‌های نویسنده همگام می‌کرد که گویی نویسنده اگر می‌خواست اثرش را به فارسی بنویسد، راهی جز این نداشت.

به این اضافه کنیم که انتخاب‌های سیدحسینی بی بدیل و دقیق بود. او با توجه به ارتباط و شناختی که از جامعه فرهنگی داشت، می‌دانست چه اثری از چه نویسنده‌ای را در چه شرایطی منتشر کند. می‌دانست که جامعه فرهنگی در آن شرایط خاص به چه اثری نیاز دارد. انتخاب‌های او چنان بود که مخاطب به سادگی می‌توانست با توجه به صحت ترجمه و انتخاب درست مترجم، کتاب را تهیه کند. نام سیدحسینی همواره کیفیت آثار را تضمین می‌کرد، چرا که سلیقه او با توجه به نوع زندگی‌اش، نزدیکی بسیاری با دانشجویان و قشر متوسط مردم ایران داشت، هر چند که هیچگاه خاص بودنش را از دست نداد.

رضا سیدحسینی، مترجم توانای کشور و چهره‌ای که شناخت بخش مهمی از ادبیات معاصر جهان را مدیون او هستیم، هفته گذشته در سن ۸۳ سالگی درگذشت. وی مهرماه سال ۱۳۰۵ در اردبیل متولد شد و بعد از گذراندن تحصیلات مقدماتی به مدرسه پست و تلگراف تهران رفت و به تحصیل در رشته ارتباطات دور پرداخت. سیدحسینی سپس برای تکمیل مطالعات خود به پاریس رفت. مدتی نیز در دانشگاه U.S.C آمریکا به تحصیل فیلم‌سازی پرداخت و بعد به ایران بازگشت و به فراگیری عمیق تر زبان فرانسه و فارسی نزد استادانی چون عبدالله توکل، پژمان بختیاری و پرویز نائل خانلری پرداخت. از نخستین ترجمه‌های سیدحسینی می‌توان به کتابی در زمینه روان‌شناسی با عنوان «پیروزی فکر» اشاره کرد. او در سال ۱۳۳۵ جزوه‌ای ۲۰۰ صفحه‌ای با نام «مکتب‌های ادبی» منتشر کرد که به چاپ‌های بعدی رسید و هنوز هم بعد از این همه سال، با حجمی بالغ بر هزار و ۲۰۰ صفحه تجدید چاپ می‌شود. چاپ پانزدهم این کتاب در نمایشگاه کتاب تهران عرضه می‌شود.

گفت‌وگویی منتشر نشده با رضا سیدحسینی

کتاب خواندن مثل دو و میدانی برای فرهنگ است

یکی از ویژگی‌های شما آن است که همواره خود را متعهد به خواندن آثار جدید می‌بینید و کمتر دیده‌ایم کتاب مطرحی منتشر شده باشد و شما آن را نخوانده باشید. علت این همه اشتیاق چیست؟

سوال خوبی مطرح کردید. به گمان من این پرسش در اوضاع اخیر می‌تواند بسیار کارگشا باشد؛ شرایطی که بسیاری از مترجمان ما خود را بی‌نیاز از خواندن ادبیات فارسی می‌دانند و گمان می‌کنند تنها دانستن زبان برای کارشان کافی است. البته بنده این روزها جدا از شکسته‌نفسی‌های رایج، چندان کتاب نمی‌خوانم و از این بابت نیز چندان خرسند نیستم. اما همواره و تا جایی که توانسته‌ام کتاب خوانده‌ام و تلاش کرده‌ام تا با ادبیات فارسی آشنا شوم؛ چه در آنجایی که نویسندگان ایرانی دست به آفرینش فضاهای نو زده‌اند و چه در جایی دیگر که مترجمان تلاش کرده‌اند با استفاده از متونی به زبان‌های دیگر، به گسترش زبان فارسی کمک کنند. مترجمی که آثار نویسندگان ایرانی را نمی‌خواند و یا نمی‌داند که دیگر مترجم‌های هم دوره‌اش چه می‌کنند، اغلب در کارش نقص‌هایی دارد. مهم‌ترین کار یک مترجم آن است که پل بین دو فضای زبانی و فرهنگی باشد و به گمان من این مهم حاصل نمی‌شود مگر آنکه وی دو سوی این میدان را بشناسد. در این اوضاع دیگر کتاب خواندن را نمی‌توان یک پز روشنفکرانه دانست. کتاب خواندن ضرورت فرهنگی و مانند دو و میدانی برای ورزش‌هاست. یعنی کتابخوانی ورزش مادر است.

به کم توجهی به آثار نویسندگان داخلی اشاره کردید. پیش از این نیز گفته بودید که ما توجه مناسبی به نویسندگان کشورمان نداریم. ریشه این بی‌توجهی را در چه می‌بینید؟

همواره کم توجهی به آثار نویسندگان کشورمان را مورد نقد قرار داده‌ام؛ چرا که معتقدم این آثار آنچنان که باید مورد توجه قرار نمی‌گیرند. به طور مثال وقتی اثری به زبان فرانسوی منتشر می‌شود، آنچنان مورد تفسیر و تویل قرار می‌گیرد که تقریباً همه زوایای آن کشف می‌شود. اما در مورد آثاری که به زبان فارسی نوشته می‌شود، اغلب چنین نیست. کمتر می‌بینیم که این آثار مورد نقد و تحلیل قرار بگیرند و تا زمانی که به کالبدشکافی اثری نرویم، به طور حتم زیبایی‌ها و احتمالاً نقص‌های آن به چشم نخواهد آمد. حال چگونه می‌توانیم از نویسنده انتظار داشته باشیم که در کارهای بعدی خود گامی به جلو بردارد؟ این نقص آن قدر در ادبیات ما جدی است که حتی نویسندگان، گاه آثار یکدیگر را نمی‌خوانند و به همین دلیل در جلسات نقد، فقط به تعریف و تمجید از هم می‌پردازند؛ چرا که تعریف و تمجید معمولاً به موازات نمی‌انجامد و تولید مسئولیت نمی‌کند، حال آنکه نقد طرف را در برابر این پرسش قرار می‌دهد که چرا کتاب را درست نخوانده‌ای. آدم باید خودش قدر نویسنده‌ها و شاعرهایش را بداند و آنها را به دیگران معرفی کند. آن وقت است که دنیا به این نویسندگان توجه خواهد کرد. آنها نمی‌توانند هیات اکتشافی بفرستند تا نویسنده‌های ما را کشف کنند. ما خود باید این کار را انجام دهیم. اما نویسندگان ما نیز - البته منظورم همه نویسندگان

نیست - گاه با سهل‌انگاری کار را دشوار می‌کنند. مثلاً در انتخاب سوژه گاه چندان دقیق نیستیم و با انتخاب فرم‌های تجربی، حوصله مخاطب را سر می‌بریم. نثر بسیاری از نویسندگان ما خواندنی نیست و به گمانم این نکته ظلم به زبان فارسی است، چرا که این زبان در خود اندوخته‌هایی همچون سعدی و بیهقی را دارد.

این قضیه درباره ترجمه‌ها هم مصداق دارد. گاهی مترجمان فراموش می‌کنند که قرار است مخاطب آثارشان را به زبان فارسی بخواند و بفهمد.

متأسفانه باید با شما موافقت کنم. ما این روزها گاه با ترجمه‌های خیلی بدی روبه‌رو می‌شویم؛ ترجمه‌هایی که سر و ته ندارند و شما تقریباً چیزی از آنها نمی‌فهمید. به نظر من این مساله چند علت دارد. اول آنکه ترجمه ادبی در کشور ما در آمد چندانی ندارد. چندی پیش در مصاحبه‌ای درباره پسرم کاوه و چیزهایی که وی برای ترجمه با آن درگیر بود، گفتم او برای ترجمه کتابی دو سال وقت گذاشت و بابت حق‌الترجیم آن هشتصد هزار تومان دریافت کرد. حال با چند ترجمه هم‌زمان، مبلغی مشابه را دریافت کرد. شما خودتان را جای مترجم بگذارید؛ کدام یک را انتخاب می‌کنید؟ آیا دو سال کار طاقت فرسا را انتخاب می‌کنید که در نهایت هم با نقد بسیاری روبه‌رو می‌شود که چرا به متن اصلی وفادار نبوده‌ای یا چرا متن این همه خشک و بی‌روح است یا کاری ساده را برمی‌گزینی و سراغ ترجمه شفاهی می‌روی؟ البته بسیاری از مترجمان ما سراغ کار دشوارتر می‌روند، چون به کارشان عشق می‌ورزند. اما به هر حال مجبورند در همان زمانی که ترجمه می‌کنند، چند کار دیگر را نیز به طور هم‌زمان انجام دهند و این از قدرت کارشان می‌کاهد.

از سوی دیگر ترجمه در ایران دچار همان مشکلی شده که شعر معاصر دچار آن است. اینکه هر کسی چند واژه انگلیسی یاد می‌گیرد یا دوره زبان انگلیسی را در موسسه یا دانشگاه تمام می‌کند، گمان می‌کند که می‌تواند ترجمه کند. می‌خواهد به وسیله‌ای خود را به ثبت برساند و تصور می‌کند ترجمه راه خوبی

برای این کار است. به همین دلیل با یک دیکشنری به جدال با متن می‌رود؛ حال آنکه ترجمه چیزی بیش از دانش دانستن لغات است. همین مشکل در شعر معاصر فارسی هم وجود دارد. بسیاری گمان می‌کنند که شعر گفتن کار ساده‌ای است و همین که متنی را به صورت پلکانی بنویسند، شعری خلق می‌شود. اما آنها فراموش می‌کنند که تصویر، خیال و شاعرانگی به همین سادگی به دست نمی‌آید، حتی اگر تولید اثر به ظاهر ساده باشد. در ترجمه نیز همین شرایط وجود دارد. شما ممکن است برای ترجمه با کاری به ظاهر ساده روبه‌رو باشی، اما وقتی نمی‌توانی مفهومی را بر گردانی، عملاً کاری نکرده‌ای. به گمان من این نکته خیانت به اثر و زبان فارسی است چرا که مترجمان بد سبب می‌شوند تا مخاطبان اعتمادشان را به زبان فارسی از دست بدهند.

گاهی هم مترجمان زبان مبدا را به خوبی می‌دانند اما نمی‌توانند به خوبی آن را به فارسی برگردانند. همین طور است. همان طور که گفتم، برخی مترجمان گمان می‌کنند همین که به زبان مبدا مسلط باشند کافی است. گمان می‌کنند فارسی را خوب بلدند، چرا که سالها به این زبان حرف زده و نوشته‌اند. به همین علت چیزی که در نهایت از قلمشان تراویده می‌شود، قابل درک نیست. مثلاً شما جملات را می‌خوانی، اما چیزی از آنها نمی‌فهمی. یا مثلاً جملات را می‌خوانی و پیش می‌روی، اما ارتباطی منطقی بین‌شان برقرار نیست. به نظر من مترجم باید به زبان مقصد حتی بیش از زبان مبدا مسلط باشد؛ چون او قرار است اثرش را به این زبان منتشر کند. یکی از دلایلی که ترجمه آثار ایرانی چندان موفق نیست این است که مترجمان فارسی‌زبان، آنها را به زبان‌های دیگر برگردانده‌اند. به همین علت این ترجمه‌ها ظرافت‌های زبانی زبان مقصد را ندارند یعنی مخاطب که آنها را می‌خواند نمی‌تواند ریزه‌کاری ادبی آنها را کشف کند.

این مساله در ترجمه شعر بیشتر به چشم می‌خورد. موافقتی؟

ترجمه شعر کار غیرممکنی به حساب می‌آید؛

یادداشت

جواد جزینی

سید، دلی جوان داشت

سال هاست که سیدرضا سیدحسینی را می شناسم. او کارشناسی خبیره و مترجمی توانا بود. این مرد افزون بر همه توانش در عرصه پژوهش و تحقیق، یک دوست شفیق و یار

مهربان نیز بود، چنانچه برخی این حسن او را بر دانشش مقدم می دانستند و معتقد بودند چنانچه من نیز معتقدم که انسانیت سید نه تنها هیچ از تخصصش کم نداشت، که گاه بر آن سبقت می گرفت. کمتر کسی بود که نزد او می رفت و با دست خالی برمی گشت. هرچه داشت را در چنته اخلاص می گذاشت و نصیب دوستان می کرد. حتی می توان پژوهش های درازدامان او را نیز در قلمرو همین مهربانی اش تعریف کرد. وقت زیادی از عمر شریفش را به ترجمه و تحقیق گذراند که حاصل آن فرهنگ آثار و ترجمه های کم نظیر بود. بخش مهمی از شناخت ما از ادبیات جهان، مدیون همین همت و حمیت اوست.

ترجمه های ایشان باب تازه ای از ادبیات و فرهنگ جهان را پیش روی ما گسترده. بسیاری از نویسندگان مطرح جهان، نخستین بار با ترجمه های سیدحسینی مسافر ادبیات فارسی شدند. ترجمه های او چنان بودند که اگر این نویسندگان می خواستند به فارسی بنویسند، شاید چنین می نوشتند اما این، همه کار سیدحسینی نیست. «مکتب های ادبی» او که ترکیبی از ترجمه و تالیف بود، فصل جدیدی از ادبیات جهان را پیش روی ما گسترده. شناخت مکاتب مختلف ادبی، در کنار نمونه هایی شاخص از آنها چنان هوشمندانه و از سر دانی صورت گرفته که سبب شده این کتاب تا سال ها به عنوان منبعی کارآمد و بی بدیل مورد استفاده باشد. تنها و تنها می توان سیدحسینی را برای نگارش همین کتاب ستود و قدر نهاد.

از سویی دیگر، او سهم مهمی در محیط های آموزشی داشت. در طول حدود پانزده سالی که به کار آموزش اشتغال داشته ام، همواره تلاش سید را برای آموزش به جوانان می دیدم. با همه دشواری جسمی، با همه آن چیزهایی که با کوهلوت سن، خواه و ناخواه سراغ آدمی می آیند، باز او را می دیدم که با روحیه ای سرشار از نشاط و تحرک به این امر مهم عاشقانه اشتغال داشت. چنان دانش و تجربه خویش در کف اخلاص می گذاشت و به جوانان علاقه مند وام می داد که من معلم از سر تحسین بر می آمدم. تا آخرین روزهایی که توان راه رفتن داشت، به آموزش ادامه داد و دست از کار نکشید. حتی آن روزهایی که بیماری و کوهلوت سن او را خانه نشین کرد، تماس های تلفنی بسیاری داشت که آن سوی خط، شاگردان سید بودند و او با مهربانی جواب می داد و مضایقه نمی کرد.

در کنار تمام کارهایی که همه شبانه روز سیدحسینی را به خود اختصاص می دادند، کار سترگ او در انتشارات سروش نیز بسیار قابل تقدیر است. او زمانی این کار را آغاز کرد که عمری پر بار را پشت سر گذاشته بود و هر چند که فرهنگ آثار آنچنان که استاد می خواست پیش نرفت، اما این هیچ از ارج کار او کم نخواهد کرد. او خستگی ناپذیر بود و خستگی را نمی پذیرفت.

پایه پای جوانان کار می کرد چرا که دلی جوان و جستجوگر داشت.

عکس: مرتضی قدیمی

البته به جز یک کتابش به نام «اثر» که اینجا به اسم «شاهکار» ترجمه شده و من واقعا سر در نمی آورم که چرا باید اسم یک کتاب را عوض کنند. به گمان من اگر این تغییر به این دلیل پدید آمده که توجه خواننده را جلب کند، چندان موفق نیست، چرا که به نظرم کلمه «شاهکار» هم خیلی جذاب نیست. اگر خواننده ای استاندال را بشناسد و دوستش داشته باشد حتما کتابش را خواهد خرید. از سویی دیگر، ما چطور می توانیم نویسنده را قبول داشته باشیم و اسم گذاری اش را نپذیریم؟ اینها از همان مسائلی است که باید در ترجمه ما حل شود؛ اینکه به شخصیت مخاطب احترام بگذاریم و گمان نکنیم که می توانیم به سادگی او را فریب دهیم. اینکه مراقب باشیم با یک ترجمه بد، یک مخاطب را از ادبیات دلزده نکنیم و...

بعضی آثار هم بوده که شما سال ها پیش ترجمه کرده اید و در فضای معاصر دوباره مورد توجه قرار گرفته اند مثل آثار مارگریت دوراس. نظرتان در این باره چیست؟

یکی از مسائلی که مترجم باید توجهی ویژه به آن داشته باشد، شناختن فضایی است که قرار است در آن ترجمه کند. شما اگر بهترین اثر دنیا را به فارسی ترجمه کنی و آن اثر با حال و هوای جامعه جور نباشد، انگار آب در هاون کوبیده ای. درباره دوراس هم شاید همین نکته مورد توجه باشد. در آن سال هایی که کتابی از او را ترجمه کردم (سال های دهه ۱۳۵۰) شاید جامعه پذیرای فضایی تا این اندازه متفاوت در عرصه ادبیات داستانی نبود اما در طول این سال ها ما تحول بسیاری یافته ایم و احتمالا این روزها ساده تر می توانیم با آثار نویسندگان جهانی ارتباط برقرار کنیم.

می رود و رونویسی می کند، راه به اشتباه برده ای. ترجمه را نمی توان یک عمل مکانیکی به حساب آورد و گرنه همه ترجمه ها خوب و خواندنی بودند. این قضیه به ویژه در عرصه متون ادبی مصداق بیشتری دارد. مترجم سطر به سطر متن را می خواند و با خود گمان می کند که اگر قرار بود نویسنده اثر، متنش را به فارسی بنویسد، چگونه می نوشت. او مجبور است در عین وفاداری به متن اصلی، به گونه ای ترجمه کند که مخاطب فارسی زبان هم آن را بفهمد و در عین حال مجبور است سادگی یا دشواری متن را حفظ کند و به گونه ای عمل کند که پازل کلمات را مقابل خواننده اش قرار ندهد. او باید خود را به جای نویسنده بگذارد، به جای او تصور کند و آن وقت این تصور را به زبان مقصد برگرداند. ترجمه در این شرایط کار دشواری است. اما ترجمه مکانیکی، ترجمه سطر به سطر، ترجمه ای که زبان فارسی اش گنگ است و ... را نمی توان فعالیت خلاقه نامید.

یعنی ترجمه شبیه دوبله کردن فیلم است؟ تشبیه خوبی است. گاهی ما بعضی بازیگران را با صداهایی می شناسیم که دوبلورها با آن حرف زده اند. دوبلورها خود را موظف می دانند که با استفاده از جنس شخصیت، عمل دراماتیک او و نوع چهره اش، صدایی طراحی کنند که گاه ممکن است از صدای خود بازیگر بهتر باشد. ما نمونه های فراوانی در این مورد سراغ داریم.

اثری بوده که خواسته باشید ترجمه اش کنید و امکانش فراهم نشده باشد؟

در جوانی تجربه ای از زولا و استاندال داشتم که بعد دیدم اصلاً زولا با قلم من جور در نمی آید. بعد به این نتیجه رسیدم که اصلاً از زولا خوشم نمی آید.

این تجربه شخصی من است. من دو سه تا شعر در «مکتب های ادبی» گذاشته ام که اگر دقت کرده باشید مقداری به متن اصلی نزدیک بوده اند. حتی بارها پیش آمده است که شعر را شروع کرده ام و توانسته ام پاراگراف اول را عین خودش ترجمه کنم، اما در پاراگراف دوم موفق به این کار نبوده ام. من خودم این دشواری را در ترجمه شعرهای بودلر از نزدیک لمس کرده ام و به این حرف اعتقاد دارم که ای کاش آدم تمام شعرها را به زبان اصلی می خواند و احتیاجی به ترجمه شان نداشت. ولی خب، ناچاریم و در کنارش هم می دانیم که بزرگ ترین خطاکاری های مترجم در شعر به وجود می آید.

شعر در ترجمه در نمی آید و وقتی شروع می کنی به ترجمه کردن در واقع دست به خیانت می زنی، یعنی در میان متون ادبی، شعر بیشترین آسیب را می بیند و این که می گویند مترجم خائن است واقعاً در مورد شعر مصداق پیدا می کند. غیر ممکن است که در ترجمه شعر بتوانید آن کاری را بکنید که شاعر در زبان مبدأ انجام داده است. در حقیقت برای ترجمه شعر، رسیدن به درجه ای از صداقت لازم است که ما به آن نمی رسیم.

نظرتان در مورد کارگاه های آموزشی ترجمه چیست؟

اگر در این کلاس ها مسئله آموزش در اولویت باشد به نظرم کار خوبی است. اما گاه کار اینچنین پیش نمی رود. به طور مثال چندی پیش معلمی، یکی از ترجمه های دریابندری را سرکلاس برده و از اشکالاتش گفته بود. این کار او نه تنها شاگردانش را نسبت به یکی از بهترین مترجم های ایران بدبین کرد، بلکه این نوع نگاه سبب شد تا یک سری از اشتباهات ترجمه در کارشان نهادینه شود. حتی به فرض آنکه چند غلط هم در کار وجود داشته باشد، چندان مهم نیست. به عقیده چهره ای همچون ابوالحسن نجفی؛ «ترجمه ای نیست که چهل پنجاه تا غلط نداشته باشد».

اینترنت چه؟ به کار ترجمه کمک کرده است؟

به نظر من اینترنت ابزار بسیار خوبی است. شما با استفاده از این ابزار دقیقاً می توانی شرایطی را برای خود فراهم کنی که انگار در یک کشور انگلیسی یا فرانسوی زبان زندگی می کنی. اولاً می توانی جدیدترین مطالب دنیا را در اینترنت پیدا کنی. از طرفی می توانی با خواندن وبلاگ ها بدانی که چه فضاهای متفاوتی در عرصه نوشتن وجود دارد و چه تجربه هایی در این عرصه صورت می گیرد. در سال های دور شما برای رسیدن به چنین فضایی مجبور بودی در نشست های ادبی آن کشورها حضور پیدا کنی تا بدانی که چه فضایی در نوشته ها حاکم است. در نهایت استفاده از «چت کردن» در فضای اینترنت به شما این فرصت را می دهد تا در لحظه و به زبانی دیگر فکر کنی. در سال های دور، معمولاً مترجمان اصطلاحات زبان های دیگر را به خوبی نمی دانستند اما شما امروزه با استفاده از اینترنت به خوبی می توانی به این فضا دست پیدا کنی. یعنی شما هر گاه برای فهمیدن آژه ای با دشواری روبه رو شدی به سادگی می توانی آن را از دوستی که در کشور مقصد زندگی می کند بپرسی. در کنار همه این ها دسترسی به دیکشنری های اینترنتی به شما این فرصت را می دهد که راحت تر کار کنی.

معیار شما برای ترجمه چیست؟

خیلی ساده. کتاب هایی را ترجمه می کنم که از خوانندشان لذت برده ام، با این تفاوت که خودم را ملزم به ترجمه کردن نیز ندیده ام. به این ترتیب که بعد از خواندن کتابی از خودم می پرسم آیا می توان آن را به فارسی ترجمه کرد؟ و آن گاه شروع به کار می کنم. کتاب های بسیاری بوده اند که به همین دلیل به فارسی ترجمه نشده اند.

به نظر شما تا چه اندازه می توان ترجمه را یک فعالیت خلاقانه دانست؟

به نظر من یک ترجمه خوب، چیزی از یک اثر خلاقانه کم ندارد. اگر شما تصور کنی که مترجم متن را روبه رویش می گذارد و کلمه به کلمه پیش

یکی از راهکارهای خوب و مفید نوشتن، مطالعه زیاد و بهره‌گیری از آثار بزرگان عرصه قلم است. آدمی هرگاه به مطالعه همت می‌گمارد، بسیار غنی تر می‌نگارد، هم از نظر محتوای مطلب و هم از دیدگاه روان و شیوایی، زیرا مطالعه و کتابخوانی، دایره لغات، اصطلاحات و معانی نویسنده را گسترده می‌کند. روزنامه‌نگاران با سابقه که این روزها اغلب هر یک سکان هدایت یکی از رسانه‌ها یا بخشی از یک رسانه را برعهده دارند، توجه زیادی به مطالعه، به ویژه کتابخوانی داشته و دارند. در واقع مطالعه نخستین درس خودآموخته برای آنان بوده و برای پیشرفت در عرصه مطبوعات امتیازی برایشان محسوب می‌شده و می‌شود که برتری حرفه‌ای شغلی‌شان را در قیاس با دیگر همکارانشان رقم زده است. نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران فرصت مناسبی برای تهیه منابع مطالعاتی تخصصی و عمومی مخاطبان کتاب به ویژه خبرنگاران و اهالی رسانه است و اصحاب رسانه می‌توانند با حضور در مصالای امام خمینی (ره) تهران علاوه بر تهیه آثار مکتوب مورد علاقه‌شان در جمع پرشور مخاطبان کتاب هم قرار بگیرند. در این باره سراغ سه پیشکسوت عرصه روزنامه‌نگاری رفته‌ایم که روزنامه‌نگاران مولف به حساب می‌آیند و درباره تأثیر مطالعه بر حرفه روزنامه‌نگاری، بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران و... با آن‌ها گفت‌وگو کرده‌ایم.

ضرورت کتابخوانی و تأثیر نمایشگاه کتاب بر عملکرد اهالی رسانه

مطالعه؛ نخستین درس برای خوب نوشتن

غفلت از مطالعه پیگیر محدودیت روزنامه نگار

فریدون صدیقی، پیشکسوت عرصه روزنامه‌نگاری و مدرس دانشگاه، مطالعه پیگیر و مستمر کتاب برای خبرنگاران را ضروری می‌داند و می‌گوید: «مطالعه خبرنگار می‌تواند در حوزه ارتباطات و کتاب‌های تخصصی فعالیت خبرنگار باشد و مهم‌تر از آن می‌تواند به مطالعه کتاب‌های غیرتخصصی به ویژه در حوزه هنر و ادبیات اختصاص یابد.»

به عقیده صدیقی کتاب‌های حوزه جامعه‌شناسی و روان‌شناسی، کتاب‌هایی هستند که روزنامه‌نگاران نباید خود را از مطالعه آن‌ها محروم کنند.

تأثیرات مطالعه در حرفه روزنامه‌نگاری موضوعی نیست که بر کسی پوشیده باشد، به همین دلیل صدیقی در این باره می‌گوید: «نباید فراموش کرد که روزنامه‌نگاری تولید نوعی ادبیات است. بنابراین مطالعه باعث نگارش مطالبی خواندنی و تأثیرگذار از سوی روزنامه‌نگاران می‌شود که در آن دانش روز روزنامه‌نگار مشهود است. همچنین غفلت در قبال مطالعه پیگیر از سوی روزنامه‌نگار، به یقین منجر به محدود شدن گنجینه واژگان و دامنه محدود درک و فهم او از مسائل می‌شود.»

استاد حوزه روزنامه‌نگاری و رسانه که سال‌هاست در عرصه خبری ایران حضور دارد، روزنامه‌نگاری را نوعی نویسندگی می‌داند و می‌گوید: «هیچ نویسنده‌ای از مطالعه پیگیر برای دانش افزایی بی‌نیاز نیست و تنها با مطالعه پیگیر است که به جهان بینی تازه‌ای دست می‌یابیم، با آفاق فکری صاحبان خرد آشنا می‌شویم و در نتیجه می‌توانیم مسلح به نگاه تحلیل و فرایندی شویم. بدون شک روزنامه‌نگاران با پشتوانه مطالعه اندک، کم سواد خواهند بود.»

فریدون صدیقی که سابقه‌ای طولانی در مطالعه و داستان‌نویسی، حتی پیش از روی آوردن به حرفه خبرنگاری دارد، در این باره می‌گوید: «بخوبشختانه این سعادت را داشتیم که پیش از روزنامه‌نگاری، داستان‌نویسی و کمی نیز شاعری کنم که هر دو زمینه مرا به ناچار به مطالعه و کتابخوانی فرامی‌خواند. این موضوع باعث شد بعد از کار مطبوعاتی همچنان سمج و پیگیر خواندن کتاب‌هایی شوم که زمینه‌های نوشتن در روزنامه‌نگاری را در من تقویت کند و همچنان این رویه را ادامه می‌دهم.»

او می‌گوید: «کتاب‌های روز در حوزه ادبیات داستانی و شعر از علائقی جدی من است، همان‌گونه که تماشای فیلم هم از علائقی وافر من به‌شمار می‌رود، بر این باورم که روزنامه‌نگاران باید بسیار فیلم‌بینند و به نمایشگاه‌های کتاب به ویژه نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران بیایند و بسیار کتاب بخوانند تا ظرفیت‌های ژورنالیستی خود را گسترش دهند و در عین حال به عمق برسند.»

صدیقی می‌افزاید: «فراموش نکنیم تصویرسازی، تخیل قوی (یعنی تعمق به اضافه احساس) از ملزومات روزنامه‌نگاران به ویژه روزنامه‌نگارانی است که در حوزه گزارش‌نویسی که سرآمد گونه‌های دیگر روزنامه‌نویسی (یادداشت، مقاله و مصاحبه) است، فعالیت دارند و بخش زیادی از این تصویرسازی با مطالعه کتاب به دست می‌آید.»

فریدون صدیقی ادامه می‌دهد: «نمایشگاه کتاب فرصت مناسبی است تا خبرنگاران بتوانند با کتاب‌های

فریدون صدیقی

جلال خوش‌چهره

اسدالله مشایخی

می‌گوید: «متأسفانه آنچه امروز در بخشی از مطبوعات می‌بینیم حتی در حوزه‌هایی که در آن مشغول به فعالیت‌اند، کمتر دیده می‌شود، توجه به مطالعه و بالا بردن توانایی معرفتی است. به نظر می‌رسد سطح اطلاعات بسیاری از این افراد به اخبار روزمره محدود می‌شود که آن‌ها هم پادر محافل می‌شنوند یا به‌طور تیتروار در صفحات مطبوعات و مجلات می‌خوانند یا از طریق رسانه‌های تصویری و اینترنت به دست می‌آورند. به عبارت دیگر بخشی از روزنامه‌نگاران یا عناصر رسانه‌ای فرصت و رغبتی برای مطالعه عمیق‌تر در حوزه کاری خود ندارند و شاید مطالعات آن‌ها به همان مباحثی که در دوران تحصیلات دانشگاهی خوانده‌اند محدود شود.»

خوش‌چهره با مطرح کردن این پرسش که چرا تعداد خبرنگاران حوزه‌های ورزش و حتی حوادث بیش از حوزه‌های دیگرند است؟ می‌گوید: «به گمانم برخی خبرنگاران ورزشی سطحی‌نگرند، زیرا در این حوزه مطالعه کمتری دارند به همین دلیل نگاهی سطحی و روزمره به ورزش دارند و نگاهشان بیشتر به اتفاقات روز است تا این که بخواهند به فرهنگ روی بیاورند. به همین نسبت در حوزه ادبیات خبرنگاران کمتری داریم، زیرا این عرصه نیازمند تخصص است.»

وی می‌افزاید: «چنین فضایی در عرصه رسانه به دو دلیل به وجود آمده است؛ نخست این که سیاست‌زدگی فضای مطبوعاتی کشور باعث شده شمار زیادی از روزنامه‌نگاران نه در قد و قواره خود، بلکه در هیات کارگزاران سیاسی وارد عرصه کار شوند و سطح توقع از آن‌ها نیز در محیط‌های رسانه‌ای به این حد تقلیل پیدا کند. دوم این که ملاحظات تخصصی و حرفه‌ای در کار رسانه بسیار تقلیل یافته است، زیرا اختیاردار غالب رسانه‌های کشور افراد غیررسانه‌ای هستند و این وضع به حدی است که حتی در تحلیل‌های گاه تخصصی شاهد انتشار اغلاط املائی، دستوری و حتی دور از اصول روزنامه‌نگاری هستیم.»

خوش‌چهره نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران را فرصت بسیار خوبی برای جست‌وجوی آثار مکتوب برتر در حوزه رسانه و ادبیات می‌داند و می‌گوید: «نمایشگاه به دو دلیل مفید است؛ اول آن که رغبت مطالعه میان همکاران رسانه‌ای ما بیش از پیش تقویت می‌شود و دوم آن که نمایشگاه‌هایی مثل نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران می‌توانند به نیازهای آن‌ها پاسخ دهند.» به عقیده این تحلیلگر سیاسی، روزنامه‌نگاران باید با ادبیات آشنا باشند. او در این باره می‌گوید: «خواندن رمان، قلم روزنامه‌نگاران را روان می‌کند تا روزنامه‌نگار بتواند معمار کلمات باشد. البته رمان‌هایی را باید انتخاب کرد که از سوی مترجمان و نویسندگان شاخص عرضه

برتر در حوزه‌های گوناگون آشنا شوند و کتاب‌های مورد علاقه خود را تهیه کنند. البته بر این باورم که نمایشگاه کتاب فرصتی است برای کسانی که در طول سال فرصت ندارند کتاب‌های مورد نیاز خود را به موقع خریداری کنند. به این ترتیب با برپایی هر نوع نمایشگاهی با عنوان کتاب، فرصتی غنیمت برای کسانی به وجود می‌آید که علاقه‌مند به مطالعه هستند.»

اقیانوس یا بند انگشت؟

جلال خوش‌چهره، روزنامه‌نگار و تحلیلگر سیاسی مایل است به مقوله کتابخوانی اهالی رسانه به گونه‌ای دیگر بنگرد. او می‌گوید: «روزنامه‌نگاران یا کسانی که در حرفه روزنامه‌نگاری فعالیت می‌کنند، خواه ناخواه جزو اصلی‌ترین نخبگان جامعه به‌شمار می‌آیند، چرا که برخلاف دیگر اقشار جامعه دارای تریبون‌اند و افکار عمومی از طریق تریبون و نگاه آن‌ها مسائل را تحلیل می‌کنند.» وی می‌افزاید: «حرفه روزنامه‌نگاری در سطحی قرار دارد که اگر خبرنگار جایگاه علمی و اطلاعات غنی نداشته باشد، نمی‌تواند در خدمت به تعالی افکار عمومی از حیث روشننگری، اطلاع‌رسانی، تحلیل و تفسیر اخبار و وقایع کشور بپردازد.»

خوش‌چهره با اشاره به اینکه روزگاری برای ورود به تحریریه روزنامه لازم بود اعضای تحریریه هر روزنامه یا اصولاً رسانه از فیلترهای لازم از جمله تجربه در بخش‌های مختلفی که در آن فعالیت داشتند؛ اعم از سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سایر حوزه‌ها بگذرند می‌گوید: «به عبارت دیگر عضویت در هیات تحریریه یک روزنامه یا اتاق خبر یک رسانه مانند خبرگزاری، به سادگی امروز نبود. از همین رو لازم بود یک روزنامه‌نگار که می‌خواهد شروع به کار کند دارای اقیانوسی اطلاعاتی به اندازه حتی یک بند انگشت باشد.»

روزنامه‌نگار با سابقه کشورمان بر ضرورت مطالعه اصحاب رسانه تأکید دارد و در عین حال از کم‌مطالعه بودن نسل جدید روزنامه‌نگاری گلّه‌مند است. او

روزنامه‌نگاری تولید نوعی ادبیات است. بنابراین مطالعه باعث نگارش مطالبی خواندنی و تأثیرگذار از سوی روزنامه‌نگاران می‌شود که در آن، دانش روز روزنامه‌نگار مشهود است

شده باشند.»

وی با اشاره به جمله «آنان او کنار» که می‌گوید «همه ما به کارهایی می‌پردازیم که با اصول آن آشنا نیستیم» اظهار داشت: «چه خوب است روزنامه‌نگاران ما که خوشبختانه همه از نسل جوان و پرشورند، همراه با کار حرفه‌ای خود، مسلح به تئوری‌های لازم در این باره از طریق مطالعه باشند.»

خوش‌چهره بر ضرورت ارائه آخرین کتاب‌ها در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران تأکید دارد و می‌گوید: «دیدار از نمایشگاه کتاب نمی‌تواند از حوزه مسئولیت یک روزنامه‌نگار در خدمت به حرفه‌اش دور باشد و لازم است حتماً به نمایشگاه بروند و با آخرین تحولات حوزه نشر آشنا شوند.»

مطالعه، مهم‌ترین بخش نوشتن

اسدالله مشایخی، نویسنده، روزنامه‌نگار و تحلیلگر مسائل اجتماعی با اشاره به این که «در دهه گذشته یکی از اصولی که از سوی خبرنگاران رعایت می‌شد، خواندن کتاب بود و زمانی که شخصی وارد این حرفه می‌شد، در کنار کتاب‌های روزنامه‌نگاری ابتدا رمان‌های کلاسیک را به‌ویژه معرفی می‌کردند.» می‌گوید: «روزنامه‌کیهان که سال‌ها پیش در آن مشغول به کار بودم، کتابخانه بسیار خوبی داشت و بهترین کتاب‌ها و رمان‌ها در آن بود و روزنامه‌نگارانی که می‌خواستند گزارش‌نویسی (پله‌ای بالاتر از خبر و مصاحبه) را تجربه کنند، می‌توانستند از کتاب‌های آن مجموعه استفاده کنند.»

مشایخی می‌افزاید: «با نگاهی کلی به وضعیت فعلی رسانه‌ها - آن‌ها هم با وجود تحولاتی که در چند سال اخیر برای بالا رفتن استانداردها ایجاد شده است - بسیاری از مطبوعات ما کم‌محتوا و دور از استانداردها منتشر می‌شوند و این به دلیل مسئله خبرنگاران و مطالعه نکردن آنهاست.» این نویسنده و روزنامه‌نگار کشورمان با اشاره به این که خبرنگاران پیشکسوت در عرصه روزنامه‌نگاری به دلیل مطالعه و رعایت اصول نگارشی و دستور زبان فارسی، قلمی بسیار قوی داشتند، عنوان می‌کند: «کنون ذائقه خبرنگاران جوان تغییر کرده و شیوه نگارش آن‌ها با شیوه نگارش دوره قبل متفاوت است. من شیوه نگارشی گذشته را بیشتر می‌پسندم. البته آن زمان تعداد مطبوعات بسیار اندک بود و تا این اندازه روزنامه، مجله و سایت خبری وجود نداشت.»

وی با اشاره به اینکه خبرنگاری که مطالعه نکند خبرنگار نیست می‌گوید: «حتی خبرنگاری که تنها به دنبال خبری می‌رود و دنبال کارهای بالاتر از روزنامه‌نگاری نمی‌رود، اگر مطالعه نکند، در کارش موفق نخواهد شد. روزنامه‌نگاری کاری است که با کاغذ و قلم ارتباط دارد و مطالعه مهم‌ترین بخش نوشتن است. در مجموع خبرنگاری که مطالعه نداشته باشد، به خبرنگاری سطحی تبدیل می‌شود که ممکن است در تنظیم خبر نیز غلط‌های املائی داشته باشد. این گونه خبرنگاران استانداردهای مطبوعاتی کشور را نیز پایین نگه می‌دارند.»

مشایخی برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران را فرصتی مناسب برای آشنایی مخاطبان با تازه‌های نشر می‌داند و می‌گوید: «ماهیت برگزاری نمایشگاه کتاب بسیار خوب است و خبرنگاران و روزنامه‌نگاران نیز بخشی از مخاطبان این نمایشگاه به‌شمار می‌روند که می‌توانند کتاب‌های تخصصی حوزه فعالیت خود یا کتاب‌های مورد علاقه‌شان را در حوزه ادبیات و رمان جست‌وجو کنند.»

مدیر روابط عمومی انتشارات سوره مهر:

پنجاهمین چاپ «دا» به نمایشگاه رسید

انتشارات سوره مهر با ۸۸۰ عنوان کتاب به بیست و دومین ضیافت کتاب تهران آمده که ۱۵۰ عنوان از این کتاب‌ها امسال منتشر شده است.

مدیر روابط عمومی انتشارات سوره مهر با بیان این مطلب گفت: «از میان ۱۵۰ عنوان کتاب سال ۸۸، ۳۵ عنوان کتاب چاپ اول هستند و بیشترین موضوع به کتاب‌های دفاع مقدس با فراوانی ۷۷ عنوان اختصاص دارد.»

حیدر ایمنی ادامه داد: «پس از آثار حوزه دفاع مقدس، ۳۴ عنوان از کتاب‌ها در حوزه ادبیات و شعر، ۱۶ عنوان در حوزه پژوهش فرهنگ و هنر، شش عنوان با موضوع موسیقی، پنج عنوان در حوزه ادبیات انقلاب اسلامی و چهار عنوان در موضوع تئاتر و هنرهای نمایشی هستند.»

وی با اشاره به عرضه کتاب‌های کودک و نوجوان این انتشارات در سالن کودک و نوجوان گفت: «امسال برای نخستین بار، کتاب‌های کودک و نوجوان این انتشارات برای دسترسی آسان‌تر مخاطبان به صورت جداگانه در سالن کودک و نوجوان ارائه خواهد شد.»

وی با بیان اینکه پنجاهمین چاپ کتاب «دا» - خاطرات سیده زهرا حسینی - در بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران عرضه می‌شود افزود: «همچنین مجموعه پنج جلدی «خاطرات ۱۵ خرداد» شامل خاطرات مردم تبریز، شیراز، قم و تهران به قلم علی باقری نیز در نمایشگاه ارائه خواهد شد.»

ایمنی با اشاره به کتاب‌های حوزه موسیقی و آثار ارزشمند این حوزه در نمایشگاه امسال اظهار داشت: «کتاب‌های «آموزش تحلیلی تصنیف خوانی در موسیقی دستگاهی ایران» به قلم منصور اعظمی کیا، «فرهنگ موسیقی» از حسن زندیاف و «ردیف موسیقی» تألیف محمد علی شاداکام برای نخستین بار در نمایشگاه امسال عرضه می‌شوند.»

مدیر روابط عمومی انتشارات سوره مهر همچنین به تجدید چاپ سه اثر از راضیه تجار اشاره کرد و گفت: «آثاری چون «آرام شب‌بخیر»، «فانوس بی‌روز»

و «کوچه اقاچیا» در کنار تجدید چاپ کتاب «شب و قلندر» و نخستین چاپ «شباویز» از منیژه آرمین در غرفه سوره مهر به فروش می‌رسند.»

وی همچنین از انتشار یک مجموعه عکس در قالب کتاب در سوره مهر خبر داد و افزود: «مجموعه «عکس انقلاب» شامل عکس‌های آرشیوی منتشر نشده اکبر ناظمی - از عکاسان قدیمی ایران - از انقلاب اسلامی ایران از جمله آثار ویژه این انتشارات در نمایشگاه امسال به شمار می‌آید.»

ایمنی با اشاره به این که مجموعه «قصه‌های شهر جنگی» یکی دیگر از آثار فاخر این انتشارات با موضوع دفاع مقدس است گفت: «این کتاب به چاپ دهم رسیده بود و اکنون با ارائه اضافاتی از جمله نامه‌های افسران آمریکا و نامه نویسنده به آنها در نمایشگاه عرضه می‌شود.»

وی همچنین از انتشار دو کتاب از علی معلم دامغانی همزمان با روزهای نمایشگاه خبر داد و در این باره گفت: «کتاب‌های «حیرت دمیده‌ام» شامل گزیده جستارها و گفتارهای علی معلم و «بر این

رواق مقرنس» گزیده نقد و بررسی شعر علی معلم در غرفه این انتشارات ارائه خواهد شد.»

ایمنی حضور نویسندگان در غرفه انتشارات سوره مهر در روزهای برگزاری نمایشگاه را از دیگر برنامه‌های این انتشارات اعلام کرد و گفت: «حضور نویسندگان چون محسن کاظمی، عماد افروغ، حبیب احمدزاده، رضامیرخانی، مرتضی سرهنگی، محسن مومنی، سید قاسم یاحسینی و مرتضی گودرزی دیباچ در نمایشگاه برای گپ و گفت با علاقه‌مندان و مخاطبان قطعی شده است.»

مدیر روابط عمومی انتشارات سوره مهر خاطر نشان کرد: «همچنین انتشار دو هفته‌نامه «مهر» در روزهای برگزاری نمایشگاه به صورت بولتن روزانه، اخبار و رویدادهای نمایشگاه را منعکس می‌کند.»

وی با بیان اینکه سوره مهر در سال ۸۷، ۷۳۰ عنوان کتاب منتشر کرده است افزود: «از این تعداد، ۱۸۰ عنوان کتاب چاپ اول و ۵۵۰ عنوان تجدید چاپ بوده است که در نمایشگاه عرضه می‌شوند.»

معین وزیری: پژوهشگر آثار تاریخی:

پژوهش حلقه مفقوده آثار

امیر نصرت معین وزیری، نویسنده و پژوهشگر کتاب‌های تاریخی با اشاره به لزوم پژوهش و تحلیل در آثار نویسندگان، گفت: «پژوهش‌های تحقیقی و تحلیلی حلقه مفقوده موفقیت انتشار مجموعه‌های داستانی و تاریخی در کشور هستند.»

وی ادامه داد: «نویسندگان برای تحقیق و پژوهش در حوزه‌های مختلف و انتشار اثر به صورت مجموعه باید تشویق، رهنمون و هدایت شوند تا آثاری فاخر و درخور توجه منتشر شود.»

معین وزیری با بیان اینکه برخی از کتاب‌هایی که به صورت مجموعه منتشر می‌شوند دارای ضعف‌های محتوایی اند، افزود: «با نگاهی به برخی کتاب‌ها، احساس می‌شود متن اثر غنی نیست و محتوای عمیقی ندارد، گویی توجه نویسندگان به محتوای کتاب‌ها کمتر شده است.»

وی با اشاره به کتاب‌های حوزه دفاع مقدس به صورت مجموعه آثار گفت: «این کتاب‌ها اطلاعات بسیار خوب و جامعی را از وقایع جنگ به خواننده منتقل می‌کنند و برای هر پژوهشگر و فرد علاقه‌مند به تاریخ می‌تواند به صورت یک منبع قابل اطمینان باشد، اما باید دقت کرد که در متون و نگارش این آثار توجه لازم صورت گیرد.»

نویسنده کتاب «تحلیل نظامی سیاسی جنگ اول خلیج فارس» گفت: «برخی از آثاری که در این حوزه منتشر می‌شوند، بیشتر جنبه تاریخی، داستان نویسی، خاطره نویسی و حماسی دارند و گاه نگاه تحلیلی در این گونه آثار کم‌رنگ می‌شود، این در حالی است که تاریخ دفاع مقدس نیازمند نگاهی تحلیلی و جامع است که پیام‌های هشت سال جنگ را برای جوانان بازگو کند.»

معین وزیری بیان حقایق و واقعیت‌های جنگ را از دیگر لازمه مجموعه کتاب‌ها دانست و گفت: «نویسندگان باید نوع قلم خود را تغییر دهند و از این پس با نگاهی تحلیلی تر به مسائل این حوزه مهم و تأثیرگذار بپردازند.»

نویسنده کتاب «تحلیل عملیات بیت المقدس» انتشار کتاب به صورت مجموعه را سرآغاز پژوهش‌های جدید در عرصه داستان نویسی دانست و گفت: «این کار از سالیان گذشته از سوی چندین ناشر آغاز شده و مخاطبان خاص خود را پیدا کرده است و به همین دلیل عرضه چنین کتاب‌هایی در نمایشگاه می‌تواند مخاطبان را با آثاری از این دست آشنا کند.»

سعید زاشکانی، گرافیست:

رعایت اصول هنری

حروفچینی و صفحه‌آرایی کتاب بسیاری از ناشران بر اساس معیارها و استانداردهای علمی نیست و ناشران هیچ تعهد و تخصصی در این زمینه ندارند. سعید زاشکانی، طراح و صفحه‌آرایی کتاب با بیان این مطلب افزود: «با وجود اینکه هر کتابی به فراخور موضوع، قطع و کاربری نیازمند حروفچینی، فاصله‌سطور، فونت و حاشیه‌جداگانه است، اما اصول این نکات رعایت نمی‌شود.»

وی توجه به رنگ مناسب و فونت را یکی دیگر از اصول اولیه صفحه‌آرایی در کتاب‌ها دانست و گفت: «برخی ناشران بدون در نظر گرفتن نوع کاغذ، رنگ کاغذ و جنس آن تنها رنگ سیاه را برای فونت کتاب‌ها در نظر می‌گیرند و این موضوع موجب می‌شود، چشم مخاطب بعد از مدتی مطالعه خسته شود.»

وی در پایان گفت: «در این میان، جای خالی مدیر هنری در موسسات انتشاراتی خالی است؛ فردی که بر انتخاب کاغذ، چاپخانه، لیتوگراف و ... احاطه داشته و بر حسن انجام کار نظارت داشته باشد.»

مدیر روابط عمومی انتشارات فرهنگ معاصر:

نمایشگاه؛ فرصتی مناسب برای ارتباط با مخاطب

در این نوع چاپ، واژه‌های اصلی به رنگ آبی و معانی و توضیح آنها به رنگ سیاه هستند که به تفکیک معنی از واژه مورد نظر می‌انجامد. با این روش کاربرانی که به طور مدام از واژه‌نامه‌ها استفاده می‌کنند، با سرعت بیشتر آنچه می‌خواهند را می‌یابند.

برای اولین بار کدام کتاب را در نمایشگاه عرضه می‌کنید؟ یک فرهنگنامه سه جلدی فارسی شامل ۳۰۰ صفحه که همه مراحل پیش از انتشار را طی کرده اما هنوز چاپ نشده است. این کتاب به قلم غلامحسین سعیدی افشار، نسرین حکمی و نسترن حکمی تألیف شده که هنوز به علت مشغله فراوان وزارت ارشاد برای برپایی نمایشگاه، هنوز مجوز نگرفته و چاپ آن به تعویق افتاده است اما امیدواریم این کتاب را بتوانیم در نمایشگاه به مخاطبان عرضه کنیم.

چرا به حضور در نمایشگاه کتاب تهران توجه ویژه‌ای دارید؟

ارتباط با مخاطبان از فرصت‌های مناسب در نمایشگاه کتاب تهران است که ناشران به آن توجه ویژه‌ای دارند. ما نمایشگاه کتاب تهران را فرصتی جدی برای ارتباط با خوانندگان تلقی می‌کنیم که انتقادات و پیشنهادهای آنها را در باره کتاب‌های خود به طور مستقیم می‌شنویم و در عین حال معتقدیم به کارگیری نظرهای آنان کیفیت کتاب‌هایمان را ارتقا خواهد داد.

ناشران فراوانی در حوزه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، تاریخی، ادبیات و ... میزبان دوستداران کتاب و کتابخوانی در همایش بزرگ فرهنگ تهران هستند. انتشارات فرهنگ معاصر که معمولاً با فرهنگ‌نامه در نمایشگاه کتاب حضور می‌یابد، یکی از این ناشران است که با ۱۴۰ عنوان کتاب در نمایشگاه حاضر می‌شود. بابک مفیدپور، مدیر روابط عمومی این انتشارات در گفت‌وگو با کتاب هفته برنامه نشر متبوع خویش و همچنین عنوان کتاب‌هایی که برای نخستین بار در نمایشگاه عرضه می‌شوند را شرح داده است.

کیفیت کتاب‌هایی که امسال در نمایشگاه عرضه می‌کنید در مقایسه با سال گذشته چه تفاوتی داشته است؟

انتشارات فرهنگ معاصر به نحوه چاپ کتاب اهتمام ویژه‌ای دارد. اگرچه چاپ دو رنگ واژه‌نامه‌ها هزینه بالایی دارد اما تعدادی کتاب‌های مرجع خود را با این سبک منتشر کرده‌ایم. امسال نیز فرهنگ‌نامه‌های چاپ دو رنگ با تعداد بیشتر در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران عرضه می‌شوند.

چاپ دو رنگ کتاب‌های مرجع چه مزیتی دارد؟

قرآن در صحنه زندگی

حلقه مطالعات فلسفه و اندیشه اسلامی، تجمعی است از دانشجویان و دانش آموختگان زبده دانشگاه‌های کشور که اغلب فارغ التحصیل مراکز آموزشی سازمان ملی پرورش استعداد های درخشان بوده‌اند و همزمان با تحصیل، در کنار رشته‌های گوناگون دانشگاهی همچون پزشکی، مهندسی و علوم پایه به مطالعه آزاد در موضوعاتی چون فلسفه اسلامی، فلسفه علم، فلسفه سیاسی، اخلاق و عرفان اسلامی و نیز تفسیر قرآن پرداخته‌اند. این کتاب نگاهی است به تفسیر کبیر المیزان فی تفسیر القرآن در بیان سوره مبارکه احزاب و نیز تلاشی است برای آوردن قرآن به صحنه‌های زندگی فکری روزگار کنونی. این کتاب را نباید تفسیر قرآن دانست؛ چرا که مؤلف، خود را هرگز در مقامی نمی‌بیند که بتواند به عنوان یک مفسر قرآن سخن بگوید، ولی کوشیده است با تکیه بر معتبرترین تفاسیر قرآن، نگرش دینی را در متن مسائل فکری جامعه ما وارد کند. این تلاش در حقیقت، تمرینی است برای اندیشیدن درباره مسائل فلسفی و سیاسی روزگار اما بر پایه آموزه‌های عمیق فلسفی و تعلیم اصیل قرآنی. پیش درآمد این کتاب، به تفصیل در خصوص انگیزه‌ها و دغدغه‌های نویسنده است. در این یادداشت، به ضرورت به چند نکته حاشیه‌ای اشاره می‌شود.

۱. ساختار این کتاب همانند تفسیر شریف المیزان تنظیم شده است، یعنی آیات سوره احزاب به بخش‌هایی تقسیم و درباره هر بخش جداگانه مطالبی ارائه شده و در عین حال بنا به ضرورت، به بحث‌های گوناگون تاریخی، فلسفی، سیاسی و ... نیز پرداخته شده است.

۲. به پیروی از سنت کتاب شریف المیزان، تلاش شده است حتی المقدور از بردن نام کسانی که آرا و اندیشه‌هایشان مورد انتقاد قرار گرفته برهیز شود. بنابراین در حالی که بخش‌های مهمی از کتاب به نقل و نقد اندیشه‌های این دوران اختصاص یافته، کوشش به عمل آمده تا تمرکز اصلی بحث بر محتوای مطالب باشد نه گویندگان آنها.

۳. به رغم تکیه بر آموزه‌های اصیل قرآنی، در این کتاب همواره تلاش شده تا تحلیل و نقد آرای فلسفی و سیاسی بر مبنای اندیشه خالص و اصول مسلم فلسفی و منطقی صورت پذیرد و نویسنده در اغلب موارد کوشیده است تا بطلان اندیشه‌های غیر دینی را با محک عقل خالص فلسفی به اثبات رساند و این نیز، آموزه‌ای است که باید آن را پیروی از سنت حسنه کتاب المیزان به شمار آورد.

۴. بودند کسانی که وارد شدن به حاشیه‌های سیاسی و فلسفی روزگار تب‌دار ما را در متن یک کتاب تفسیری امری خطیر دانسته و توصیه دلسوزانه - و البته محافظه کارانه - آنها این بود که از آمیختن دامان گفت و گوی قرآنی به مناقشات سیاسی و فکری این روزگار بپرهیزیم و هستند کسانی که ممکن است ما را به استفاده ابزاری از قرآن برای دفاع از پاره‌ای مسائل منتهم کنند. اما سوال نویسنده از همه کسانی که مایلند قرائتی از دین را به جامعه عرضه کنند که حتی المقدور در قبال غالب اندیشه‌های متضاد این روزگار بی طرف بمانند این است که «چگونه باید قرآن را در صحنه‌های زندگی فکری این روزگار دخالت داد؟» یک توصیه کوچک هم برای خوانندگان این کتاب دارم. پیشنهاد می‌کنم قبل از مطالعه هر فصل از کتاب، درباره آیتی که در ابتدای فصل آمده و معانی این آیات، چند لحظه‌ای تأمل و اندیشه کنید. این کار اگر تأثیر چندانی بر فهم کتاب نداشته باشد. که دارد. لذت عمیقی را به خاطر اندیشیدن در معانی قرآن برای شما فراهم خواهد کرد که شاید کمتر برایتان حاصل شده باشد!

نقد

محمد طباطبایی

تازه‌ترین تفسیر سوره احزاب در نمایشگاه کتاب

ایستاده در باد، اندیشه‌های دوران در میزان

«ایستاده در باد»، کتابی است به قلم سید محمد روحانی که در واقع بازنویسی درس گفتارهایی است که در حلقه مطالعات اندیشه و فلسفه اسلامی بین سال‌های ۱۳۷۷ تا ۱۳۷۸ در جمع برخی فارغ التحصیلان مراکز استعداد های درخشان ارائه شده است. چاپ نخست این کتاب در سال ۱۳۸۳ از سوی انتشارات همشهری منتشر شده ولی چاپ کنونی آن به همت نشر توسعه کتاب ایران (تکا) در سال ۱۳۸۷ انتشار یافته و در نمایشگاه کتاب تهران در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌گیرد. این کتاب نگاهی است به تفسیر کبیر المیزان فی تفسیر القرآن نوشته مرحوم علامه طباطبایی در بیان سوره مبارکه احزاب به منظور آوردن قرآن به صحنه‌های زندگی فکری روزگار کنونی. همان‌طور که نویسنده کتاب اشاره می‌کند: «درس‌های سوره احزاب در روزگاری ادا شد که جریانی سوار بر امواج پر تلاطم تحولات سیاسی، عمدتاً از طریق مطبوعات، ایمان دینی مردم را نشانه گرفته بود. احساس من در آن دوران شبیه کسی بود که زیر آواری از مغالطات ریز و درشت در حال جان‌کندن بود. این بود که کوشیدم پیش از آن‌که نفس اندیشه‌هایم برای همیشه فرو بسته شود دست و پایم بزنم.»

نویسنده کتاب اشاره می‌کند که کتاب وی تفسیر قرآن نیست، زیرا وی ادعای مفسر قرآن بودن را ندارد بلکه تلاشی است برای وارد کردن نگرش دینی در متن مسائل فکری جامعه. در نگاه وی این کتاب تمرینی است برای اندیشیدن درباره مسائل فلسفی و سیاسی روزگار بر پایه آموزه‌های عمیق فلسفی و تعلیم اصیل قرآنی. چنان‌که در این توضیحات و همچنین در کل کتاب آشکار است نویسنده به تطابق کامل میان عقل و شرع باور داشته و سعی دارد با نشان دادن بنیان‌های عقلی اعتقادات دینی، راهکارهای عملی برای مغالطات و مشکلاتی ارائه کند که در جامعه هر از گاهی بر اساس مجموعه‌ای از سطحی‌نگری‌ها پدید می‌آید. آشکارا پیداست که چنین رویکردی به قرآن ادامه رویکردی است که علامه طباطبایی در کتاب المیزان پی می‌گیرد. نویسنده کتاب اشاره می‌کند که کتاب وی بنا بر سنت کتاب المیزان، از بردن نام افرادی که اندیشه‌هایشان در کتاب مورد بحث قرار گرفته، خودداری می‌کند تا تمرکز بر محتوای مطالب باشد نه بر گویندگان مطالب. اما اعمال این روش در طول کتاب باعث شده تا امکان دستیابی مستقیم به نظرات این افراد از میان برود و در نتیجه تمام این اندیشه‌ها صرفاً به واسطه نویسنده و بدون ارجاع به اصل آن اندیشه‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. ساختار کتاب بر اساس آیات سوره مبارکه احزاب تنظیم شده و بنا بر احتیاج علاوه بر مباحث مفهومی و اعتقادی پیرامون مطالب ذکر شده در آیات، به مسائل تاریخی، سیاسی و فلسفی در قالب روایات ذکر شده در این موارد پرداخته می‌شود.

بدین ترتیب هدف نویسنده کتاب استفاده از باورهای مطرح شده در آیات سوره احزاب و رسیدن به مبانی فلسفی و عقلانی آنهاست تا در نهایت بتواند با رسیدن به فهمی مشترک و عقلانی از این باورها مبانی عملی بیابد؛ مبانی عملی که بر اساس آن بتوان اختلافات و مسائل مطرح شده در جامعه، به ویژه مسائل مطرح شده در سال‌های تا ربه نحوی مورد قضاوت و داوری قرار داد. آنچنان‌که پیداست نویسنده در نظر دارد تا با این روش همان‌طور که پیش‌تر گفته شد قرآن را به صحنه‌های زندگی فکری کنونی وارد کند.

وی بر این باور است که روزگار کنونی ما روزگار مظلومیت اندیشه است؛ روزگاری که در آن به جای پرداختن به اندیشه‌ها و محتوای گفته‌ها به خط‌بازی‌های سیاسی و افراد گوینده پرداخته می‌شود؛ دورانی که در آن با اصل دین مخالفت می‌شود؛ صرفاً به دلیل

اشتباهاتی که از برخی مدعیان دین سر می‌زند نه به خاطر این که دلایلی یافته‌اند که دین را باطل می‌کند. بر این اساس وی به این نتیجه می‌رسد که در روزگار ما مظلوم‌تر از اندیشه، دین است؛ زیرا به نظر وی دین در ماهیت خود امری فراتر از مناسک و احساسات درونی و بلکه امری است که همواره در کنار اندیشه قرار دارد.

دلیل انتخاب سوره احزاب

نویسنده با توجه به بحث سوره‌های مکی و مدنی به تمایزی اشاره می‌کند که بر اساس آن نشان می‌دهد سوره‌های مدنی، سوره‌هایی فلسفی‌تر و جامعه‌شناسانه‌ترند و در مقابل، سوره‌های مکی درون‌گرایانه‌ترند. سوره‌های مدنی حاوی آموزه‌های بنیادین تحقق اجتماع مسلمانان هستند و اشاره به مدینه یعنی اجتماع اسلامی دارند. بنابراین سوره‌های مدنی برای هدفی که وی در نظر دارد بسیار مناسب‌تر از سوره‌های مکی خواهند بود. اما دلیل انتخاب سوره احزاب از میان دیگر سوره‌های مدنی برای بحث نیز آن‌طور که وی می‌گوید این است که موضوع محوری سوره احزاب، تبیین و تشریح حقیقت نفاق در زندگی مومنان و بحث درباره موانع تحقق عمیق دینداری در زندگی انسان‌هاست.

سوره احزاب به تحلیل ماهیت و چگونگی شکل‌گیری تئوری‌ها و اندیشه‌هایی در درون جامعه دینی می‌پردازد که خاستگاه درونی آن در وجود انسان‌ها، سطحی‌نگری و ساده‌انگاری در مبانی فکری و فلسفه حیات است.

بینه به عنوان جوهر دین

در این بحث نویسنده با پی‌ریزی مبنایی فلسفی و عرفانی، از هستی انسان که در فلسفه صدرالمتهالین مطرح است، نشان می‌دهد از آن‌جا که حقیقت انسان، فقر وجودی نسبت به ذات خداوند و فنای در آن است و از راه عقل عادی و علم حصولی رسیدن به چنین هدفی برای وی ممکن نیست، انسان ذاتاً محتاج به وجود انبیا به عنوان بینه‌هایی است که او را به این کمال برسانند. گویی وظیفه انبیا چنین است که باید انسان را به این امر توانا سازند که یک مجموعه از کارها را صرفاً

ایستاده در باد، تمرینی است برای اندیشیدن درباره مسائل فلسفی و سیاسی روزگار، بر پایه آموزه‌های عمیق فلسفی و تعلیم اصیل قرآنی

به این دلیل انجام دهد که رضای خدا در آن است و نه به هیچ دلیل دیگر. عمل به فرمان خدا بدون در نظر گرفتن سود شخصی یا تمنای بهشت و ترس از جهنم، امری است که تنها با وجود پیامبران می‌توان بر آن آگاه شد و صرفاً در این نوع از عمل است که انسان در برابر خواسته خدا تسلیم می‌شود و به فنای ذاتی خود تحقق می‌بخشد و خواست خود را در برابر خواست خداوند نادیده می‌گیرد. وجود انبیا بینه‌الهی است؛ یعنی برهانی روشن برای رسیدن انسان به سعادت ابدی و این امر در گفته‌ها و کردار انبیا که همان دین الهی است، تجلی می‌یابد: «به طور خلاصه می‌توان گفت دین آمده است تا انسان‌ها بتوانند در لحظه لحظه زندگی، چنان عمل کنند که همواره بندگی و تسلیم آنها در برابر خداوند متجلی شود.» «دین انسان را از پیروی هوای نفس باز می‌دارد و پیروی نکردن از هوای نفس یعنی جزء جزء اعمال انسان در زندگی دارای بینه است.»

سعادت انسان در گرو این است که زندگی او دارای بینه باشد؛ یعنی خالی از هوای نفس باشد و برای تک تک اعمالی که انجام می‌دهد دلیل داشته باشد.

جایگاه دین در زندگی انسان

با توجه به مطالبی که گفته شد نویسنده به بررسی جایگاه دین در جامعه و اصولاً برداشت ما از دین می‌پردازد یعنی بحث بر سر حدود و ثغور دین در زندگی انسان. به نظر وی پاسخ به این پرسش در سوره احزاب داده شده و با توجه به مبانی ذکر شده معلوم می‌شود که دین را بر اساس این سوره باید واقعیت‌پویایی دانست که دائماً در طول و عرض زندگی انسان گسترش پیدا می‌کند و کل زندگی انسان را در برمی‌گیرد و در واقع با زندگی ما یکی است و نفاق و دوری از سعادت زمانی رخ می‌دهد که ما دین را تنها بخشی از زندگی بدانیم زیرا اگر دین بخشی از زندگی ما باشد، دیگر برای تمامی اعمال خود بینه نخواهیم داشت و در نتیجه به فنا در ذات الهی که همان سعادت ماست نخواهیم رسید.

بدین ترتیب از نظر وی «دین ذاتی زندگی و تمام زندگی و اصلاً خود زندگی است» و تا برداشت مومنان از دین این چنین نباشد، دین جایگاه حقیقی خود را در زندگی انسان‌ها پیدا نمی‌کند.

خلاصه این که «اگر دین تمام شئون زندگی انسان را بر نگیرد، روابط اجتماعی انسان را جهت‌نهد، دوستی‌ها و دشمنی‌های انسان را تعیین نکند، شیوه زندگی اقتصادی آدم‌ها را سامان نبخشد، موضع‌گیری‌های سیاسی افراد را شکل ندهد و اهداف و مقاصد زندگی را رقم نزند، ممکن است در برخی موارد باعث برخی آرامش‌ها و لذت‌ها برای انسان شود، ولی با معنای حقیقی آن، فاصله دارد.»

نگاهی به مجموعه غزل «زخمه» سروده مریم جعفری آذرمانی

نگاه مدرن و قالب سنتی؛ متناقض یا متجانس؟

مریم جعفری آذرمانی سال گذشته با مجموعه شعر «بیانو» برنده بخش شعر سنتی جایزه پروین شد. این مطلب نگاهی دارد به مجموعه غزل «زخمه» او؛ که سال گذشته منتشر شد و امسال از سوی نشر مجنون در بیست و دومین نمایشگاه کتاب تهران عرضه شده است. در این مطلب به شکل مختصر، با دقیق شدن در صنایع بدیعی به کار رفته در این غزل ها، کیفیت جفت شدن این صنایع کلاسیک بررسی شده است - ولی پیش از آن، چند نکته کوتاه درباره آفت های نقد شعر امروزان.

به گمان من، دو نمونه از مهم ترین آفت های نقد شعر امروز، «کلی گویی» و «استناد به غیر» یا به زبان ساده، «بیماری اسم خارجی» است. کلی گویی ناشی از دریافتن متن، و دریافتن متن نتیجه قهری دقیق نشدن در متن است. «استناد به غیر» هم ناشی از اعتماد نداشتن به نفس است. بیماری «اسم خارجی» ادبیات ما را آزار می دهد. دقیق شدن در متن، لازمه خواندن یک شعر هست درست به همان اندازه که لازمه خواندن یک متن ترجمه در نظریه ادبی است. دقیق شدن در این ها، به فهم آن ها می انجامد و وقتی کسی چیزی را، مفهومی را، فهمید، آن را از آن خود خواهد کرد و دیگر نیازی به رونویسی و ارجاع مداوم دادن به این خط از این کتاب و آن کتاب نخواهد بود - مگر آن جا که اصول اخلاقی مقاله نویسی ضرورت چنین استناداتی را گوشزد کند. بهتر است درباره دو خط از یک کتاب پانصد صفحه ای بگویم، ولی حرف خودمان را بگویم؛ تا این که کل شاعری یک فرد را به نقد بکشیم و بی دلیل و مداوم از این و آن نقل قول کنیم. بهتر است دقیق و واضح و روشن، ولو مختصر، ولی مبتنی بر متن پیش رو حرف زد.

پس چند نکته درباره مجموعه شعر کلاسیکی از مریم جعفری آذرمانی: این شعرها تنها به لحاظ قالب کلاسیک اند و عموماً «نگاه» کلاسیکی در آن ها نمی بینم. نگاه آذرمانی به زندگی نگاهی مدرن است؛ ولی او همواره قالبی کلاسیک را انتخاب می کند. «زخمه» مجموعه ای از ۵۹ «غزل نو» است. باید دید چرا آذرمانی صفت «نو» را به «غزل» بار کرده؟ به لحاظ قالب، هیچ یک از شعرهای این مجموعه تخطی از اصول کلاسیک ندارند. «نو»، به اعتبار نگاهی است که در این شعرها جاری شده. بنابراین با توجه به آن چه در اول مطلب ذکر شد، تلاش می کنم چند نکته درباره نگاه آذرمانی بگویم؛ و چند نکته درباره تکنیک های کلاسیک شعرش که به تبلور این نگاه مدرن یاری می رسانند. ولی از آن جا که خود این مسئله، مسئله مهمی است که تکنیک های شعر کلاسیک چطور ممکن است به تبلور نگاهی مدرن کمک کنند، بحث را محدود می کنم به ارایه مثال هایی در این ارتباط - تا کلی گویی نکرده باشم و هر چند مختصر، ولی واضح تر و روشن تر، حرفی زده باشم. به باور من، شعر مریم جعفری آذرمانی، از صنایع لفظی و معنوی علم بدیع کلاسیک شعر فارسی به خوبی استفاده کرده است تا نگاهی امروزی را در شعر متبلور کند.

لف و نشر

نمونه هایی از استفاده از این صنعت بدیعی در شعر آذرمانی هست. مثلاً در آغاز نخستین مسمط در مجموعه «هفت»، آمده: «اشک و آه است آب و دانه ی من» که در آن، «اشک و آه» جای لاف را گرفته و «آب و دانه» جای نشر را - و با هم نمونه ای از لاف و نشر مرتب ساخته اند. در این مصراع نگاه مدرنی نیست؛ ولی بدعتی در برقراری توازی بین «آه» و «دانه» هست.

مراعات نظیر

یکی از بیت های مجموعه «زخمه» این بیت است: «پوست پوشاننده ست اعصاب مرا/ با تم در پیرهن افتاده است». از این بیت چه می گیریم؟ آیا تنهایی و تک و یکه افتادن یک آدم در گوشه ای از دنیا که با حجم پیراهنش مشخص می شود، از این بیت نمایان نیست؟ این ذهنی مدرن است با نمونه های مشابه بسیار در ادبیات و تئاتر و نقاشی و سینما و فلسفه قرن بیست اروپا و البته ارتباطی با عزلت نشینی و گوشه گیری آشنای سنت عرفانی ما شرقیان ندارد. چرا که قرار نیست به آجایی منتهی شود - چنان که آذرمانی در غزلی دیگر هم گفته است: «از روحمان چه می خواهند پیغمبران بی لبخند/ این خانه ها پر از سقند، پس راه آسمان بسته ست». اما صنعت بدیعی به کار رفته، مراعات نظیر است. مراعات نظیر نوعی موسیقی معنایی و مضمونی به کار می دهد - کلمه هایی از یک فضای معنایی انتخاب می شوند و پشت هم می آیند. در این بیت، «پوست»، «اعصاب» و «تن» هر سه از فضای معنایی جسم فرد انتخاب شده و از سوی دیگر، «تن» هم با «پیرهن» مراعات نظیر می سازد. نازکی پوستی که اعصاب را پوشانده، حساسیت فوق العاده و شاید خارج از تحمل فرد را به پیرامون خود بازنمایی می کند - که چه پوست نازکی روی آن همه اعصاب را پوشانده و در نتیجه، عصب ها چه آسان متاثر می شوند. این هم نگاهی مدرن است. جالب است که بیت پیشین، از زاویه ای دیگر، تنهایی مدرن شاعر را نشان می دهد: «در خطوط کاغذم زندانی ام/ میله ها از دست من افتاده است».

اغراق

بیت نخست از غزلی از مجموعه «زخمه» این گونه است: «پک می زند مردی که دیوارش سیاه است/ هفت آسمان از دود سیگارش سیاه است». این بیت مصداق خوبی برای صنعت اغراق است. (برخی از قدما این صنعت را به سه نوع اغراق و غلو و مبالغه تقسیم کرده اند. بحث ما در این جا نیازی به چنین دقت هایی ندارد). سیاه شدن هفت آسمان از دود سیگار یک مرد، هم دور از عقل است هم دور از عادت. (بنابراین اگر می خواستیم به آن ریزه کاری های قدما دقت کنیم، باید می گفتیم این بیت نمونه ای از صنعت بدیعی «غلو» است و نه «اغراق»). آذرمانی این صنعت را برای ایجاد یک فضای عاطفی مدرن استفاده کرده. تاختن به آسمان، از ویژگی های اندیشه مدرن است. در مقابل، در اندیشه مدرن، زمین در اولویت قرار می گیرد، به عنوان ارزش برتر. البته آذرمانی یک

یادداشت

مریم جعفری آذرمانی

شاعر و برنده جایزه پروین اعتصامی

چگونه می شود غزل را نو کرد

گرچه ممکن است پیش از طرح پرسش، عده ای پاسخ را پیدا کرده باشند یا بدون آن که به این پرسش و پاسخ بیندیشند کاری از پیش برده باشند، اما طرح پرسش و تغییر در مولفه های پرسش، برای عده ای بسیار بیشتر، دارای اهمیت است - زیرا دست کم باعث حرکت خواهد شد. حتماً اگر هیچ پاسخ درستی به آن داده نشود، مانع از سردرگمی است. یکی از پرسش های این است: چگونه می شود غزل را نو کرد؟ غزل امروز به رابطه های معنایی و زبانی غزل دیروز چیزی افزوده است؟ اگر نو را مقابل سنتی (و نه کلاسیک) تصور کنیم، می توان این پرسش را کامل تر کرد: چگونه می شود غزل امروز را کلاسیک کرد (که تا زمان های طولانی قابلیت پایداری در برابر تهدید حذف شدن از سوی تاریخ شعر را داشته باشد)؟

امادر عمل چه اتفاقی افتاده است؟ با حجم عظیمی از غزل های ساختگی در برابر غزل های خوب سروده شده یا خوب ساخته شده (و نه ساختگی) رو برویم. این غزل های ساختگی گروه به گروه شبیه هم هستند و به همین دلیل حتا با وجود اینکه زبانی نو دارند، پس از مدتی دیگر حس زیبایی شناسی مخاطب را بر نمی انگیزند. همه این غزل ها مخاطب های خود را دارند؛ اما وقتی به تولید انبوه می رسند قابلیت خواننده شدن را از دست می دهند. این گروه گروه نوشتن، نتیجه اش این است: انگار که شاعرانشان یک نفرند. مثلاً چند روز پیش پنج کتاب غزل خواندم که هیچ فرقی با هم نداشتند؛ یعنی شاعرانشان فقط با اسم روی جلد از هم تفکیک شده بودند. این امر از این جهت «آسیب» است که قطعاً می توان دستورالعملی برای نوشتن این غزل هاتودین کرد. البته اگر این ایراد را وارد کنیم که به هر حال خیال شاعرانه در حد کم آن هم در شاعران مختلف متفاوت است و غزل ها را متفاوت می کند، حکم داده شده قطعیت بیش تری پیدا می کند. زیرا خیال، یکی از مهم ترین عنصرهای شعر است و از آن جا که حتا دوقلوهای همزاد هم صورت های خیال متفاوتی دارند، پس غیر شاعران هم می توانند کمی خیال را بدستورالعمل های عروضی و فنی و گروهی ترکیب کنند. پس شخص شاعر غزل سرا با اندیشه و روح و زیست منحصر به فردش کجاست؟

به پرسش دیگر که بسیار هم شنیده شده: «چرا هنوز غزل سروده می شود؟» پاسخ های کاملاً منطقی می توان داد. یکی از پاسخ ها این است که هنر ذاتاً گرایش به کمال دارد و هیچ گاه هنر کامل ارایه نمی شود. اگر حتا فرض کنیم که به اجماعی کامل در نظرات مخاطبان رسیده ایم که مثلاً یک غزل مشخص بهترین غزل تاریخ شعر ایران است، آیا واقعا می توان بر آن غزل هیچ ایرادی وارد نداشت؟ همیشه با سلیقه ها و حتماً معیارهای مختلف رو برو هستیم. از مخاطبی می شنویم که مثلاً کاش فلان بیت فلان غزل سعدی را حذف کنیم و بعد، غزل را بخوانیم. پس همیشه گوشه ای انباشته یا بر عکس، خالی، وجود دارد. همین میل به کمال هنری باعث تداوم یک شکل هنری می شود و غزل در این میان هم به دلیل شکل و هم به دلیل اقبال مخاطب در طول زمان، یکی از مهم ترین هنرهاست که ظرفیت هر چه بهتر شدن را دارد. دلیل دیگر شاید این باشد که بعضی دردها را نمی شود نوشت یا حتا بعضی شادی ها را. اصلاً حالت ها و کنش ها و واکنش هایی در انسان هست که به سختی به شعر در می آیند و همه آن ها هنوز شعر نشده اند. ماتنهای سوسی می کنیم نوشته ها را بنویسیم یا نوشته ها را واضح تر کنیم. پاسخ دیگر این است که شعر گاهی اوقات چاره ساز و گاهی فقط تسکین دهنده است و مفهوم ها و حتا کارکردهای خود را عوض می کند - و دلیل هایی دیگر.

قدم از این هم جلوتر می رود: او در شعرهایش اصولاً زمین و آسمان، هر دو را، تخطئه می کند.

تضمین

به لحاظ بدیعی، تضمین یا مُصرَح (به ضم اول و فتح دوم و فتح و تشدید سوم) است یا مبهم. تضمین مصرَح وقتی است که شاعر بیت یا مصراع از شاعر دیگری را با ذکر نام آن شاعر در خلال شعرش می آورد و تضمین مبهم، زمانی که آن بخش ذکر شده آن قدر مشهور باشد که نیازی به آوردن نام شاعر آن احساس نشود. نمونه ای از تضمین مبهم در این بیت «زخمه» هست: «خلوت گزیده را به تماشا چه حاجت است»/ «زنجیرهای پنجره را وانکرده اند». مصراع اول این بیت که آذرمانی آن را داخل گیومه گذاشته و از بافت کلی شعر جدا کرده، مصراع است از حافظ که مصراع نخست مطلعی از یکی از غزل های او است: «خلوت گزیده را به تماشا چه حاجت است/ چون کوی دوست هست به صحرا کارکرد این مصراع، تغییری بسیار مهم داده؛ به جای آن که خلوت گزینی را رویکردی مثبت و معطوف به ساکن کوی دوست بودن و در جوار محبوب بودن بگیرد، آن را مستقیم ربط داده به تنهایی مدرنی برآمده از باز نبودن پنجره ها و در زنجیر بودن آن ها. آذرمانی می گوید در اوضاع فعلی حیات انسانی، نیازی به تلاش برای تماشا نیست؛ نه به آن دلیل که در جوار محبوبیم - بل که از آن جا که پنجره ها به زور بسته اند.

حسن تعلیل

نمونه بسیار خوبی از جفت شدن تکنیک های کلاسیک شعر و نگاه مدرن شاعر در این سه مصراع از مسمط نخست مجموعه «هفت» هست: «خورده ام شعر و استخوان شده ام/ دنده بر دنده نردبان شده ام»/ بروید از مقام من بالا». صنعت بدیعی به کار رفته در این سه مصراع، حسن تعلیل است. در حسن تعلیل لازم است که علتی که آمده، حقیقت نداشته باشد؛ ولی در آن نکته ای و ظرافتی باشد. (دکتر کزازی به جای اصطلاح حسن تعلیل از «بهانگی نیکو» استفاده می کنند که جایگزین مناسبی به نظر می رسد). چرا نگاه شاعر در این سه مصراع مدرن است؟ یک دلیل این که این شاعر مدرن است که در نتیجه شعر گفتن پوست و استخوان می شود. بعضی از شاعران گذشته آن طور که از تذکره ها برمی آید وضعیتشان چندان بد نبوده و گاه بسیار هم خوب بوده در نتیجه مدح امرا و سلاطین. شعر امروز بی قیمت شده. همه این حرف ها در این سه مصراع هست. ثانیاً، شاعر به عنوان موجودی زمینی و شعر به مثابه پدیده بی زمینی در این سه مصراع جایگزین چیزهای دیگری شده که در گذشته در مقام «بالا برنده» به آن ها توجه می شد. نمونه دیگر در این بیت از ترجیع بند آغاز مجموعه «زخمه» به چشم می آید: «گند بالا زده ست در شرم/ چه کنم واژه ی تمیزی نیست». شاعر دلیلی برای گندیده بودن شعرش می آورد: این که دیگر واژه تمیزی وجود ندارد. واژه ها دست مالی شده اند و از بکری و بداعت روز اول خالی اند. این نگاهی مدرن به ساخت زبان است که در گذشته سابقه ندارد؛ اگر چه در سال های اخیر نمونه آن را در کتاب های ترجمه حوزه زبان شناسی و نقد و نظریه ادبی، بسیار دیده ایم.

یک جمع بندی کوتاه

شاید شعر مریم جعفری آذرمانی در این مجموعه، در مجموعه «هفت» و در «بیانو» (که سال گذشته برنده شعر سنتی جایزه پروین شد) نمونه خوبی از این امر باشد که می توان نگاه مدرن را با تسلط بر تکنیک های شعر کلاسیک فارسی، در همان قالب های کلاسیک هم متبلور کرد.

سایر محمدی

«پانصد سال حیات فرهنگی غرب» عنوان کتابی به قلم ژاک برزون است که مولف در آن به مسائلی همچون هنر، اندیشه، آداب، اخلاقیات، دین، فلسفه، ادبیات و زمینه‌های اجتماعی آنها پرداخته است و به صورت دایرةالمعارف گونه و بی طرفانه تالیف شده و در آن دکارت، سوئیفت، مولیر، گوته، دیدرو، برلیوز، شکسپیر، برنارد شاو، مونتسارت و ... نقش آنها در حیات فرهنگی غرب، مورد بررسی قرار گرفته است. این کتاب با ترجمه ابوتراب سهراب اخیراً از سوی مؤسسه انتشارات نگاه منتشر شده است. ابوتراب سهراب، متولد سال ۱۳۱۷ تهران است. وی مدرک کارشناسی ادبیات فارسی را از دانشگاه تهران و کارشناس ارشد جامعه‌شناسی را از آمریکا دریافت کرده و طی سال‌ها فعالیت در حوزه ادبیات و فرهنگ آثار فراوانی به جامعه عرضه کرده است. از جمله آثار وی می‌توان به «مقالات توماس مان» و «کارل لیل» نوشته تولستوی، «کسوف خداوند» و «من و تو» از بوبر اشاره کرد. ابوتراب سهراب علاوه بر ترجمه ادبیات، در حوزه فلسفه و اندیشه اجتماعی نیز آثاری را به فارسی برگردانده است.

«پانصد سال حیات فرهنگی غرب» در گفت و گو با ابوتراب سهراب

پله‌های سقوط

چهار انقلاب، یا چهار زمین لرزه بزرگ به شمار می‌روند. انقلاب دینی سده شانزدهم، انقلاب سلطنتی سده هفدهم، انقلاب آزادی خواهانه و فردگرایانه فرانسه که سده هجده و سده نوزده را پی افکند و انقلاب سده بیستم روسیه بارنگ اجتماعی و اشتراکی. نویسنده در این کتاب طی چهار فصل این چهار انقلاب بزرگ را بررسی می‌کند و نتایج فرهنگی آن را به بحث می‌گذارد. چهره‌های تاثیرگذار در حوزه فرهنگ، فلسفه، دین و ادبیات و هنر را معرفی می‌کند و اهداف و گرایش‌های این چهار انقلاب که شامل آزادی خواهی، قانون خواهی، فردگرایی و مالکیت اشتراکی می‌توانست باشد، بر ذهنیت و رفتار امروز انسان‌ها نیز تاثیرش را به جای گذاشت. بخش آخر کتاب دهه کوبیسم است. از پیکاسو و مارسل دوشان به بعد مردم معتقدند که هنر غرب رو به انحطاط نهاده است. هنری که پیش از این دوران فراز را طی کرده در آستانه نشیب است و در واقع به سرازیری افتاده است. مثلاً مارسل دوشان مجسمه‌ای دارد به نام «زنی که از پلکان پایین می‌آید». این مجسمه رادر آن زمان در پاریس نتوانستند در معرض تماشای عموم بگذارند و ناگزیر آن را به آمریکا منتقل کردند.

در این جا بد نیست به پاسخ آن سوالی بپردازید که مسأله «انحطاط غرب» را مورد پرسش قرار داده بودیم.

مقصود از فرهنگ رو به انحطاط در این کتاب، واقع شدن در مسیر قهقراپی است. نمی‌خواهیم بگوییم که نیرو یا استعداد یا حساسیت اخلاقی کسانی که در چنین دوره‌ای زندگی می‌کردند، از کف رفته بود. برعکس این دوره، دوره تکاپو و توأم بایی قرار می‌گیرد. برعکس این دوره، دوره تکاپو و توأم بایی قرار می‌گیرد. خاص است زیرا هیچ مثنی مشخصی از پیشرفت در آن دیده نمی‌شود. جنبه منفی این دوران از میان رفتن امکان هاست. به نظر می‌آید که هنر و زندگی از نیرو تهی شده‌اند و مراحل تحول سپری شده است. تکرار و سرخوردگی نتیجه خستگی و ملال نیروهای عظیم تاریخ هستند. این که تاریخ نگار چگونه به این انحطاط پی می‌برد از نکات جالب کتاب است. نشانه انحطاط بیماری اجتماعی و جست و جو برای اعتقاد نوین، آن هم در همه جهت هاست.

ژاک برزون آدم بسیار محافظه کاری است، اگر محافظه کار نبود که ۱۰۵ سال عمر نمی‌کرد. چهار انقلابی که او تحت عنوان انقلاب دینی، انقلاب سلطنتی، انقلاب آزادی خواهانه و انقلاب روسیه با

به نظر می‌آید عنوان کتاب «پانصد سال حیات فرهنگی غرب» برای محتوای آن رسا نیست؛ یعنی محتوای کتاب را نمی‌رساند. چرا چنین عنوانی را برای کتاب انتخاب کردید؟

عنوان اصلی کتاب «از طلوع تا افول» بود. نویسنده اعتقاد دارد که تمدن غرب به مرحله انحطاط رسیده است، اما ناشر این کتاب عنوان «پانصد سال حیات فرهنگی غرب» را انتخاب کرد.

نویسنده کتاب در مقدمه اشاره می‌کند که این کار به من فرصت داد تا به شرحی دست اول از برخی جنبه‌های انحطاط کنونی برای آیندگان بپردازم. نویسنده آیا به حیات فرهنگی و زایش فرهنگ و ادبیات و فلسفه و دین و هنر می‌پردازد یا به انحطاط فرهنگ غرب در این پانصد سال اشاره می‌کند؟

نویسنده در این کتاب فراز و فرود فرهنگ غرب را طی پانصد سال در نظر می‌گیرد، ولی کار با «لوتر» شروع می‌شود. به عنوان اصلاحات مذهبی، مقطع پایانی تحقیقاتش هم سال ۲۰۰۰ است. بنابراین «ژاک برزون» در تالیف این اثر نموداری را طی می‌کند که از سال ۱۵۰۰ شروع و به سال ۲۰۰۰ ختم می‌شود. وی این بازه زمانی را به چهار قطع تقسیم کرده است. مبحث مرتبط به دوره نخست (۱۶۰۰ - ۱۵۰۰) به این موضوع اختصاص دارد که مردم به چه چیزی اعتقاد داشتند. در مبحث مرتبط با دوره دوم (۱۷۸۹ - ۱۶۶۱) موقعیت فرد و شکل دولت مورد بحث است. در دوره سوم زمانی کتاب (۱۷۹۰-۱۷۹۰) هم چگونگی وسایل به دست آوردن تساوای اجتماعی و اقتصادی بررسی می‌شود. دوره چهارم نیز از سال ۱۹۲۰ تا سال ۲۰۰۰ را دربرمی‌گیرد.

البته ژاک برزون کتاب دیگری هم به اسم «مارکس و واگر و داروین» دارد.

با این همه رویکرد کلی نویسنده در این کتاب، رویکردی نه چندان انتقادی به فرهنگ پانصد ساله است. این طور نیست؟

گزارش نویسنده از روند فرهنگ غرب در این پانصد سال همین است. نویسنده در این کتاب سعی دارد نوعی اطلاعات دایرةالمعارف به خواننده بدهد. نویسنده در این پانصد سال، چهار انقلاب بزرگ را روایت می‌کند که هدف‌ها و گرایش‌های آنها، هنوز بر ذهنیت و رفتار مردم حاکم است. این اهداف و گرایش‌ها چه می‌تواند باشد؟

عصر جدید، به صورت مشخص با یک انقلاب آغاز می‌شود. این انقلاب را اغلب، اصلاحات پروتستانی می‌نامند، اما سیر رویدادها که از سده شانزدهم آغاز می‌شود و بیش از یک سده بعد پایان می‌یابد، همه ویژگی‌های یک انقلاب را دارد. به نظر من، این ویژگی‌ها، انتقال قهر آمیز قدرت و ثروت به نام یک ایده است. انقلاب‌ها وجه جدیدی به فرهنگ می‌بخشند. میان دگرگونی‌های عظیم دهه نخست سده شانزدهم و در دوره معاصر، تنها سه دگرگونی با همان ویژگی قهر آمیز بودن واقع شده است. این واقعیت دارد که کتاب‌های تاریخی، نام انقلاب را بر چندین و چند رخداد از این گونه نهاده‌اند، اما در قیام‌های مورد اشاره آنچه اهمیت دارد شیوه وقوع آنهاست. این رخدادها، پس لرزه‌های محلی یکی از

حالی که هر یک از این شخصیت‌ها که در کتاب ژاک برزون به عنوان هنرمند، ادیب و فیلسوف معرفی شده‌اند، در حیات فرهنگی غرب تاثیرگذار بوده‌اند. رابله، مونتینی و پاسکال نقش غیرقابل انکاری در اعتلای فرهنگ داشتند؛ به همین دلیل سرفصل‌هایی از کتاب را به خود اختصاص داده‌اند.

مخاطبان این کتاب چه اقشاری می‌توانند باشند؟ کسانی که این کتاب را برای مطالعه انتخاب می‌کنند باید پیش زمینه‌ای داشته باشند. اطلاعات اولیه را درباره فرهنگ غرب کسب کرده باشند چون خواندن رابله، ترستینا، داوینچی، بتهوون، مونتسارت و ... اگر یک بار این اسامی به گوش آدم خورده باشد، طبیعتاً با دلگرمی بیشتری به این کتاب رجوع می‌کند. بنابراین باید گفت مقداری اطلاعات دایرةالمعارف گونه در این کتاب هست که اگر خواننده پیش زمینه‌ای هم داشته باشد، خیلی به او کمک می‌کند. نویسنده شناخت جامعی از هر یک از این چهره‌ها که نام می‌برد به دست می‌دهد که برای همه به ویژه دانشجویان و علاقه‌مندان به فرهنگ و هنر مغتنم است.

در بین آثاری که ترجمه و منتشر کرده‌اید، کدام یک از اقبال بیشتری برخوردار بود؟

مقالات توماس مان تا امروز سه بار تجدید چاپ شده است. چاپ اول را انتشارات فرانکلین منتشر کرده بود؛ چاپ دوم آن بعد از انقلاب از سوی انتشارات علمی فرهنگی به بازار آمد. چاپ سوم آن را هم چندی پیش نشر هرمس منتشر کرد. کتاب‌هایی مثل «کسوف خداوند» و «من و تو» بوبر که نشر فرزاد روز منتشر کرد هم به چاپ‌های دوم و سوم رسیدند یا کتاب‌هایی چون «نیچه علیه واگر» که چاپ اول آن را انتشارات آگاه منتشر کرده بود، اما از سوی ناشر دیگری تجدید چاپ شده است.

رنگ اشتراکی در سده بیستم بره‌های تاثیرگذاری در تاریخ فرهنگی غرب بودند.

چهارگانه کتاب بر چه اصلی استوار است؟ طرح این کتاب، طرحی نو است و برخلاف طرح تاریخ‌های به اصطلاح ممتاز، توجه ویژه به تنظیم بخش‌ها معطوف شده است. پیوند میان بخش‌ها در تاریخ فرهنگی، اهمیتی خاص دارد، زیرا فرهنگ به بافتی می‌ماند که از رشته‌های گوناگون فراهم آمده با رشته‌هایی که صرفاً وابسته به خود نیستند و در همان حال هیچ یک چون جنگ‌ها و نظام‌ها در تاریخ معینی به پایان نمی‌رسند.

رخدادهایی که اغلب مشخص‌کننده‌تازگی اندیشه یا تغییر جهت فرهنگی هستند. چیزی جز مراحل تاریخ فرهنگی نیستند و به مرزبندی هم نمی‌انجامند. نویسنده سیر روایت‌های خود را با رخدادهایی از این دست آشکار می‌کند اما تقسیم‌بندی‌هایش به آنها مقید نمی‌شود. پس از بازاندیشی‌های متعدد درباره گذشته و دست یافتن به طرح‌هایی بسیار روشن از آن بود که به فصل‌ها و بخش‌های کتاب رسید که هر یک نماد است.

در فهرست مطالب کتاب، گاهی حیات فرهنگی و چشم‌اندازهایی از مادرید سال ۱۵۴۰ و آرمانشهرها به دست داده می‌شود و در خلال آن سرفصل‌هایی به شخصیت‌ها اختصاص داده شده است. آیا هدف تحولات فکری فلسفی و ادبی است که این چهره‌ها ایجاد کردند. افرادی مثل رابله، دکارت، شکسپیر و ...

ما رابله را آنچنان که باید نمی‌شناسیم. اصلاً فرانسوی‌ها قبل از این که شکسپیر در کتاب «توفان» خودش، کلیل را به عنوان دلقک مطرح کند به عنوان آدم‌خوار مطرح کرد. فرانسوی‌ها پیش از انگلیسی‌ها و آلمانی‌ها در ادبیات و فلسفه حضور داشتند. به هر

مسئول مؤسسه بوستان کتاب قم:

برای الکترونیکی کردن کتاب‌ها برنامه داریم

تعداد ناشران حوزه‌های مذهبی، تاریخی نمایشگاه کتاب تهران کم نیست که هر یک با ارائه آثار جدید به ارائه مفاهیم نو می‌پردازند. موسسه بوستان کتاب به عنوان یکی از این ناشران، ۹۰۰ عنوان کتاب در بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران عرضه می‌کند که ۱۵۰ عنوان آن به تازگی چاپ شده‌اند. سیدمحمد کاظم شمس، مسئول موسسه بوستان کتاب درباره کتاب‌های عرضه شده، فعالیت‌ها و برنامه‌های جنبی این انتشارات در نمایشگاه به ارائه نکاتی پرداخته که در ادامه می‌خوانید.

انتشارات شما چه تعداد کتاب برای نخستین بار به بیست و دومین نمایشگاه کتاب تهران عرضه می‌کند؟

۱۵۰ عنوان کتاب در بیست و دومین نمایشگاه کتاب تهران برای اولین بار عرضه می‌شود که ۱۲۷ عنوان آن در سال ۸۷ و بقیه در سال ۸۸ منتشر شده‌اند. ۱۷ عنوان کتاب از آثار علامه طباطبایی است که پنج عنوان آنها سال گذشته و ۱۲ عنوان دیگر امسال عرضه می‌شوند. کیفیت کتاب‌های عرضه شده چه تغییری کرده است؟

طرح جلد کتاب، دستگاه‌های چاپ و امتیاز پذیرش کتاب‌ها را تغییر داده‌ایم که همه این موارد کیفیت آنها را ارتقا داده است.

برای الکترونیکی شدن کتاب‌ها چه تمهیداتی اندیشیده‌اید؟

کتاب‌ها را با رعایت حق مولف روی وب سایت عرضه خواهیم کرد تا مخاطبان در خارج کشور نیز بتوانند از محتوای آنها بهره‌مند شوند.

آیا کتاب‌های خارجی هم عرضه خواهید کرد؟

۲۰۰ عنوان کتاب در این غرفه به نمایش گذاشته می‌شوند که ۱۵ عنوان آنها چاپ اول هستند. در بازار جهانی هم آثار تخصصی و کتاب‌های عربی عرضه

می‌کنیم که در این محل کتابی فروخته نخواهد شد، بلکه فقط محل تعامل علمی-فرهنگی است. از برنامه‌های جانبی خود در نمایشگاه بگویید. در غرفه‌آرایی بسیار دقت کرده‌ایم و با توجه به کتاب‌های فراوان، مساحت بیشتری از نمایشگاه را اجاره کرده‌ایم که کارمندان بتوانند به راحتی پاسخگوی نیاز مخاطبانمان باشند. همچنین مردم علاوه بر ناشر با مولفان کتاب‌ها

نیز مرتبط می‌شوند تا اگر اثری برای چاپ دارند بتوانند با مراحل نشر آن آشنا شوند. هر روز هم یکی از نویسندگان کتاب‌ها در غرفه حضور خواهد داشت تا به پرسش‌های مخاطبان پاسخ گوید؛ اما یکی از بهترین برنامه‌های جانبی ما برپایی یک غرفه مجزا در حیاط نمایشگاه با کمک دفتر تبلیغات اسلامی قم است که در این محل به سوالات شرعی و اعتقادی بازدیدکنندگان پاسخ داده خواهد شد.

معاون امور تولید کانون پرورش عنوان کرد:

تلاش برای به‌روز شدن صنعت نشر

است و نشان دهنده تلاش ما برای همراه شدن با تحولات روز دنیا در عرصه نشر است.»

معاون امور تولید کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان با اشاره به ارائه ۱۵ عنوان کتاب بریل در نمایشگاه گفت: «همچنین برای نخستین بار، کتاب داستانی با خط بریل و به دو زبان فارسی و ترکی برای کودکان در نمایشگاه به فروش خواهد رسید.»

باقری با بیان اینکه کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان با ۹۵۰ عنوان کتاب شرکت خواهد داشت افزود: «از این میان، ۴۵۶ عنوان کتاب چاپ اول سه سال اخیر است.» وی ادامه داد: «کانون در سال ۸۸ با ۱۰۰ عنوان کتاب جدید و ۸۰ عنوان کتاب تجدید چاپ سال ۸۷ به نمایشگاه می‌آید.»

وی همچنین به دیگر کتاب‌های این مجموعه اشاره کرد و افزود: «مجموعه ۱۰ جلدی مرز پرگهر همراه مجموعه سه جلدی دانستنی‌های اسلامی برای نوجوانان نیز هم‌زمان با روزهای برپایی نمایشگاه منتشر می‌شود.» وی درباره کتاب «دانستنی‌های اسلامی برای نوجوانان» توضیح داد: «این کتاب دربردارنده تمام واژگان و مسائل اسلامی در کتاب‌های درسی است به گونه‌ای که به سوالات نوجوانان در حوزه‌های شرعی و دینی پاسخ می‌دهد و در قالب دایرةالمعارف سه جلدی در نمایشگاه عرضه می‌شود.»

معاون امور تولید کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان ارائه کتاب-فیلم را یکی دیگر از برنامه‌های کانون در نمایشگاه بیست و دوم معرفی کرد و در این باره توضیح داد: «در نمایشگاه، ۱۰ عنوان از کتاب‌های کانون که به صورت انیمیشن و یا فیلم تولید شده‌اند به همراه لوح فشرده آثار، برای تشویق کودکان و نوجوانان به کتابخوانی منتشر خواهد شد.»

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، امسال برای نخستین بار سه عنوان کتاب الکترونیکی (ebook) را در بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران عرضه می‌کند.

معاون امور تولید کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان با بیان این مطلب گفت: «یکی بود، یکی نبود» به قلم سوسن طاق‌دیس و «هی! با من دوست می‌شوی» از مژگان کلهر با تصویرسازی ندا عظیمی در کنار «میهمان‌های ناخوانده» از فریده فرجام، عناوین این سه کتاب‌اند.

مهدی باقری ادامه داد: «داستان کتاب با تصاویر پویانمایی همراه است و قابلیت قصه‌گویی و متن‌خوانی به دو زبان فارسی و انگلیسی در این کتاب گنجانده شده است.»

وی همچنین به امکان دسترسی به لغت‌نامه آموزشی در این مجموعه اشاره کرد و گفت: «بیش از ۸۰ کلمه از متن این مجموعه برای استفاده کودکان و نوجوانانی است که با لغات انگلیسی آشنا نیستند.»

باقری رنگ آمیزی تصاویر کتاب را یکی دیگر از قابلیت‌های آن معرفی کرد و اظهار داشت: «این مجموعه‌ها به گونه‌ای طراحی شده‌اند که کودکان می‌توانند تصویرهای کتاب را با رنگ‌های دلخواه خود در محیط نرم‌افزاری رنگ آمیزی و ذخیره‌سازی کنند.»

وی با بیان اینکه این کتاب‌ها روی لوح فشرده طراحی شده‌اند و در رایانه‌ها قابل دسترسی هستند، گفت: «کتاب‌های گویا برای گروه سنی (الف و ب) پیش‌بینی شده‌اند و با بهای دو هزار و ۵۰۰ تومان در نمایشگاه عرضه می‌شوند.» وی ادامه داد: «این اقدام نوعی نوآوری در حوزه کتاب‌های کودک و نوجوانگر رشد گام به گام فعالیت‌های کانون در سایه فناوری‌های نوین ارتباطی

شهرام رجب‌زاده از ویرایش می‌گوید

ویرایش مراحل مختلفی دارد

بررسی کیفیت کتاب‌های منتشر شده بدون ارزیابی ویرایش آن مفهومی ندارد. شهرام رجب‌زاده ویراستار و پژوهشگر ادبی در گفت‌وگو با کتاب هفته با اشاره به جایگاه ویرایش می‌گوید که کتاب‌های «پول» و «کشتی‌ها» از مجموعه کتاب‌های علمی «چرا و چگونه» و مجموعه شعر رولدال با نام «جانوران پلید» به قلم وی ویرایش شده‌اند.

رجب‌زاده در این باره می‌گوید: «بررسی کتاب‌ها در چند ماه اخیر نشان می‌دهد اصل توجه به حضور ویراستار در روند تولید کتاب افزایش یافته است و ناشران به ویراستار احساس نیاز بیشتری می‌کنند اما چون ناشران فقط به ساده‌ترین جنبه ویرایش توجه می‌کنند، حضور ویراستار در کار ناشران از رشد کیفی برخوردار نبوده است.» وی با اشاره به آنکه ویرایش بیشتر جنبه ظاهری دارد می‌افزاید: «بسیاری کتاب‌ها سطحی ویرایش شده‌اند یعنی فقط ساده‌ترین نوع ویراستاری از نوع نقطه، ویرگول، علامت‌های نقل قول و پاراگراف‌بندی در آنها مشاهده می‌شوند؛ در حالی که نقش مقایسه‌زبان با گروه سنی مخاطب و ویرایش‌های عمیق در آنها بسیار کم‌رنگ است به همین دلیل ما برای رشد ویرایش و رشد عمومی کتاب‌ها به لحاظ ارزش ادبی و علمی به تعمیق ویرایش نیاز داریم.» رجب‌زاده با اشاره به آنکه ویراستاران باید به ابعاد ساختاری و لایه‌های گوناگون زبان اثر توجه کنند می‌گوید: «رسیدن به این هدف نیازمند مطالعه بیشتر ویراستاران و حرفه‌ای شدن ویرایش و تخصصی شدن آن است، یعنی ویراستاران باید در حوزه‌های خاصی دانش خود را افزایش دهند تا بتوانند در شاخه‌ای مشخص و به‌طور جدی در شکل‌گیری کتاب موثر باشند.»

غریب پور:

جلد، پنجره کتاب است

نوع بسته‌بندی هر کالا با فروش آن ارتباط مستقیم دارد. کتاب هم کالایی است فرهنگی که برای عرضه نیاز به بسته‌بندی مناسب دارد به همین دلیل بسیاری از گرافیست‌ها معتقدند جلد کتاب در واقع بسته‌بندی آن به حساب می‌آید. کیانوش غریب‌پور، گرافیست و طراح، کتاب‌های بسیاری از جمله «کافه جوانی گم‌شده»، «جانورها»، «مرد است و اصلتش» «سه‌شنبه ترقی» و... را طراحی کرده که در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران عرضه می‌شوند.

طراحی جلد کتاب چه ضرورتی دارد؟

علاوه بر آنکه کتاب یک کالای فرهنگی است و باید به مردم عرضه شود، موجودی زنده است که نیاز به شناسانده شدن دارد. بیننده ابتدا جلد کتاب را می‌بیند سپس محتوای آن را بررسی می‌کند؛ البته کیفیت جلد کتاب فقط در طراحی آن خلاصه نمی‌شود بلکه مواد تشکیل‌دهنده و شیوه چاپ را نیز دربرمی‌گیرد.

یک طرح جلد شاخص چه ویژگی‌ای دارد؟

جلد کتاب ویژگی خاص خودش را دارد و به همین دلیل طراحان در خدمت کارفرما یا همان ناشران هستند. گرافیست‌ها باید بدانند با توجه به ویژگی خاص هر کتاب، جلد آن را طراحی کنند، نه اینکه کار گرافیکی خودشان را انجام دهند و اسمش را جلد کتاب بگذارند.

در این چند سال اخیر کیفیت طراحی جلد کتاب‌ها چگونه بوده است؟

در یک دوره، طراحی جلد کتاب راهی شده بود برای هنرنمایی گرافیست‌ها اما در این دوره طراحان دچار فرم‌زدگی و برخورد شکلی با جلد کتاب شده‌اند. کتاب‌های ناشران نیز به دلیل گرفتاری با این بیماری از لحاظ گرافیکی موفقیت نداشتند و ویژگی یک جلد را نیافتند.

این غرفه سازان بدون غرفه!

می کند و می گوید: «در این غرفه که در یک فضای ۵۷۰ متری در فضای باز مصلی واقع شده است، به تبلیغ درباره ماهواره امید پرداخته می شود که غرفه آن توسط شرکت سهلان اجرا شده است.»

به گفته محمودی در روزهای پیش از برگزاری نمایشگاه، ۱۰۰ پرسنل از طرف این شرکت در محیط نمایشگاه فعالیت داشته اند. او می گوید: «این گروه از دوم اردیبهشت ماه کار پشتیبانی در بخش های دیگری مثل ترسیم نقشه های سالن ها را نیز بر عهده داشته است. در طول برگزاری نیز پرسنل شرکت سهلان به عنوان تامین کننده تجهیزات برقی و پانل بند در نگهداری سیستم های فنی فعالیت دارند.»

پایان نمایشگاه

آغاز دوباره فعالان پشت صحنه

افتتاحیه نمایشگاه کتاب شانزدهم اردیبهشت بود اما کار نیروهای پشتیبانی ادامه پیدا می کند تا پایان نمایشگاه.

سلطانی در این باره می گوید: «کار نیروهای پشتیبانی خیلی حساس است. اگر مشکلی در برگزاری به موقع نمایشگاه پیش بیاید، گفته می شود غرفه ها حاضر نیست، اگر برق قطع شود گفته خواهد شد غرفه ها برق نداشت! بنابراین کار ما در پشتیبانی حساس است. ما نیروهای جزء نمایشگاه هستیم، اما اهمیت کار ما به حدی است که تا دو ماه پس از پایان نمایشگاه هم درگیر کار هستیم و کار ما به پیش از برگزاری و زمان برگزاری محدود نمی شود.»

شرکت نقش جهان سابقه ۱۵ سال همکاری با امور پشتیبانی نمایشگاه را دارد.

مهندس پژمان، مدیر مخابرات نمایشگاه کتاب و نماینده شرکت «پرتو خدمات ارتباط» نیز می گوید:

«بعد از برگزاری نمایشگاه کتاب باید منتظر بمانیم تا غرفه داران غرفه ها را تخلیه کنند، اما کار ما تمام نمی شود و تا چند روز بعد از برگزاری نمایشگاه در مصلی حضور خواهیم داشت.»

او درباره مشکلات بخش پشتیبانی می گوید: «هنوز برق کافی و متناسب با وسعت فضای نمایشگاه وجود ندارد و به ناچار بخش پشتیبانی ناچار می شود در این فضای وسیع از ترانس سیار و کابل کشی موقت استفاده کند. فکر می کنم اگر برق نمایشگاه دائمی شود و برخی امکانات جنبی برای این مکان در نظر گرفته شود، نمایشگاه هر چه بهتر برگزار می شود که این مساله، هم به نفع نیروهای پشتیبانی و اجرایی و به سود استفاده کنندگان از نمایشگاه کتاب است.»

پژمان نیز درباره ادامه کار پس از نمایشگاه می گوید: «بعد از نمایشگاه کار ما تا چند روز ادامه پیدا می کند تا تمامی تجهیزات مخابراتی را از نمایشگاه جمع آوری کنیم و به انبار موسسه نمایشگاه های فرهنگی تحویل دهیم.»

او هم تاکید می کند که کار نیروهای پشتیبانی، سخت و زمان بر است، اما بازدیدکنندگان نمایشگاه از کارهایی که این نیروها برای برگزاری نمایشگاه انجام می دهند، بی خبرند. البته مهم این است که نمایشگاه با کیفیت بالا برگزار شود. نیروهای پشتیبانی، نیروهای پشت صحنه نمایشگاه اند. کار آنها فراهم کردن امکان آسودگی دست اندرکاران و مخاطبان در روزهای برگزاری نمایشگاه است.

زمانی که به نمایشگاه می روید و در سالن ها و غرفه های نمایشگاه رفت و آمد می کنید و زمانی که از امکانات مخابراتی نمایشگاه استفاده می کنید، بد نیست که به یاد آنها هم باشید. چون به قول جهانگیر سلطانی این نیروها، غرفه سازان بدون غرفه اند!

راه اندازی شده در نمایشگاه بیش از ۶۰ کیلومتر است، درباره آغاز فعالیت های این بخش می گوید: «کار ما با برگزاری جلسات مخابرات استان تهران و ایجاد تعامل با عامل مدیر شرکت مخابرات منطقه ۸، از فروردین ماه شروع شد و شرکت ما با یاری مخابرات منطقه ۸، امور نرم افزاری و پشتیبانی مخابرات نمایشگاه را انجام می دهد.»

به گفته او در بخش خطوط مستقیم تلفن نمایشگاه ۶ نیرو و در بخش شبکه دیتای دستگاه های کارتخوان ۱۲ نفر از طرف این شرکت پیمانکار مشغول به کارند و در روزهای برگزاری نمایشگاه، ۱۲ نفر در این محل حضور خواهند داشت تا در سرویس دهی مشکلی پیش نیاید.

شرکت «سهلان» تولیدکننده و اجراکننده سازه های نمایشگاهی، اداری و سالن های پیش ساخته نیز یکی از شرکت های همکار بخش پشتیبانی نمایشگاه کتاب است. مهندس سید مهدی محمودی نماینده این شرکت درباره فعالیت های این شرکت در امور پشتیبانی نمایشگاه می گوید: «سازه های نمایشگاهی داخل سالن و بخش هایی از فضای باز نمایشگاه توسط شرکت سهلان تامین و اجرا شده است.»

او غرفه سازی سالن کودک و نوجوان در مساحتی بالغ بر ۱۲ هزار متر مربع را یکی از کارهای این شرکت ذکر می کند و می گوید: «علاوه بر این در فضای باز نمایشگاه هم در یک فضای ۴ هزار و ۵۰۰ متری سازه های آلومینیومی با چادرهای سفید نصب کرده ایم. غرفه های اداره پست، پخش رادیو و فعالیت های جنبی کودک نوجوان نیز توسط شرکت ما تامین و نصب شده است.»

او اجرای سازه غرفه سفیر در محوطه مصلی را نیز از دیگر فعالیت های این شرکت در نمایشگاه ذکر

می شود و می گوید: «گیت بندی در سالن های نمایشگاه و ایجاد برخی تغییرات در راهروهای نمایشگاه در هنگام بازدید مسولان نیز بر عهده شرکت نقش جهان است.»

مهندس علیرضا پژمان مدیر مخابرات نمایشگاه کتاب و نماینده شرکت «پرتو خدمات ارتباط» که امور اجرایی بخش مخابرات نمایشگاه را بر عهده دارد نیز درباره فعالیت های این شرکت برای برگزاری هر چه بهتر نمایشگاه کتاب می گوید: «شرکت پرتو خدمات ارتباط شرکت مجری مخابرات در نمایشگاه بین المللی است. از جمله فعالیت هایی که پیش از شروع برگزاری نمایشگاه کتاب توسط این شرکت انجام شده باید به نصب مرکز ۲۵۶۰ شماره ای برای دستگاه های کارتخوان اشاره کنیم. ضمن اینکه یک مرکز ۵۱۲ شماره ای هم برای خطوط مستقیم تلفن ستادهای برگزاری نمایشگاه، کمیته ها و ناشران راه اندازی شده است که در طول برگزاری نمایشگاه به آنها سرویس دهی می کند.»

پژمان با اشاره به اینکه طول شبکه مخابراتی

زیباسازی محوطه نمایشگاه، نصب آبنما سرویس دهی به کمیته های نمایشگاه در ایام برگزاری و ... از فعالیت های بخش پشتیبانی نمایشگاه کتاب است

شور و حال نمایشگاه کتاب شبیه هیچ یک از نمایشگاه های دیگر نیست.

درست است که کتاب ها در دیگر اوقات سال هم پشت و پشته و بیرون می آید، اما در دیگر اوقات سال هم در کار انتشار کتاب هستند و اهالی قلم هم در تمام ماه های سال دست از فعالیت نمی کشند، اما ۱۰ روز مهلت برگزاری نمایشگاه کتاب به نوعی زمان به ثمر نشستن تمام فعالیت های حوزه نشر است.

موضوعی که همیشه در گزارش ها و اخبار نمایشگاه فراموش می شود، فعالیت هایی است که پشت پرده نمایشگاه انجام می شود، تا نمایشگاه با کمترین مشکلات برگزار شود و مورد استفاده مردم قرار گیرد. نیروهای پشت صحنه نمایشگاه در بخش پشتیبانی، فعالیت خود را از ماه ها قبل از آغاز نمایشگاه شروع می کنند، در طول برگزاری نمایشگاه لحظه ای از توجه به امور نمایشگاه غافل نمی شوند و پس از پایان آن هم آخرین کسانی هستند که نمایشگاه را ترک می کنند.

گروه های پشتیبانی نمایشگاه کتاب از اوایل اسفند ماه در محل نمایشگاه بین المللی کتاب تهران (مصلی) مستقر شده اند و به گفته یکی از مسئولان این بخش، مقدمات کار ساخت و ساز رواق شرقی مصلی (بخش گمرک و سالن ریالی) از همین زمان شروع شده است.

به گفته این مقام مسئول سالن رواق شرقی ۱۷ هزار و پانصد متر مربع وسعت دارد. این مقام مسئول که علاقه ای به ذکر نامش در نشریات ندارد، می گوید: «بخش هایی از این رواق در جریان برگزاری نمایشگاه سال قبل تخریب شده بود که بازسازی شد. در طبقه اول رواق شرقی هم که به سالن کودک و نوجوان اختصاص دارد، برای رسیدن به فضایی شادتر، رنگ آمیزی هایی توسط گروه های پشتیبانی انجام شده است.»

تمام امور هماهنگی و تدارکات نمایشگاه در بخش پشتیبانی نمایشگاه کتاب انجام می شود. کارهایی از قبیل تحویل اقلام و تجهیزات نمایشگاهی به کمیته های برگزاری، غرفه بندی سالن ها، ایجاد سقف برای برخی بخش هایی که در فضای باز نمایشگاه وجود دارد، پشتیبانی امور مخابراتی و برقی نمایشگاه و ... از وظایف بخش پشتیبانی نمایشگاه است.

زیباسازی محوطه نمایشگاه، نصب آبنما، سرویس دهی به کمیته های نمایشگاه در ایام برگزاری و ... نیز از فعالیت های بخش پشتیبانی نمایشگاه کتاب است.

شرکت «نقش جهان» یکی از پیمانکارانی است که با بخش پشتیبانی نمایشگاه کتاب همکاری می کند. جهانگیر سلطانی نماینده این شرکت درباره فعالیت های انجام شده پیش از برگزاری نمایشگاه می گوید: «مجموعه کارهای غرفه سازی در طبقه همکف شیستان توسط شرکت نقش جهان انجام شده است که از روزهای اولیه فروردین ماه جلسات هماهنگی ستاد پشتیبانی شروع شد و نیروهای ما از هشتم فروردین در نمایشگاه مستقر شدند.»

او درباره تعداد نیروهای همکار با این شرکت می گوید: «تعداد نیروهای مستقر در نمایشگاه بنا به حجم کار آنها متفاوت بود، اما به طور متوسط در روزهای پیش از برگزاری نمایشگاه روزانه ۵۰ نفر از طرف شرکت نقش جهان فعالیت کرده اند.»

سلطانی نگهداری از غرفه ها را یکی دیگر از کارهایی ذکر می کند که توسط این شرکت انجام

سهم آموزش و پرورش از نمایشگاه کتاب

آموزش و پرورش ایران با تحت پوشش قرار دادن بیش از بیست میلیون نیروی نوجوان و جوان فعال، از جایگاه ویژه‌ای در کشور برخوردار است، نوجوانان دانش آموزی که آینده سازان این مرز و بوم به حساب می آیند و در جریان روند آموزشی و تحصیلی در سه دوره ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان، کتاب و کتابخوانی همیشه با آنها همراه بوده است.

امکان دارد در فرآیند آموزشی یک معلم از کلاسی به کلاسی دیگر یا از مدرسه‌ای به مدرسه‌ای دیگر منتقل شود، اما تنها کتاب است که در فرآیند آموزشی باقی می ماند و تغییرات گاه به گاه در کتاب نیز برای تقویت آن انجام می شود.

نمایشگاه بین المللی کتاب تهران که امروز چهارمین روز خود را سپری می کند، بهترین فرصت حضور دانش آموزان در بزرگترین رویداد فرهنگی کشور است. در نمایشگاه به هر گوشه که نظر می کنیم، عده‌ای جوان و نوجوان در حال تماشای غرفه‌ها یا خرید کتاب هستند. دانش آموزان با شوق و ذوق خانواده‌هایشان یا مسوول گروه دانش آموزی خودشان را به سمت غرفه‌های مورد نظر یا مورد علاقه شان سوق می دهند.

دفتر مرکزی اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش آموزان در نمایشگاه کتاب، امسال برای افزایش انگیزه مطالعه و ترغیب دانش آموزان به کتابخوانی و ترویج فرهنگ مطالعه، توسط شوراهای دانش آموزی شهرستان و مناطق شهرستان‌های تهران بَن کارت کتاب میان دانش آموزان توزیع کرده است. اعتبار هر بَن کارت ۳۰۰ هزار ریال است که قابلیت شارژ به صورت سالانه است و خرید کتاب در کتابفروشی‌هایی که دارای دستگاه کارت خوان هستند نیز با آنها امکان پذیر است. یکی از ناشران فعال در حوزه کتاب‌های کمک آموزشی، نشر منادی تربیت است.

دانش محمدامینی، کارشناس ادبی اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران در این باره می گوید: «انتشارات منادی تربیت که وابسته به معاونت پرورشی و تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش است امسال برای تشویق دانش آموزان به کتابخوانی، بَن های تخفیف کتاب را برای ارائه به آنها تهیه کرده است.»

وی با بیان این که بَن های تخفیف نمایشگاه از سوی وزارت آموزش و پرورش به مناطق شهر تهران ارسال شده است تاکید می کند: «۳۰ درصد بَن تخفیف برای دانش آموزان و ۴۰ درصد برای خرید کتاب

کتابخانه‌های مدارس تهیه شده است.» محمدامینی همچنین می گوید: «علاوه بر این بن‌ها، تخفیف ۵۰ درصدی خرید کتاب نیز برای کتابخانه‌های مدارس محروم در نظر گرفته شد.»

سال‌های گذشته نیز انتشارات منادی تربیت با همکاری وزارت آموزش و پرورش چنین فعالیت‌هایی را برای دانش آموزان انجام داد، اما این فعالیت‌ها امسال وسعت بیشتری گرفته است.

یکی دیگر از ناشران فعال حوزه آموزش و پرورش، انتشارات انجمن اولیا و مربیان است.

عسگری طهماسب پور، سرپرست اداره چاپ و توزیع کتاب انتشارات انجمن اولیا و مربیان درباره این انتشارات می گوید: «نشر انجمن اولیا و مربیان که وابسته به آموزش و پرورش است، کتاب‌های خود را با تخفیف ۱۵ تا ۲۰ درصدی به عموم مردم و تخفیف ۳۰ تا ۳۵ درصدی بامعرفی نام‌برای تجهیز کتابخانه‌های مدارس در نمایشگاه امسال ارائه داده است.»

انتشارات انجمن اولیا و مربیان در راهروی شماره ۲۹ غرفه ۱۹ مصلای تهران قرار دارد.

طهماسب پور در ادامه سخنانش می گوید: «وزارت آموزش و پرورش دارای چهار انتشارات بزرگ است؛ یکی انتشارات انجمن اولیا و مربیان که در حیطه مسائل تربیتی و خانوادگی کتاب منتشر می کند، دیگری کانون پرورش فکری کودکان و انتشارات مدرسه و انتشارات منادی تربیت.»

وی درباره کتاب‌هایی که انتشارات انجمن اولیا و

مربیان ارائه می دهد، خاطر نشان می کند: «تعداد کتاب‌هایی که این انتشارات امسال به نمایشگاه ارائه کرده، به بیش از ۱۵۰ عنوان می رسد که ۱۲ عنوان از این کتاب‌ها چاپ اول و دیگر کتاب‌ها تجدید چاپی اند.» به گفته طهماسب پور، این کتاب‌ها عبارتند از کتاب «خانواده درمانی» اثر دکتر شکوه نوابی نژاد، «خانواده متعادل و نامتعادل» اثر دکتر صافی، «اصول تربیت» اثر دکتر احمدی، «چالش مشق شب» اثر دکتر به‌پژوه، «همسران موفق» اثر خلیل استیری، «آشنایی با تعلیم و تربیت اسلامی» اثر مجید رشیدپور، «همسران برتر» اثر دکتر افروز، «مدارس پیشرو و کارآمد» اثر موسی رضایی، «خانواده از دیدگاه امیرالمومنین (ع)» اثر دکتر قائمی، «خانواده و کودک نابسمان» اثر دکتر قائمی و «مجموعه مقالات نماز و خانواده» اثر جمعی از نویسندگان.

یوسف یعقوبی فر، مدیر مؤسسه فرهنگی انتشاراتی منادی تربیت نیز می گوید: «امسال در بخش کودک و نوجوان و بخش بزرگسال غرفه‌هایی داریم که در بخش کودک و نوجوان ۲۷۰ و در بخش بزرگسالان ۲۰ عنوان کتاب ارائه شده است.»

وی با اشاره به این که «در غرفه کودک و نوجوان عمده کتاب‌های این نشر متعلق به سال ۱۳۸۷ است» می گوید: «در این حوزه دو اثر بسیار مهم در نمایشگاه رونمایی می شوند. اولین اثر، داستان‌هایی است درباره مولوی که نشر وزیر چاپ کرده و دومین اثر کتابی است با نام «پنج نقشه جهان نما» که ترجمه از یک اثر

ایتالیایی است که در آن نقشه‌های جهان باستان، ماقبل تاریخ، حیات طبیعی و کهکشان برای کودکان ترسیم و توضیح داده شده است.»

یعقوبی فر یادآور می شود: «از نویسندگان و ناشران مؤسسه برای حضور در نشست‌های غرفه‌مان دعوت کرده‌ایم تا درباره کیفیت غرفه‌ها نظر بدهند. همچنین از معاونان تربیتی و پرورشی استان‌ها هم دعوت شده تا با آنها درباره برگزاری ۴۰ هزار نمایشگاه کتاب در ۴۰ هزار مدرسه در سال جدید مشورت کنیم.»

یکی دیگر از انتشارات‌هایی که در حوزه آموزش و پرورش فعالیت می کند، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان است.

این انتشارات ۷۰۰ عنوان کتاب در بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران عرضه کرده است که ۹۰ عنوان آن چاپ اول است. امسال این انتشارات دو مجموعه کتاب «قصه‌های مولوی» و «مرز پرگهر» را برای نخستین بار به نمایشگاه کتاب تهران آورده است. «مرز پرگهر» مجموعه‌ای ۱۰ جلدی است که برای آشنایی کودکان و نوجوانان با فرهنگ غنی و آداب و رسوم مردم مسلمان ایران، منتشر شده و در آن داستان‌هایی از مناطق مختلف این کشور با گویش هر منطقه در کنار زبان فارسی روایت شده است.

قصه‌های مولوی نیز عنوان مجموعه کتاب ۱۴ جلدی دیگری است که به تازگی از سوی انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان منتشر شده و به بازنویسی داستان‌های مولانا برای کودکان پرداخته است. افسانه شعبان نژاد، مصطفی رحماندوست، اسدالله شعبانی، آتوسا صالحی و مرجان فولادوند از جمله نویسندگان این مجموعه‌اند.

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان امسال در غرفه خود، برای نخستین بار کتاب‌های الکترونیکی عرضه کرده است، کتاب‌هایی که برای گروه سنی ۴ تا ۱۶ سال تولید شده است.

این روزها در نمایشگاه کتاب، علاوه بر ازدحام غرفه‌ها، نشست‌ها و جلساتی نیز با موضوعات مختلف با حضور کارشناسان حوزه‌های متعدد کتاب برگزار می شود. یکی از این نشست‌ها درباره نقد «فرهنگ ریاضی مدرسه» گردآوری و تنظیم شده توسط امیرصالحی طالقانی از انتشارات مدرسه است. این نشست تخصصی با حضور محمد سالک، علیرضا مهدوی و محمود امانی، شنبه (۲۶ اردیبهشت) از ساعت ۱۴ تا ۱۶ در غرفه برگزارندگان جشنواره‌های فرهنگی نمایشگاه کتاب برگزار می شود.

در نشست رسانه‌ای بررسی نشر کتاب کودک مطرح شد جای خالی آژانس‌های ادبی در ایران

زهره نیلی؛ ناشران باید به ترجمه آثار برگزیده خود به زبان انگلیسی و معرفی آن به کشورهای فرهنگ‌های دیگر بپردازند.

مصطفی رحماندوست، شاعر و نویسنده کودک و نوجوان در نشست رسانه‌ای بررسی نشر کتاب کودک که در حوزه هنری برگزار شد، با بیان این مطلب گفت: «چهل سال است که ایران در نمایشگاه معتبر بولونیا که هر دو سال یک بار در شهری به همین نام برگزار می شود، شرکت می کند اما آثار ایرانی هنوز نتوانسته‌اند به جایگاهی درخور و شایسته دست پیدا کنند چرا که ناشران ایرانی با توجه به فرآیند نبودن زبان فارسی و محدودیت این زبان به لحاظ جغرافیایی، به ترجمه و معرفی کارهای برگزیده خود به زبان انگلیسی نپرداخته‌اند.»

رحماندوست درباره نمایشگاه بولونیا گفت: «در نمایشگاه بولونیا، کتاب خرید و فروش نمی شود، بلکه امتیاز خرید و فروش انتشارات کتاب در کشوری دیگر (کپی رایت) واگذار می شود. ما نیز باید به ترجمه آثار خوب خود بپردازیم و آنها را از طریق آژانس‌های ادبی به جهانیان معرفی کنیم.»

آژانس‌های ادبی؛ حلقه‌های مفقود

ارتباط بین المللی با ناشران دیگر کشورها، زمانی محقق می شود که ده‌ها آژانس ادبی وجود داشته باشد. امیرصالحی طالقانی مسوول واحد پویانمایی حوزه هنری با اشاره به ضرورت وجود آژانس‌های ادبی گفت: «کره جنوبی، برای نخستین بار در سال ۲۰۰۴ در نمایشگاه بولونیا شرکت کرد و حالا حضوری چشمگیر در این نمایشگاه دارد، اما ایران با وجود حضوری چهل ساله به جایگاهی درخور دست پیدا نکرده و یکی از دلایل این ضعف، به نبود آژانس‌های ادبی برمی گردد.»

وی همچنین بیان کرد: «حتی بازارهای داخلی نیز به این حلقه ربط نیاز دارند. آژانس‌های ادبی می توانند بین ناشر و نویسنده یا تصویرگر ارتباط برقرار کنند و هر قدر این ارتباط محکم تر باشد، بازار کتاب رونق بیشتری می گیرد.»

تصویرگری جشنواره‌ای

تصویرگران ما، همان مسیری را طی می کنند که سال‌ها پیش سینماگران پیمودند، به این معنی که ملاک‌های هر جشنواره را دریافته‌اند و هماهنگ با آن حرکت می کنند.

لیلی حائری، کارشناس فعالیت‌های بین المللی در حوزه کتاب کودک کانون پرورش فکری، ضمن بیان مطالب فوق و با اشاره به

این که تصویرگری امروز ایران از متن و مخاطب فاصله گرفته است، گفت: «تصویرگری، هنری وابسته به متن است و باید نزدیک به ذهن و زبان کودکان باشد. اما تصویرگران ما نه به متن و نه به مخاطب وابسته‌اند. بسیاری از آنها برای جشنواره‌ها کار می کنند، چرا که به مطرح شدن نیاز دارند. ناشران نیز تصویرگرانی را که جایزه‌های تصویرگری را به خود اختصاص داده‌اند، راحت‌تر می پذیرند.»

جای خالی جایزه بین المللی کتاب

نویسنده و منتقد حوزه کودک و نوجوان گفت: «خوب است در کنار برگزاری جشنواره بین المللی رشد و جشنواره فیلم و تئاتر کودک، جایزه‌ای بین المللی هم برای کتاب کودک در نظر گرفته شود.» سیدعلی کاشفی خوانساری با اشاره به جای خالی جایزه بین المللی کتاب کودک افزود: «ادبیات و تصویرگری کودک در سال‌های اخیر رشد چشمگیری داشته و مایه مباهات ایران بوده است.»

وی در ادامه بیان کرد: «سال ۱۳۸۴ نخستین جشنواره کتاب کودک در کرمان برگزار شد و متأسفانه با تغییرات اداری، در چاه فراموشی افتاد. اما ای کاش، همان گونه که برای فیلم و تئاتر، جشنواره‌ای برگزار می شود و جایزه‌ای وجود دارد، در حوزه کتاب کودک و نوجوان هم چنین جشنواره برپا شود.»

نمایشگاه کتاب و نمایشنامه های کودک و نوجوان

صحنه هایی خالی، تماشاگرانی مشتاق

آگاهی است. وی به سابقه کم نمایشنامه نویسی در ایران اشاره می کند و می گوید: «سابقه تاریخی نمایشنامه نویسی در ایران چندان طولانی نیست و در ادبیات نمایشی کودکان، اوضاع دشوارتر است. از سوی دیگر، نمایشنامه نویسان حرفه ای در حوزه کودک و نوجوان، بسیار اندک هستند و با این شرایط نباید انتظار داشت که اتفاق خاصی در این زمینه بیفتد.»

مجتبی صبوری، مدیر انتشارات زیتون که با ۲۰۰ عنوان کتاب در نمایشگاه امسال شرکت کرده است و تنها یکی از این عناوین به نمایشنامه اختصاص دارد نیز می گوید: «نمایشنامه در اولویت کار ما قرار ندارد، چراکه زمان و سرمایه ما محدود است، اگرچه زیتون، هویت مستقل و یکپارچه دارد و از اصول خاص خود پیروی می کند.» او یکی از ابزارهای مهم آموزش به کودکان را نمایشنامه می داند و معتقد است: «ناشران دولتی و متولیان فرهنگی باید در این زمینه سرمایه گذاری کنند و به تولید فکر و اندیشه بپردازند، اما در این روزگار، تلویزیون خیلی چیزها را از بین برده است.»

انتشار ۲۰ عنوان نمایشنامه برای گروه های سنی مختلف خبر می دهد و می گوید: «ارنگ ارنگ» نوعی «بازی»، شعر، نمایش» است که به همت افسانه شعبان نژاد سروده شده و «تبل پهلوان» از محمدرضا شمس هم به بیان چند حکایت فولکلوریک از ایران و دیگر کشورهای جهان پرداخته است.»

نویسنده کتاب «دیلماج» معتقد است، نمایشنامه پیش از آنکه برای خواندن باشد، برای اجرا تهیه می شود، اگرچه نمایشنامه هایی هم هستند که برای خواندن منتشر می شوند، اما به طور طبیعی این گونه آثار در شمار متن های تخصصی قرار می گیرند و مخاطبان کمتری دارند. شاه آبادی زبان نمایشنامه را متفاوت با داستان می داند و می گوید: «من چندان به وفادار بودن به متن اعتقاد ندارم و احساس می کنم کار خلاقه، به گونه ای است که نمی توان برای آن خط و مرزی در نظر گرفت؛ برای مثال کیومرث پوراحمد در «قصه های مجید» گاهی چند داستان را با هم آمیخته و مضامین تازه ای را کشف کرده است.»

نبود نمایشنامه نویسان حرفه ای

مهدی حاجی شیزری، مدیر انتشارات ریحان، از شرکت کنندگان در نمایشگاه کتاب، دلیل عدم استقبال برخی ناشران از نمایشنامه را این گونه ارزیابی می کند که نوشتن برای کودکان، بسیار دشوارتر از بزرگسالان است، چراکه نویسندگان باید مخاطبان خود را بشناسند و با دنیای آنها آشنا باشند. از سوی دیگر باید دایره لغات کودک را بدانند و همه اینها نیازمند داشتن تجربه و

می کنند باید از یک سو با حال و هوای دنیای کودکان و ادبیات آنها آشنا باشند و از سوی دیگر به طور حرفه ای به نمایشنامه نویسی بپردازند، نه این که هر زمان دلشان خواست و در ذهنشان جرقه ای زده شد، به این کار روی آورند.»

بزوده با تاکید بر این که پرداختن به دنیای کودک، دغدغه نویسندگان نیست می افزاید: «اگر نمایشنامه نویسی، دغدغه اصلی نویسندگان باشد، غیر ممکن است پا را از این عرصه بیرون بگذارند اگرچه استمرار در این زمینه به کفشی آهین نیاز دارد تا با آن بتوان یک دوره گذار تاریخی را پشت سر گذاشت.»

او فرهنگ ایران را سرشار می داند و می گوید: «بیم آن می رود که کودکان ما از فرهنگ خود فاصله بگیرند. کمتر کسی است که با نگاه درست، زیبا و جذاب برای کودکان به باز آفرینی و تصویر کردن داستان های شاهنامه، مثنوی، کلیله و دمنه و... بانگاه امروزی بپردازد در حالی که ادبیات ما متون بسیار جذاب و ارزشمندی دارد که می تواند به زبان امروزی، باز نویسی و باز آفرینی شوند و در اختیار کودکان این نسل قرار بگیرند.» اما در این میان سهم بیست و دومین نمایشگاه کتاب از کتاب های حوزه نمایشنامه کودک و نوجوان چقدر است؟

در این باره سراغ انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان می رویم، زیرا یکی از اهداف این انتشارات و سیاست های آن، پرداختن به قالب هایی چون نمایشنامه و فیلمنامه است.

حمیدرضا شاه آبادی یکی از مسوولان این مرکز از

کودکی، مهم ترین و موثرترین دوره زندگی فرد از نظر شکل گیری فکری و شخصیتی است و کودک فردی است که روحی لطیف، حساس و تاثیر پذیر دارد و یک داستان یا یک نمایشنامه خوب، تاثیری عمیق و ماندگار بر ذهن و روان او باقی می گذارد.

در دو دهه گذشته، نویسندگانی، نمایشنامه های متنوعی را به کودکان معرفی کردند؛ همچنین نویسندگان دیگری به باز نویسی افسانه های عامیانه ایرانی و زندگی نامه بزرگان پرداختند و بازیگرانی بر اساس همین نوشتار هادر نقش پهلوانان تاریخی در تماشاخانه ها روی صحنه نمایش رفتند.

مرکز تئاتر کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان به عنوان متولی اصلی این جریان، بوجه ای اندک و تنها دو سالن غیراستاندارد را به این امر مهم اختصاص داده و روشن است تا هنگامی که نمایشی به اجرا در نیاید، نویسنده ای به نوشتن تشویق نمی شود، اما متأسفانه هیچ نهاد و مرکزی وجود ندارد که پایه و هسته اصلی تئاتر و نمایشنامه نویسی برای کودک را شکل دهد و به هدایت نویسندگان در این زمینه بپردازد.

عادل بزوده، از کارشناسان تئاتر کودک می گوید: «ما هرگز به طور بنیادین با نمایشنامه نویسی برخورد نکرده و هیچ نهادی برای شکل دادن به تئاتر کودک پدید نیاورده ایم تا ما را به ساختار تعریف شده ای برساند.» نویسنده و کارگردان «گلی، گلی جون»، آشنایی با ذهن و زبان کودکان را لازمه کار نمایشنامه نویسان می داند و می گوید: «کسانی که در زمینه کودک کار

بحثی به قدمت نمایشگاه بین المللی کتاب تهران

فروش یا نمایش؟

ساکنان کشاورز؛ شاید در میان مباحث مربوط به نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، بحث فروش یا نفروختن کتاب در محیط نمایشگاه، کهنه و نخ نما شده به نظر بیاید اما کهنه بودن یک موضوع ضرورتاً به معنای بیهوده بودن آن تلقی نمی شود.

یکی از پیامدهای فروش نمایشگاهی کتاب به طور مستقیم، کم رونق شدن بازار دائمی کتاب است. به طور مشخص، فعالیت های تجاری کتابفروشی ها و پخش کنندگان نیز تحت تاثیر نمایشگاه قرار می گیرند؛ تاثیراتی مثبت و گاهی هم منفی، به این ترتیب باید راهکارهایی اندیشید که با کمک آنها معضلات فروش کمتر شود؛ زیرا کاهش دغدغه ناشران و مخاطبان نمایشگاه، درباره ساز و کار خرید و فروش، پررنگ شدن جنبه های فرهنگی را در پی خواهد داشت.

مدیر مرکز پخش «کتاب گسترش» بر این باور است که آنچه سبب تمایل برخی ناشران به فروش مستقیم در نمایشگاه می شود، اعتقاد به شرط «زودبازده بودن» در سرمایه گذاری است. به گفته کاظم علمی در نگاه اول این طور به نظر می آید که ناشران با فروش مستقیم از نمایشگاه سود اقتصادی زیادی می برند، در حالی که اگر نمایشگاه تنها نمایشگاه باشد، آنها فرصت و مجال بیشتری برای عقد قرارداد های بلندمدت داخلی و بین المللی خواهند داشت. در آن شرایط، اساساً نمایشگاه با هدف فراهم آمدن چنین مجال هایی برگزار می شد و این قضیه اگرچه در بدو امر به ضرر ناشران است، اما در دراز مدت سود اقتصادی بیشتری نصیب آنها می شود.

علمی به عنوان مدیر یک مرکز پخش معتقد است: «اگر بخواهیم فروش را از نمایشگاه حذف کنیم، باید کتابفروشی آگاه داشته باشیم که با انگیزه های فرهنگی به این حرفه روی آورده باشند.»

وی می افزاید: «در نمایشگاه، بسیاری از مخاطبان کتاب، این فرصت را می یابند که مولف کتاب مورد علاقه شان را ببینند یا از کارشناسان مستقر در غرفه های انتشارات مختلف مشاوره بگیرند؛ هر چند این فرآیند به خوبی در نمایشگاه اجرا نمی شود، اما می تواند برای مخاطبان کتاب مفید باشد. به این ترتیب مخاطبان ما ترجیح می دهند به جای خرید از کتابفروشی، محصول مورد نظر خود را از نمایشگاه آن هم با تخفیف خریداری کنند و البته حق هم دارند. از این روتصویر می کنیم نخستین گام برای حذف فروش از نمایشگاه،

ترتیب کتابفروشان آگاه و کار آشناست.»

وی می گوید: «می توان راهکارهایی را بنا کرد که حتی در اوضاع فعلی، مراکز پخش نقش پررنگ تری در نمایشگاه داشته و بدون ضرر به زدن به فعالیت های ناشر در فروش نقش داشته باشند.»

در مقابل نظرات علمی، مدیر انتشارات «کتاب سپهر» معتقد است برگزاری نمایشگاه به همین شکل کاملاً مثبت است و دلایل فراوانی را یکی پس از دیگری برای اثبات بحث خود بیان می کند. کریمی در مقابل این نظر علمی که ناشران با حذف فروش متوجه انعقاد قراردادهای بلندمدت در دوران برگزاری نمایشگاه خواهند شد، می گوید: «ممکن است در کشورهای غربی که ناشران پشتوانه های مالی قدرتمندی دارند بتوان به نمایشگاه به عنوان فرصتی برای بهره برداری های بلندمدت نگرست، اما در ایران ناشران ما چندان توان اقتصادی زیادی ندارند که زمانی طولانی منتظر بازگشت سرمایه شان بمانند، به این ترتیب فروش مستقیم نمایشگاهی می تواند برای آنها بسیار مفید باشد.»

دلیل دیگری که کریمی بر مبنای آن، فروش کتاب در نمایشگاه را تایید می کند اهمیت نمایشگاه در جذب مردم به عنوان یک رویداد فرهنگی است. او در این باره می گوید: «در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران همه ناشران آثار خود را با تخفیف ارائه می کنند و مخاطبان حرفه ای کتاب می توانند تعداد زیادی کتاب را ببینند و از تازه های نشر نیز مطلع شوند.»

این فعال حوزه نشر به فروش مستقیم در نمایشگاه اشاره کرده و می گوید: «حدود ۱۸ سال پیش در نمایشگاه امکان سفارش دادن کتاب فراهم شد که اصلاً مفید نبود. مثلاً گاهی کتاب را به نشانی ای که مشتری گفته بود می فرستادیم، اما او در آنجا ساکن نبود.»

حسن اسدی جنبی به عنوان ناشری که حدود ۸۰ درصد از فروش خود

را مربوط به دوران نمایشگاه می داند، معتقد است که اگر به جای فروش مستقیم در نمایشگاه، امکان مراودات فرهنگی و معاملات بلندمدت پیش می آمد، شاهد اوضاع بهتری در نمایشگاه بودیم. به نظر او باید دیر یا زود این روش سنتی فروش را رها کنیم و برای نمایشگاهی با ماهیت حقیقی اش برنامه ریزی کنیم. مدیر نشر جمهوری یکی از پیامدهای حذف فروش کتاب از نمایشگاه را کناره گیری ناشرانی می داند که تنها انگیزه تجاری دارند و برای ماندن در عرصه نشر به این حوزه پا نگذاشته اند.

او درباره بهبود اوضاع فروش در نمایشگاه نظری کاملاً متفاوت با نگاه همایش در انتشارات کتاب سپهر دارد و می گوید: «یکی از راهکارها در این زمینه، ارسال پستی کتاب هایی است که مشتریان خریداری می کنند. البته اجرای چنین برنامه هایی برای ناشران مشکلاتی دارد، اما آنها باید برای راحتی مخاطبان کتاب، این مشکلات را تحمل کنند و همواره ماهیت فرهنگی خود را در تمام ابعاد فعالیتشان مدنظر قرار دهند.»

علی امیر ریاحی یکی از دانشجویان دانشگاه تهران، به عنوان مخاطب دائمی نمایشگاه کتاب که به تازگی از پایان نامه اش در رشته ادبیات نمایشی دفاع کرده است، هر ساله تعداد زیادی کتاب از نمایشگاه تهیه می کند. او به عنوان مخاطبی حرفه ای از فروش نمایشگاهی راضی است.

امیر ریاحی تایید می کند که فضای نمایشگاه در شکل و شمایل کنونی تجاری است، اما این شکل و شمایل، مزایایی نیز دارد. او نیز مانند کریمی به جذابیت نمایشگاه در اوضاع فعلی اش برای عموم مردم اشاره می کند و می گوید: «اوج فروش کتاب در همین یک هفته است؛ چرا که همه مخاطبان کتاب از سراسر ایران به نمایشگاه می آیند اگر از این رخداد استفاده شود، می توان به آن رنگ و بوی فرهنگی نیز داد. مثلاً می توان با فعال تر کردن سرای اهل قلم، مبادلات فرهنگی را در سطحی وسیع تر و در میان مخاطبان بیشتری ایجاد کرد.»

به عقیده امیر ریاحی، می توان از جذابیت فرصت خرید استفاده کرد و مخاطبان را به شرکت در برنامه های فرهنگی فراخواند. او برای تسهیل خرید نیز پیشنهادهایی دارد و می گوید: «نخست باید فرآیند اطلاع رسانی را سامان بخشید تا مخاطبان کتاب در بین سالن ها و غرفه ها سرگردان نشوند زیرا این سرگردانی ها موجب کند شدن فرآیند خرید دیگران می شود. دیگر این که باید اطلاع رسانی هم در زمینه کتاب ها ساماندهی شود و شیوه به کارگیری علایم و تابلو هایی که در سطح نمایشگاه نصب می شوند نیز بهبود یابد.» امیر ریاحی برخلاف مدیر انتشارات کتاب سپهر اعتقاد دارد که فروش غیر مستقیم در نمایشگاه از شلوغی غرفه ها و دشواری های خرید کتاب خواهد کاست و می توان با کمک گرفتن از اینترنت یا حتی توزیع کنندگان، اینترنتی شرایط خرید کتاب را ساده تر کرد.

با مترجم کتاب: گفت و گو با فیلسوفان تحلیلی

فلسفه به زبان ساده در نمایشگاه کتاب

کتاب «گفت و گو با فیلسوفان تحلیلی» با ویرایش اندرو پابل و ترجمه حسین کاجی اسفند سال گذشته از سوی نشر مرکز روانه بازار نشر شد و در نمایشگاه کتاب تهران عرضه شد. این کتاب در قالب گفت و گو به اندیشه های ۲۰ فیلسوف معاصر غربی ربع آخر قرن بیستم می پردازد که بسیاری از آن ها در حوزه فلسفه تحلیلی مهم و تاثیر گذار بوده و هستند. آنچه در پی می آید گفت و گویی تحلیلی با مترجم است با هدف معرفی، نقد و تحلیل اجمالی کتاب.

کتابی که شما ترجمه کرده اید در واقع مجموعه ای است از ۲۰ گفت و گو که پیش از این در نشریه «کوگیتو» منتشر و با ویراستاری اندرو پابل به سامان رسیده بود. انتشار این گفت و گوها چه ضرورتی دارد؟

در آغاز ضروری است یادآوری کنیم که گفت و گو راهی است برای بیان ساده اندیشه های فلسفی و شما در خلال گفت و گوهای این کتاب می توانید اندیشه های ژرف پاره ای از مهم ترین فیلسوفان تحلیلی و متاخر غرب را نه خیلی ساده، اما با زحمت کمتری نسبت به روش های دیگر دریابید.

همان طور که شما هم گفتید این گفت و گوها پیش از این در مجله «کوگیتو» منتشر شده بودند. «کوگیتو» مجله گروه فلسفه دانشگاه بریستول انگلستان است که هدف خود را ترویج مباحث و مضامین فلسفی به خوانندگان غیر حرفه ای و دانشجویان فلسفه قرار داده است. گردانندگان این نشریه می گویند اندیشه های فلسفی را با زبان ساده و روان به مخاطبان متخصص و غیر متخصص ارائه کنند.

این مجله شامل داستان، مقالات کوتاه، پرسش و پاسخ و البته گفت و گو است که مهم ترین بخش این نشریه هم محسوب می شود. هدف این مجله آن است که به وسیله گفت و گوهایی که با فیلسوفان تحلیلی انجام می دهد، مهم ترین آرای آن ها را در معرض دید و نظر خوانندگان قرار دهد.

اما به نظر می رسد این گفت و گوها کمتر به تبادل اندیشه دوسویه می انجامد و گویی تنها قرار است آرای فیلسوفی که با وی گفت و گو می شود بازگو شود.

در واقع هدف این گفت و گوها آن است که اندیشه های متفکران فلسفه تحلیلی برجسته شوند، البته زبانی برای این گفت و گوها انتخاب شده است که روان و همه فهم بوده و از پیچیدگی های مرسوم فلسفی خالی باشد.

اصلا چه ضرورتی دارد که پیچیدگی های مرسوم فلسفه به زبانی روان و همه فهم بازگو شوند؟

در اینجا لازم می دانم بر نکته ای مهم تاکید کنم و آن هم بحث تخصص در جهان فلسفه است چرا که فلسفه تخصص گریز با چالش های بسیاری رو به روست. شما می دانید که همه دانش ها از فلسفه شروع شده اند و پیشتر از فلسفه مثل افلاطون، ارسطو و حتی سقراط به یک معنا آدم هایی هستند که به آن ها تخصص گفته نمی شود. آن ها در همه حوزه ها سخن گفته اند اما باید توجه داشت که تخصص یکی از ویژگی های دنیای جدید است. در این دنیای جدید عده ای فیزیکیان هستند، عده ای متخصص زیست شناسی و عده ای مهندس، آن هم در رشته های مختلف. شما این تخصص را تقریباً در همه علوم می توانید ببینید، اما در فلسفه هنوز تخصص به این معنا وجود ندارد. شما اگر به وب سایت یکی از دپارتمان های فلسفه مراجعه کنید و تخصص فیلسوفان یا فلسفه پژوهان آن ها را ببینید

مشاهده خواهید کرد که این افراد در چندین حوزه متخصص اند. یعنی گویی این خصلت میان رشته ای هم که ویژگی دنیای جدید است در فیلسوف ها بیشتر وجود دارد. البته این یک سوی ماجراست و خودش مشکلات عدیده ای دارد. یکی از مشکلات دیگر هم آن است که مانعی توأم تسلط شایسته ای بر موضوعات و مسائل مطرح در همه این حوزه ها داشته باشیم.

با این اوصاف گفت و گویی که قرار است مسائل پیچیده فلسفی را ساده کند به کار خواهد آمد؟

بله، در این بستر ضرورت کتاب هایی مثل این کتاب بیشتر عیان می شود. شما شاید فلسفه پژوه باشید و در حوزه فلسفه تحلیلی کار کنید، اما هیچ وقت فرصت نداشته باشید و نتوانید همه منابع حوزه های گوناگون فلسفه و غیر آن را مطالعه کنید. به عنوان مثال من دو دغدغه مجزا دارم؛ یکی فلسفه تکنولوژی و دیگری فلسفه اخلاق. هنگامی که بر یکی از این دو بیشتر تمرکز می کنم واقعا از دیگری دور می افتم و بنابراین به سختی می توانم خودم را در این حوزه ها به روز نگه دارم.

می توان گفت ما در جهانی زندگی می کنیم که تخصص اجتناب ناپذیر است و این تخصص به کار زندگی آدم ها نظم و نسق می دهد.

درست است اما از طرف دیگر اگر بخواهیم یکی از

تعریف های فلسفه را برجسته کنیم می توانیم از گشودگی فکری سخن بگوییم. برای مثال مگر می شود شما در فلسفه اخلاق متخصص باشید و از حقوق، زیست شناسی، سیاست و... چیزی ندانید؟ در این جاست که اهمیت کتابی مثل این اثر برجسته می شود. چنین گفت و گوهایی دغدغه، پرسش و چشم اندازی از دیگر فیلسوفان و موضوعات ارائه می کند. به نظر من این کتاب حتی می تواند برای متخصصان رشته های دیگر هم مفید باشد.

اما چگونه ممکن است مسائل پیچیده فلسفی را در گفت و گو به زبانی ساده بیان کرد؟

شما حتماً دقت کرده اید وقتی کسی چیزی را نوشته است و می خواهد آن را برای دیگران بازگو کند به زبان راحت تری سخن خواهد گفت و به نظر می رسد گفت و گو یکی از بهترین راه ها است تا پیچیدگی های فلسفه به زبان راحت تری بیان شوند. این کتاب این ویژگی دارد که توانسته به زبان راحت تری حرف های این فیلسوفان را بیان کند. هر چند برخی از این فیلسوفان مثل کواین و پاتنم در این کار توانا هستند و کسانی مثل مک اینتایر در این زمینه توانایی کمتری دارند.

نکته دیگر، بیان این مسائل در موقعیت های گوناگون است. به هر حال سخن گفتن در هر موقعیتی شرایط خاص خودش را می طلبد.

خودمانی کردن اندیشه های فیلسوف

امیر احسان کرباسی زاده؛ یکی از مهم ترین مراحل برای یادگیری فلسفه، درک دستگاه فلسفی فیلسوف است. درک درست از آنچه مورد نظر فیلسوفان است خود اهمیت بسیار دارد. رسیدن به چنین درکی البته مقدم بر نقد دستگاه فلسفی است. تا درک درست از سخنان فیلسوفان نداشته باشیم چگونه می توانیم سخنانشان را نقد کنیم؟ بهترین راه برای رسیدن به مقصود البته خواندن تمام آثار فیلسوف مورد نظر است و سعی در خلاصه کردن و نظام مند کردن سخنان او. اما گفت و گوی هوشمندانه و خواندن یک مصاحبه دقیق نیز می تواند در فهم چکیده و اصل حرف فیلسوفان راهگشا باشد. راه دوم در کتاب «گفت و گو با فیلسوفان تحلیلی» اتخاذ شده است. نکته مهم در اتخاذ راه دوم، خودمانی کردن اندیشه های فیلسوف است. فیلسوف مصاحبه شونده در قالب پاسخ به سوالاتی جهت دار و دقیق سعی می کند اندیشه های خویش را به زبانی ساده و محاوره ای دسترس پذیر کند و همین زبان ساده و شخصی برای علاقه مندان به فلسفه می تواند جالب و جذاب باشد. یکی از جنبه های مثبت کتاب «گفت و گو با فیلسوفان تحلیلی» آزادی عملی است که پرسشگران به فیلسوفان مصاحبه شونده داده اند تا خود را از محیط بسته دانشگاهی رها کنند و به اصطلاح پابل بر پرسش های عام تری مورد خطاب قرار گیرند. پرسش از این که تاملات فلسفی و تجربیدی یک فیلسوف چگونه می تواند توجه غیر فیلسوفان را برانگیزد، هر چند پرسشی دشوار است، اما پاسخ به آن، چالش مهمی در برابر هر فیلسوف است که متاسفانه جنبه عامیانه ساختن زبان فیلسوف در جامعه ما چندان خریداری ندارد. فیلسوفان هر چه مبهم تر و فنی تر صحبت کنند، ارج و مقام بیشتری دارند. اما اندیشه فلسفی هر قدر هم که پیچیده و ظریف باشد بتوان آن را در قالب جملاتی ساده و همه فهم بیان کرد. چنین تلاشی البته دشوار است و دیربای و تمرینی برای فیلسوفان تا با بیانی روشن و ساده از بدفهمی افکار خویش جلوگیری کنند و زمینه ای برای نقد سخنان خود فراهم سازند.

* عضو هیات علمی موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران

بله، درست است. در واقع در فلسفه مثل حوزه های دیگر تقسیم کار وجود ندارد. ما هنوز توقعی که از فیلسوفان مان داریم معلوم نیست. خیلی اوقات فیلسوفان ما در مقام نظریه پرداز حرف می زنند، گاهی در کلاس [دوره] دکتر احرف می زنند و گاهی با کسانی که هیچ چیزی از فلسفه نمی دانند. هر یک از این موقعیت ها شیوه خاصی را در سخن گفتن ایجاب می کند. اما آن ها در همه شرایط به یک شیوه حرف می زنند. بنابراین ما باید عده ای متخصص برای ترویج افکار فلسفی بین اکثریت داشته باشیم؛ عده ای متخصص که در رسانه ها فعالیت کنند و... مخصوصاً در شرایط کنونی که تعداد فارغ التحصیلان فلسفه از دانشگاه ها بسیار زیاد است این افراد می توانند در حوزه های مختلف فعالیت کنند. با این تعریف از کار و تخصص، حتی بازار کار نامناسبی که برای فارغ التحصیلان فلسفه در ایران وجود دارد و فضایی که از آن ناشی شده تغییر خواهد کرد و واقعاً چشم اندازی امیدوارکننده برای آینده فلسفه در ایران به وجود می آید، چون هر دلیلی که برای فقدان رشد فلسفه در ایران برشماریم باز به این جا می رسم که متأسفانه فلسفه هیچ نسبتی با زندگی ما ندارد و به هیچ نیازی از نیازهای ما پاسخ نمی دهد.

شما به جنگ جهانی دوم توجه کنید. این جنگ رخ می دهد و پس از آن خیلی ها درباره آن حرف می زنند و درباره آن می اندیشند. بسیاری از فیلسوف ها نیز از این جمله اند تا آن جا که می توان یکی از دلایل بدبینی به تکنولوژی در میان فیلسوفان تکنولوژی را جنگ جهانی دوم دانست. اما ما متأسفانه چنین نسبتی را بین فکر و امور واقع در جامعه خودمان ایجاد نکرده ایم.

آیا می توان گفت این امر ریشه ای فرهنگی و تاریخی در میان ما دارد؟

من فکر می کنم برای بزرگانی مانند ابن سینا و فارابی این گونه نبوده و آن ها با جامعه خودشان ارتباط داشته اند. آن ها به مسائل جامعه خودشان توجه داشته اند، اما اکنون این انقطاع اتفاق افتاده است. اما شما در این کتاب می بینید که فلسفه چقدر معطوف به مشکلات امروز جامعه غرب است.

آن هم در حوزه ای مثل فلسفه تحلیلی که غالباً گمان می کنند با این امور چندان نسبتی برقرار نمی کند.

بله و این نشان می دهد که یک فیلسوف چقدر می تواند به نیازهای فرهنگی و اجتماعی توجه داشته باشد.

با این اوصافی که شما گفتید کتاب هایی از این دست و گفت و گوهایی اینچنینی می توانند در ایجاد چنین نسبتی میان فیلسوف و مسائل مبتلا به جامعه تاثیر داشته باشند؟

فکر می کنم گفت و گو شیوه خوبی است که به ما کمک می کند بحث های مفیدی را با فیلسوفان مان داشته باشیم. به عنوان مثال ما متأسفانه چنین گفت و گوهایی را با قله های فلسفه اسلامی در کشور خودمان نداریم و به نظر من لازم و ضروری است که به این موضوع نیز توجه شود.

نکته ای که در این جا لازم است یادآوری کنم سنتی است که با انتشار دو کتاب برایان مگی و باترجمه آقای فولادوند در کشور ما به وجود آمده است. البته من نمی خواهم بگویم این کتاب در رده آن دو کتاب است، چرا که ایشان به هر حال مترجم برجسته ای هستند. من کتاب دیگری هم دارم با عنوان «تاملات ایرانی» که گفت و گو با صاحب نظران ایرانی درباره وضعیت ایران است و پیشنهاد می کنم افرادی بیابند با فیلسوفان خودمان نیز چنین گفت و گوهایی را انجام دهند.

حضور دوباره آثار موراكامی در نمایشگاه

شب و تاریکی‌های انسان در پس از تاریکی

«پس از تاریکی» یک شخصیت اصلی دارد: «ماری آسای». این اولین بار است که شخصیت اصلی رمان موراكامی یک زن است. ماری شخصیتی جدی و تا حدی خجالتی است. او از سن خودش پخته تر است اما کاملاً بالغ نیست. در ۱۹ سالگی هنوز اجازه رای دادن ندارد و اتفاقاتی که در طول شب می افتد برای او نشانگر مرحله ای از گذار است.

داستان اندکی پیش از نیمه شب آغاز شده و با طلوع خورشید تمام می شود. آشنایی اتفاقی ماری و تاکاهاشی که موسیقیدانی جوان، خوش صحبت و مهربان است نخستین اتفاق رمان به حساب می آید. «پس از تاریکی» از خط داستانی خاصی پیروی نمی کند، بلکه توسط مجموعه ای از اتفاقات مرتبط شکل گرفته و بیش از آن که داستانی را بیان کند نمایشگر فضا و اشخاصی خاص است.

موراكامی در کمتر از ۲۰۰ صفحه چشم انداز توکیو را زیر سایه شب به نمایش می گذارد و بین مقوله های ظاهرا بی ربط، رابطه ای ظریف و رویاگونه ایجاد می کند. هیچ توضیح منطقی ای برای آنچه رخ می دهد وجود ندارد، اما خواننده احساس می کند که در سطحی دیگر، رخدادها به هم مرتبط اند.

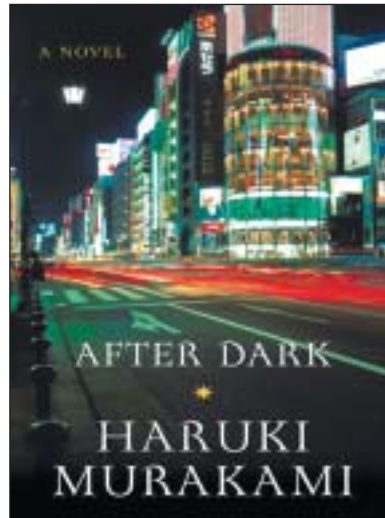
«شب» تنها زمان و صحنه وقوع رمان نیست، بلکه درست مثل یکی از شخصیت ها حضوری فعال دارد. موراكامی موفق شده تصاویر واضحی از شب توکیو به خواننده ارائه کند. اما «پس از تاریکی» تنها درباره توکیو نیست، در واقع شب استعاره ای است از زمان و موقعیتی که قوانین و امکاناتی ویژه خود دارد و خواننده شاهد تأثیری است که این قوانین و امکانات بر مردم می گذارند.

شب، تاریکی های درون شخصیت های داستان را نمایان می سازد. همه آن ها افراد تنهایی هستند که یا خانواده ای ندارند یا از خانواده شان دور افتاده و با نوعی یأس درونی دست و پنجه نرم می کنند. همه متعلق به دنیای دیگری هستند، اما شب آن ها را گرد هم آورده است.

طولانی بین دو نفر که بیکار یک جانشسته اند و تشریح صحنه هایی مبهم از افرادی که به کارهای عادی چون خوردن و خوابیدن و کار کردن مشغولند نه به درد رمان های سطحی می خورد و نه به درد فیلمنامه ها. در واقع موراكامی موفق شده از تکنیک های سینمایی طوری استفاده کند که قابلیت های فرمی رمان نه تنها محدود نشده بلکه افزایش پیدا کنند.

البته استفاده از تکنیک های سینمایی باعث شده کاربرد برخی قابلیت ها و امکانات زبانی محدود شود. سبک تشریحی موراكامی در این رمان هنگام پرداختن به فضاهای هم آور و مرموزی که مختص داستان های او هستند نوعی تنش ایجاد می کند که جالب توجه است، اما هنگام پرداختن به موضوعات عادی متن تا حدی قدرت خود را از دست داده و کمی بی روح جلوه می کند. البته قابل ذکر است که موراكامی همیشه در رمان هایش به دنبال راهی برای بیان موضوعات پیش پا افتاده به نحوی که سطحی به نظر نرسند، بوده و همان قدر که در بعضی جاها در رسیدن به این هدف موفق است، در بعضی جاها هم شکست می خورد.

«پس از تاریکی» یک تفاوت دیگر هم با سایر آثار موراكامی دارد. او در اکثر رمان هایش از یک راوی استفاده کرده؛ مردی جوان و ناراضی که دهه دوم یا سوم عمرش را سپری می کند، دید خاصی نسبت به زندگی دارد و به یک سری چیز های خاص مثل موسیقی، سیگار، فیلم های خارجی و ... علاقه مند است. انتخاب این راوی به کتاب های او رنگ و بوی خاصی داده، اما پس از ۹ رمان و تعداد زیادی داستان کوتاه وقت این بود که تغییری در راوی داستان ایجاد شود. موراكامی در «کافکا در کرانه» دو راوی مختلف را به خواننده معرفی کرد که هیچ یک شبیه روایان قبلی داستان هایش نبودند. در «پس از تاریکی» هم او زاویه دید اول شخص را کنار گذاشته و به مخاطب اجازه می دهد تا از منظری وسیع تر با افراد بیشتری در داستان آشنا شود.

شباهت به فیلم هایی مثل «برخورد» و «ماگنولیا» نیست که در آن ها داستان چند نفر به نمایش گذاشته می شود که در طول فیلم گه گاه به طور اتفاقی با هم برخورد می کنند.

کتاب هایی که در آن ها از تکنیک های سینمایی برای بیان داستان استفاده می شود معمولاً ادبی محسوب نمی شوند. دلیلش هم این است که در این دسته از کتاب ها بیشتر برای سهولت در انتقال ماجرا، بدون پرداختن به ظرافت های داستان از محاوره و توصیف صحنه ها استفاده می شود.

در بخش هایی از «پس از تاریکی» هم، از جمله در شروع فصل ها، به نظر می آید موراكامی به تشریح یک صحنه در فیلمنامه پرداخته: «دفتر شیراکاوا»، «چکاوک (یک رستوران)، تابلوی نشون بزرگ، غذاخوری بزرگ و روشن از پشت پنجره دیده می شود».

اما رمان نه به فیلمنامه و نه آنطور که قبلاً گفته شد به رمانی سطحی تبدیل می شود. گفت و گوهای

هاروکی موراكامی، نویسنده ژاپنی که در دو سال گذشته با مجموعه داستان «کجا ممکن است پیدایش کنم» و رمان «کافکا در کرانه» با کتاب خوان های فارسی زبان آشنا شد، امسال با رمان جدیدی بار دیگر همزمان نمایشگاه کتاب تهران است.

امسال نیز اثر دیگری از این نویسنده ژاپنی در بیست و دومین نمایشگاه کتاب تهران که از ۱۶ اردیبهشت آغاز شده، عرضه می شود: «پس از تاریکی». رمانی که توسط مهدی غبرایی به فارسی برگردانده شده و در غرفه انتشارات نیلوفر عرضه می شود. برگردان فارسی «پس از تاریکی» بیش از ۱۸۰ صفحه نیست. در نوشتن این رمان موراكامی از شیوه های سینمایی وام گرفته و خواندن این کتاب احساسی شبیه تماشای فیلم در مخاطب ایجاد می کند. داستان در زمان حال و با ضمیر «ما» نقل می شود. این «ما» درست مثل دوربین فیلمبرداری ناظر تمامی صحنه ها و اتفاقات، است اما نمی تواند در روند آن ها دخالت کند.

رمان با تصویر چشم اندازی از توکیو پایتخت ژاپن، آغاز شده و سپس دریچه دوربین روی قسمتی از شهر که داستان در آن رخ می دهد متمرکز می شود. کل ماجرا در یک شب اتفاق می افتد و بیانگر داستان آشنایی «تاکاهاشی» نوازنده دانتشجوی رشته حقوق، با «ماری» دختر ۱۹ ساله ای است که زیر سنگینی سایه خواهر زیبایش بزرگ شده. ماری با یک فنجان قهوه در کافه ای نشسته و مشغول مطالعه رمانی قطور است. کمی آن سو تر نیز تاکاهاشی آمده تا پیش از آخرین اجرائیش، قهوه ای بنوشد. در خانه ماری، خواهرش دو ماه است که خوابیده و درست برخلاف او، ماری دچار بی خوابی است.

در طول داستان موراكامی برای انتقال اطلاعات از گفت و گو بین شخصیت ها و شرح صحنه ها و صداها استفاده می کند و فقط گاهی سری به درون ذهن آن ها می زند. «پس از تاریکی» اشاراتی به فیلم های «آلفویل» و «داستان عاشقانه» دارد. طرح رمان هم بی

داستانی دارم که باید تعریف کنم

تقریباً در تمامی اخبار، مقاله ها و مطالبی که درباره موراكامی نوشته شده به علاقه او به انواع موسیقی، گربه ها و دویدن اشاره شده است. چند نفر از علاقه مندان رمان های موراكامی سوال هایی در این باره از او پرسیده اند که خواندن پاسخ موراكامی به آن ها خالی از لطف نیست. این سوال و جواب ها در مجله تایمز منتشر شده است.

کتاب مورد علاقه شما چیست؟

«کنسی بزرگ» (اثر اف. اسکات فیتز جerald). چند سال پیش (به ژاپنی) ترجمه اش کردم. وقتی بیست سالم بود دلم می خواست ترجمه اش کنم، اما آن زمان هنوز آماده نبودم.

دوی استقامت چه تأثیری در نویسندگی شما داشته است؟

برای نوشتن یک کتاب عظیم به دو چیز نیاز داری؛ تمرکز و پایداری. دوی استقامت به من قدرت پایداری می دهد.

تا چه حد خود را نویسنده ای «ژاپنی» می دانید؟

من یک نویسنده ژاپنی ام. در ژاپن به دنیا آمده ام و بیشتر عمرم را در ژاپن اقامت داشته ام. به ژاپنی فکر می کنم و به ژاپنی می نویسم. با این حال نگاهی جهانی به همه چیز دارم. مثلاً، اکثر شخصیت های رمان هایم به «توفو» (نوعی غذای ژاپنی) علاقه دارند. فرض کن یک خواننده نوژی کتابم را بخواند و با خود بگوید: این شخصیت توفو دوست دارد. من نمی دانم که آیا آن خواننده می داند توفو چیست یا نه، با این حال او می تواند احساس آن شخصیت را بفهمد.

ارجاع به موارد فرهنگ غربی چه تأثیری بر نویسندگی شما گذاشته است؟

وقتی می نویسم که فلان شخصیت داستانی ناهار اسپاگتی درست

کرد بعضی از خوانندگان غربی تعجب می کنند و با خود می گویند: مگر ژاپنی ها ناهار اسپاگتی می خورند؟ یا وقتی یکی از شخصیت ها هنگام رانندگی به موسیقی راک گوش می دهد، بعضی ها می گویند که خیلی غریبانه است. اما این ها برای من عادی است.

غذای نقش مهمی در رمان های شما دارد. غذای مورد علاقه خودتان چیست؟

غذای مورد علاقه من وقتی است که نمی دانی چه می خواهی درست کنی. در یخچال را باز می کنی و کمی کرفس، تخم مرغ، توفو و گوجه پیدا می کنی. خوراک مورد علاقه من این است.

فکر می کنید دلیل استقبال جهانی از آثار شما چیست؟

واقعاً نمی دانم. ولی سبک خیلی مهم است. اگر نثر دارای ریتمی طبیعی باشد، با ترجمه خراب نمی شود.

موسیقی چه تأثیری بر نویسندگی شما گذاشته؟

من صاحب یک کلوب جاز بودم و همیشه از صبح تا شب موسیقی می شنیدم. ریتم و بدیهه نوازی موسیقی را تحسین می کنم. یک موسیقیدان خوب نمی داند قرار است چه بنوازد. او در هر لحظه حس آن لحظه را می نوازد. من هم وقتی داستان یا رمان می نویسم نمی دانم اتفاق بعدی چیست.

چرا در داستان هایتان از عناصر سحرآمیز استفاده می کنید؟

معتقدم که جادو و قدرت یک داستان می تواند خواننده را تشویق کرده یا او را افسون کند. در دوران ماقبل از تاریخ، بیرون غار تاریک اما درون آن آتش روشن بود و یک نفر هم بود که قصه های خوبی تعریف می کرد. هر بار که قلم به دست می گیرم به غار فکر می کنم. ما یک گروهیم. بیرون تاریک است و گرگ ها زوزه می کشند، ولی من داستانی دارم که باید تعریف کنم.

ترجمه: محمد سعید محقق نیشابوری

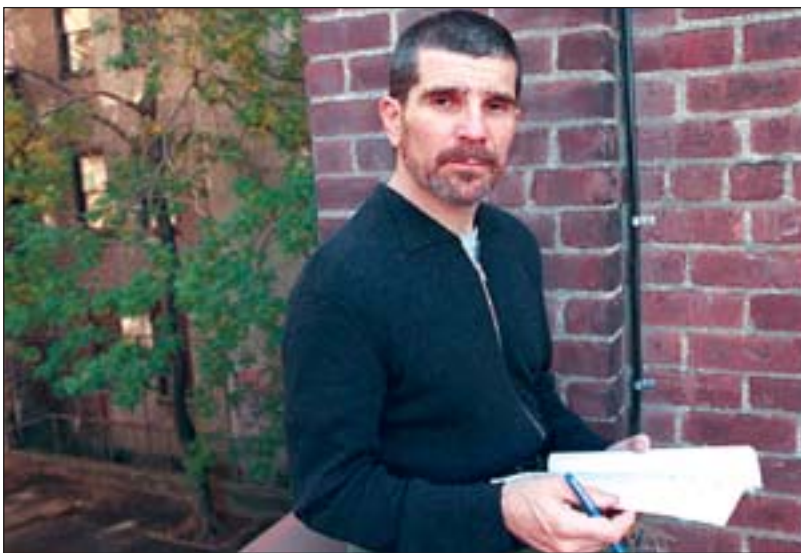
دیوید ممت از چهره‌های مطرح نمایشنامه‌نویسی سال‌های پایانی قرن بیستم است که نگاه اجتماعی و موشکافانه آرتور میلر و جادوی زبانی هارولد پینتر را همزمان در خود جمع کرده است و به عنوان یک منتقد اجتماعی که گاهی فیلمنامه هم می‌نویسد، به یکی از مهمترین نمایشنامه‌نویسان معاصر آمریکا بدل شده است. ممت، استاد آفرینش روابط پر تشنج در ظاهری آرام و متین است. آدم‌های نمایشنامه‌های او پیش از آنکه از طریق واژگان و کلمات با یکدیگر حرف بزنند، به همدیگر زخم می‌زنند، به همدیگر تعدی می‌کنند و بعضی وقت‌ها با یک جمله یکدیگر را از میدان به در می‌کنند. ممت در سال ۱۹۸۴ به خاطر نمایشنامه «گلن گری گلن راس» جایزه پولیتزر و جایزه منتقدان نیویورک را برد و دو بار برای فیلم‌های «حکم دادگاه» ۱۹۸۲ و «سگ را بتجنیان» ۱۹۹۷ نامزد بهترین فیلمنامه اسکار شد. گرچه می‌توان هر از گاهی تصویر ممت را در صفحات مجلات و روزنامه‌ها و جنگ‌های تئاتر دید، اما این گفت‌وگو [به جای پرداختن به مسائل پرزرق و برق] برپایه ویژگی‌های فنی کار ممت بنا شده است. نگاه منتقدانه این نویسنده به خوبی در این گفت‌وگو به نمایش گذاشته شده است.

جامعه آمریکایی، ساختار زبانی و نمایشنامه‌نویسی در گفت‌وگو با دیوید ممت

آمریکا محلی برای قربانی فردیت

مشخص و معدودی از نمایشنامه‌های گلن گری گلن راس و در مورد شخصیت «لون» صدق می‌کند. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های آثار شما کیفیت زبان است. به طور مشخص، شما گویی برای شنیدن صداها، احساسات، ریتم و زبان کوچه و بازار دارید. می‌توانید راجع به نقش زبان در نمایشنامه‌هایتان بحث کنید؟

زبان من زبانی حماسی است. تلاش من بیش از آن که تلاشی برای شکار زبان باشد، تلاشی برای خلق زبان است. ما این نوع زبان را در دوره‌هایی از سیر تکامل نمایشنامه‌نویسی آمریکا دیده‌ایم. هنگامی که اصطلاح واقع‌گرا یک تعریف بود به بسیاری از این نمایشنامه‌ها واقع‌گرا می‌گفتند. رئالیسم یعنی پررنگ کردن واکنش عصبی شخصیت‌ها به کمک زبان. زبان آثار من واقع‌گرا نیست، بلکه حماسی است. کلمات نمایشنامه‌های من گاه تم موسیقایی دارند و این زبانی است که برای صحنه نوشته شده است. شخصیت‌های نمایشنامه‌هایم مانند مردم در زندگی عادی صحبت نمی‌کنند. گرچه آنها کلمات مردم عادی را نیز به کار می‌برند. درباره «ادست» و «وایلدر» فکر کنید. صحبت‌های آنان کاملاً حماسی است. در مورد فیلیپ باری نیز ممکن است بگویید زبان او راهی بود برای شکار افرادی از یک طبقه مشخص اجتماعی در حالی که این شخصیت نمی‌دانست افراد متعلق به آن طبقه اجتماعی چگونه حرف می‌زنند؛ بنابراین با خلق یک زبان واقعی تأثیری حماسی بر افراد می‌گذاشت. تفسیرم را از زبان مردم عادی ارائه نمی‌کنم؛ بلکه همه چیز در توهم خلقی می‌شود. مانند هنگامی که «گرت رود ستین» به پیکاسو گفت: «پرت‌های که کشیده‌ای شبیه من نیست» و پیکاسو در جواب گفت: «چرا هست. [این توهم چهره توست]». پرت‌ها پیکاسو در واقع، توهم یا تخیل او از چهره گرت رود ستین بود. آیا جوانان بزحمت آنچنان رفتار می‌کنند که مارلون براندو در «وحشی» رفتار می‌کرد؟ راهی جز آنکه براندو برای بازی در وحشی انتخاب کرد و وجود نداشت. این تقلید هنر از زندگی است. بنابراین با این تفسیر، نمایشنامه‌های من آینه‌ای برای انعکاس آنچه می‌گذرد نیست؛ چیزی دیگر است. آنچنان که «اسکار وایلد» گفت زندگی از هنر تقلید می‌کند! ما بسیاری از امور را درک نمی‌کنیم، تا هنگامی که کسی آن را برای ما توصیف کند.

تبرئه می‌کنیم. این وضعیتی است که «دان» در بوفالوی آمریکایی تجربه می‌کند؛ اما در گلن گری گلن راس چنین چیزی رخ نمی‌دهد. بنابر این ساختار در این دو نمایشنامه متفاوت است. گلن گری نمایشنامه کلاسیکی شبیه بوفالوی آمریکایی نیست. در واقع، ساختار این دو نمایشنامه بر شخصیت‌هایشان تأثیر گذاشته است.

شما چه حس زیبایی‌شناسانه‌ای نسبت به بوفالوی آمریکایی دارید؟

به ایده احترام و شرف در میان دزدان علاقه‌مند بودم؛ ایده‌ای که در آن [گاه] امری اخلاقی موقعیتی انکار ناپذیر دارد و امری از این موقعیت برخوردار نیست! بوفالوی آمریکایی دقیقاً در این باره است: «چه چیز باعث انحراف مردی از یک موقعیت اخلاقی می‌شود؟» من به این ایده علاقه‌مند بودم. «تیچ» ضد قهرمان این نمایشنامه است، ولی نمایشنامه درباره «دانی دابرو» است. موقعیت اخلاقی «دانی دابرو» که از آن سخن گفتیم، چیزی است که باید او را در زندگی هدایت کند؛ چرا که هیچ امری در بین نیست که باعث خیانت او نسبت به دوستانش شود. این آغاز داستان است و در ادامه دانی دابرو به دیگران هم خیانت می‌کند. او به بابی خیانت می‌کند؛ شخصیتی که همه این چیزها را [به ما] می‌آموزد. این وضعیت در بخش‌های

می‌شوند؛ اما جرائم بزرگ بدون تنبیه باقی می‌مانند. اگر شخصی بخواهد «منهن» را برای منافع شخصی اش ویران کند، او را «بزرگ مرد» می‌نامند. «دلوران» را ببینید. او با فریب اتومبیل‌هایی را به مردم ایرلند شمالی فروخت که یک پول سیاه‌نمی‌ارزید، اما به این اکتفا نکرد و تجارت کواکین را هم آغاز کرد. این آدم آزادانه در خیابان قدم می‌زند. او اینچنین آزاد است؛ چرا که به اندازه کافی مردم را در سطحی وسیع، آزار می‌دهد. در نمایشنامه گلن گری گلن راس به این اشخاص پرداخته می‌شود.

در برخورد با بوفالوی آمریکایی، من نسبت به سه شخصیت مرد احساس همدردی داشتم؛ به ویژه در مورد «دان» و «بابی». اما در نمایشنامه «گلن گری گلن راس» احساس همدردی کمتری داشتم. می‌توانید در پرتوی این بحث راجع به نمایشنامه صحبت کنید؟

گلن گری گلن راس از حیث ساختار کاملاً با بوفالوی آمریکایی متفاوت است. بوفالوی آمریکایی از لحاظ ساختار درام بر پایه تراژدی بنا شده است. در حقیقت، گلن گری اگر چه جوهری از تراژدی را در خود دارد، اما اساساً ملودرام است. پایان در تراژدی گره‌گشا است و قهرمان تراژیک دستخوش واژگونی موقعیت می‌شود. ما تا حدودی قهرمان تراژیک را

به نظر می‌رسد پرداختن به اسطوره «رویای آمریکایی» در مرکز توجهات شما قرار دارد. در «موتور آبی»، «آقای شادی»، «زندگی در تئاتر» و «گلن گری گلن راس» همه ابعاد فرهنگی و بعد معنایی رویای آمریکایی حاضر است. نظر شما در این باره چیست و چرا این ایده شما را این‌گونه جذب کرده است؟

این موضوع همواره برای من جذاب است، چرا که فرهنگ ملی ما مثلاً بر مبنای ایده تلاش و موفقیت شکل گرفته است. در آمریکا به جای موفقیت جمع، یکی از جمع باید موفق باشد. شما نهایتاً یک فرصت هستید. این چیزی است که پایه زندگی اقتصادی ما را شکل داده؛ باقی زندگی ما را نیز همین تفکر تشکیل می‌دهد. این گونه تفکر تفرقه افکن بر روح و جان ما نیز تأثیر گذارتر است. هر کس فکر می‌کند که تنها در صورت هزینه کردن از دیگران موفقیت حاصل می‌شود. زندگی از بعد اقتصادی در آمریکا یک لاتاری است، بله، مانند لاتاری هر کس شانسی مساوی با دیگری دارد. اما تنها یک نفر موفق می‌شود. به تعبیری من زمانی بیشتر به دست می‌آورم که شما کمتر به دست آورید. به این ترتیب هر کس تنها زمانی موفق می‌شود که دیگری شکست بخورد. این موضوع چیزی است که من در بیشتر نمایشنامه‌هایم مانند «بوفالوی آمریکایی» و «گلن گری گلن راس» به آن پرداخته‌ام. در نمایشنامه «گلن گری گلن راس» این مضامین در ترس شخصیت‌ها نسبت به زندگی شان وجود دارد. شخصیت‌ها باید در هزینه کردن از دیگران موفق شوند. همانطور که «تورستین وبلن» در «نظریه طبقه تن آسا» می‌گوید [در چنین شرایطی] تمرینی جدی برای سرپوش گذاشتن بر فریب و کلاهبرداری به وجود می‌آید. آمریکا محل قربانی کردن آدم‌ها برای موفقیت تنها یک شخص است.

بن‌مایه «گلن گری گلن راس» چیست؟

اگر بن‌مایه نمایشی‌ای در این کار وجود داشته باشد، می‌توان از بلوا، خشونت و رسوایی سخن گفت. این نمایشنامه نشان می‌دهد که تجارت، سلسله مراتب نظام و کاری‌ما، به سوی تباهی و فساد می‌رود. برای آنان که در قدرت هستند، این امری قانونی است که تجارت جهانی بدون در نظر گرفتن فرهنگ‌ها، کاملاً غیربومی عمل کند. صدمه زدن به فرد جرم محسوب می‌شود و مجرمان با جرائم کوچک مجازات

ایشی گورو:

نمی‌توانم داستان کوتاه بنویسم

مهر: کازوئو ایشی گورو نویسنده ژاپنی الاصل انگلیسی، خود را یک رمان‌نویس می‌داند و معتقد است نوشتن داستان کوتاه و رمان دو کار متفاوتند.

جدیدترین کتاب کازوئو ایشی گورو با عنوان «قطعات رویایی» منتشر شد و وی به این مناسبت، به گفت‌وگویی مفصل با روزنامه‌گاردین پرداخت. وی در این مجموعه داستان، بار دیگر به مقوله موسیقی پرداخته است. مهمترین داستان این مجموعه که عنوان کتاب نیز از آن گرفته شده، به روایت زنی کافه‌دار می‌پردازد که دانش خوبی در زمینه موسیقی دارد.

وی یک ویولونیست جوان مجارستانی را در کافه‌اش به کار می‌گیرد و همچنین به او فنون حرفه‌ای موسیقی را می‌آموزد. ایشی گورو در

مورد توجه دیگر بارش به موسیقی - پس از رمان «تسلی‌ناپذیر» - گفت: «داستانهای این مجموعه موضوعاتی اند که در طول ۳۰ سال گذشته مورد توجه‌ام بوده‌اند. علاقه من به موسیقی نیز نکته‌ای نیست که بر کسی پوشیده باشد.»

وی افزود: در به همین علت وقتی کار را شروع کردم، در واقع تماشاگر کردم. یعنی زمان زیادی برای نوشتن آن صرف نشد چرا که این کارها در گذر زمان خلق شده بودند. این نویسنده که از ۶ سالگی همراه والدینش در انگلستان زندگی می‌کند، پیش از این، تنها یک مجموعه داستان منتشر کرده بود.

وی در پاسخ به این پرسش که «چرا به داستان کوتاه توجه کمی دارد؟» گفت: «من هرگز خود را یک نویسنده داستان‌های کوتاه به حساب نمی‌آورم. طرح‌هایی در ذهن داشتم که نمی‌توانستند رمان شوند و به همین دلیل، آنها را در قالب روایت‌های کوتاه منتشر کردم. پنج داستان مجموعه «قطعات رویایی» علاوه بر اشتراک موضوعی

از نظر روایی نیز به هم مرتبط‌اند.» با این همه ایشی گورو این کتاب را رمان نمی‌داند. وی می‌افزاید: «نوشتن داستان کوتاه کار بسیار دشواری است. من نیز برای نوشتن این کتاب از دانش موسیقایی‌ام استفاده کردم.» ایشی گورو تاکنون ۶ رمان منتشر کرده است.

نخستین رمان وی که با عنوان «منظره پریده رنگ تپه‌ها» توسط امیر امجد به فارسی ترجمه شده، جایزه بهترین رمان نویس بریتانیا در سال ۱۹۸۳ را برای نویسنده، در کنار مارتین ایمیس و ایان مک‌ایان همراه آورد. دومین کتاب وی با عنوان «هنرمند معلول» برنده جایزه وایت بورد شد و سومین کتابش با عنوان «بازمانده روز» که برگزیده داوران بوکر است، توسط نجف دریابندری به فارسی ترجمه شده است. «تسلی‌ناپذیر» با ترجمه سهیل سمی، «وقتی یتیم بودیم» با ترجمه مژده دقیقی و «هرگز ترکم نکن» با چند ترجمه از جمله ترجمه سهیل سمی و مهدی غبرایی، از دیگر آثار ایشی گورو به شمار می‌آیند.

